Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Hugo de Groot in zeven zangen

https://hdl.handle.net/1874/27812

INSTITUUT DE VOOYS
Legaat W.A.P. Smit
20-6-'86

Instituut "De Vooys" voor Nederlandse taal- en letterkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht
86617
645

HUGO DE GROOT,

LXVIII
KAL
38
rariora

IN ZEVEN

ZANGEN.

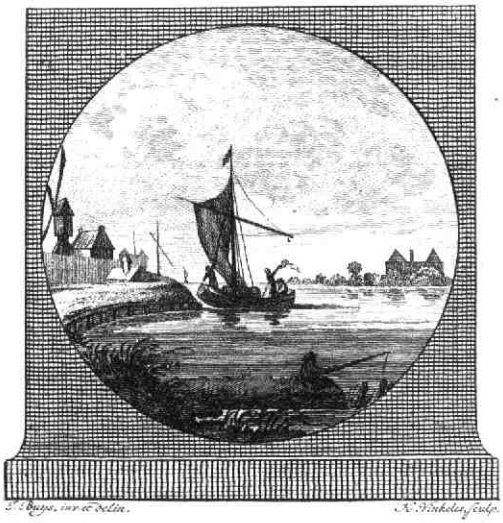

TE AMSTERDAM, BIJ
JOHANNES ALLART,
MDCCXC.

HUGO DE GROOT.

IN

ZEVEN ZANGEN.

INLEIDING.

Thans ſtreelt mijn tedre hand, de Vaderlandſche ſnaaren,
Ik zing de glorie, van der Belgen oud geſlacht,
De roem van 't menschdom — de eer der brave Delvenaaren,
Hem, die de laatſte galm van 't dankbaar nakroost wacht.
Ik durv' een' lauwerkrans, om de eeuwige eernaald ſlingren;
Bloos niet, mijn jonge Nimf! durf vrij ten reïe gaan,
Gints wenkt de onſterflijkheid! zij leert uw zwakke vingren,
Voor zalige de Groot de glorie nooten ſlaan!

Ik voel een heilig vuur, in mijnen boezem gloeien,
Ó, Zuivre Hemelgloed! Mijn dierbaar Vaderland!
Hoor uwen voedſterling! Niets kan mijn zangdrift boeiën,
Daar fiere Vrijheid zelf, verrukt, mijn ſnaaren ſpant.
Mijn zangnimfkent geen dwang, geen vleizucht kan haar kluiſtren,
Hoe klopt dit maagdlijk hart, voor zuivre vrijheidsmin!
De Groot! ik zal uw' naam nooit door mijn zang ontluiſtren,
Gij Vrijheid! hemeltelg! wees mijne zanggodin! ——
Ik voel mijn waarde als mensch; 'k ben boven 't ſtof verheven;
Gij zijt, met 's Scheppers beeld, in s'aardlings geest gedrukt;
Gij hebt, aan reine deugd, het grootsch beſtaan gegeeven;
Terwijl gij 't vlammend oog des ſeraphijns verrukt. ——
Gij Vrijheid! lieveling van 't werkend alvermoogen!
Gij, eer der ſtervlijkheid — en roem van Nederland!
Ontvonk mijn denkingskracht, bekroon mijn ijvrig poogen,
Aan u wijde ik gevoel, verbeelding en verſtand! . . . .
De wolken drijven weg! 'k zie heldre ſtraalen gloeiën! . . .
Gints daalt, vol edlen zwier, vergoode Poëzij,
'k Zie grootſche lauwren, om haar klinkend ſnaartuig bloeiën,
Zij trapt op 't gouden juk, der valſche vleierij!

De

De Groot! ik zie uw deugd, met hemelluister schitren,
De erkentnis maalt uw naam, op vleuglen van de tijd,
Uw naam, die nijd en wrok en trotschheid kon verbitren,
Terwijl de laster bloost, en heerschzucht barst van spijt! —
Bekoorlijk Holland, dat Europa's hart kan strelen!
Oord, waar natuur in d'arm der kunst bevallig rust,
Waar vlijt de welvaart aan haar zuivre borst ziet spelen,
Waar weeldrige overvloed de noeste zorgen kuscht,
Waar nedrigheid zich ziet door reine zeden sieren!
ô Holland! de eeuwen uit den rusteloozen schoot
Des breeden oceaans, omspoelen uw rivieren!
Oord! dat, aan Batoos kroost, een heilige erfgrond boodt!
Ge aanschouwdt' de morgen glans van Hugo's roem en glorie. —
Bloos niet; de godheid heeft 's mans heilig recht beslist;
De snoodheid beeve, als eens die smet uit 's lands Historie
Aan 't eind der tijden, wordt door Seraphs uitgewischt.
Bevalge Rottestroom! die 't vleiendst zoet doet smaken,
Waar gij door Hollands beemd, met zilvren baardjens vloeit,
Gij ziet de schoonste vest, voor nijvre koopzorg, waken,
Die altijd vlijtig in uwe oude muuren bloeit.

Die Stad, waar 't nageſlacht de luiſter der Geleerdheid
In 't koper ſchitren ziet, met ſtatelijken praal,
Het beeld van hem die, trotsch de nevels der verkeerdheid,
De roem van God verweerde, in ſtoute chriſtentaal. (*a*)
Die Stad mag duurzaam zich met de eer der glorie vleien,
Dat 't Delffche orakel zich aan haar geluk verbondt,
De burger zag zijn recht, door hem ter raadzaal leiën,
Daar Vrijheid in mijn held, een vriend een ſchutsheer vondt! —
Welaan, mijn Zangerin, verdubbel vrij uw poogen,
Volg hem in 't heiligdom, van Hollands ſtaatsgezag;
De zorg voor 's lands belang ſtraalde uit zijn ſprekende oogen,
En d'onverwikbre trouw gloorde in een heldenlagch.
De hoed der oppermacht mag vrijheids ſpeer bepronken,
Terwijl nog 't rookend bloed om haren zetel vloeit;
Dan, tweedragt in de hel gevoed, met zwavelvonken,
Verſchijnt, en 't lentegroen der vrede krans verſchroeit.
De laage trotschheid durft de gunst der dweepzugt beedlen,
De reine Godsdienst, naauw aan 't martelvuur ontrukt,
Bezwijmt; Menschlievendheid, die d'aardling kan vereedlen,
Ligt, door geweld en list, in ijzren boei gedrukt.

(*a*) DESIDERIUS ERASMUS.

De

De blinde domheid holt, door huichlarij geprikkelt,
In 't aklig donker om, tot vreugd der eigenbaat:
Misleide deugd, door list in kerkgeſchil gewikkelt,
Bauwt vuig de vloeken ná der wreedſte menſchenhaat! —
Mijn Vaderland! gij ſtreedt met de ijslijkſte aller rampen,
Ja, daar ge op 't plegtigst u aan 't heilig recht verbondt,
Werdt reeds uw dagend heil bewolkt, door oorlogsdampen,
Nu Kleef met Gulik twiste om d'erfelyken grond. ——
Prins Maurits, opgewiegt bij dondrende kartouwen,
Reeds vroeg de roem de vreugd van Neêrlands heldendrom,
Die Prins, die 't krijgsbeſtuur zich juichend zag vertrouwen,
Waar 't die naar 't ſtaatsbewind, langs de autaar trappen klom.
In dit angstvallig uur, toen angst de ziel der braven
Beklemde, om 't noodlot der geveste maatſchappij,
(Men hoorde 't rinklen reeds der kluiſters voor Bataven!)
Treft mijn de Groot het oog in mijne dichtſchildrij! —

* * * * *

EERSTE ZANG.

'k Zie hollandsch raadzaal, door Bataaffche trouw ontflooten;
Deugd – vrijheid – ftaatsbeleid bezielen d'achtbren ftoet.
De eerwaarde Barneveld vertoont den Bondgenooten,
Dat 's lands aanftaand bederf hun voorzorg wekken moet.
„ Het gelt" dus fpreekt hij „'t heil der vrijgevochten landen (*a*)
„'t Verbond der eendracht, wordt te jammerlijk verfcheurd,
„ Men ftaat, aan 't heiligst recht, te roekeloos de handen,
„Terwijl 't verdrukte volk, bij 't woên der muitzucht treurt,
„ 't Nabuurig Utrecht zal voor de overheerfching bukken,
„ Daar 't geen befcherming van uitheemfche krijgsliên wacht,
„ Men zal de waap'nen aan der burgren hand ontrukken,
„ Daar men om 't fchenden van bezwooren rechten lacht.
„ Door 't nieuw gezantfchap dat, op last der ftichtfche ftaaten,
„ Zig hier bevindt, wordt ligt het laatst befluit gemeld...
„ Ach!

(*a*) Het was deeze aanfpraak van BARNEVELD, die aanleiding gaf tot het in dienst neemen der waardgelders.

„ Ach! kon zich Vrijheid op Oranjes trouw verlaten!
„ Vondt Nederland een vriend in zijn doorluchten Held!"..
Bedaarde ſtaatszorg houdt elks aandacht opgetoogen,
Men ſchraagt, door nutten raad, het wanklend ſtaatsgebouw,
Hoe wordt het kloppend hart door Neêrlands ramp bewoogen,
Hoe gloeit op elks gelaat, de aeloude helden trouw! . . .
In 't eind ziet zich de Groot (wiens vroege Lentedagen,
Reeds luiſtrijk ſchitterden door wijsheids hemelgloed,)
De laſt van Hollandſch raad blijmoedig opgedragen;
Zijn kunde en ſtrenge deugd verſterkt der braven moed.
De grijze Hogerbeets, de vreugd der Leidenaaren,
Volgt met Schoonhoven, en den achtbren Torenvliêt
Naar 't Sticht, om, in den naam van Holland, te verklaaren
Dat eigen veiligheid het volk te waapnen riet.
De hoop op 's Lands behoud ſpreid zijnen vollen luiſter,
Door de edle Raadzaal, daar ge, ô Vrijheid! 't kwijnend oog,
Verbijſtert, door een floers van zielverſchrikkend duiſter,
Op uw beſchermers veſte, en 't Neêrlands hart bewoog. —
Grootmoedige de Groot, belast met ſtaatſche zorgen,
Kent thans geen rust; hij blaakt in onvermoeide vlijt,

Hij wacht, vol ongeduld, den gouden zomermorgen,
Die 't vluchtig fluimrend oog der fchepping ras verblijd.
't Gezantfchap is gereed: en, eer de zon de droppen
Tot paarlen gloor geftolt, van 't Haagfche lommer kufcht,
Verfchuilt zig 't Hofgebouw reeds achter lindentoppen,
Terwijl zig 't weidend oog in Hollands fchoon verlust.
Haast mag de Bisfchopsftad hen in haar vest ontfangen,
'k Hoor hoe elke edle ziel hen juichend: welkoom! groet,
De brave Ledenberg, verknocht aan 's Lands belangen,
Zorgt dat de Groot, eerlang zyn hoogen last voldoet.
Straks doet welfprekenheid den heilgen boezem gloeiën,
Van 't nimmer kreukend recht. De fluimerende vlijt
Ontwaakt, verbonden trouw voelt haar bedekte boeiën,
En zweert der Vrijheid hulde, al 't fnood gebroed ten fpijt.
Dan, ach! de tweedragt blijft de band der pijlen knaagen,
Alôm hadt haar vergif 't gevoelloos hart verpest;
List doet het Vaderland van nieuwen ramp gewaagen,
En wekt een helsch verraad, in 't vrij Gemeenebest. —
'k Zie de afgevaardigden der zeven bondgenooten,
Door 't roemrijk Opperhoofd der legermacht verzelt;

Beef,

Beef, Utrecht! 'k zie den dolk u in den boezem ſtooten,
Daar dees verſchijning niets dan ſnooden dwang voorſpelt.
Men doet vergeefsch de Stad, met dubble zorg, bewaaken,
Het Hollandsch krijgsvolk moest, op last der oppermacht,
Elk waaren burgervriend een vrye rust doen ſmaaken;
Dan, zelfbelang hadt reeds en eed en plicht verkracht!...
ô Grijze vest! haast zult ge uw ouden roem zien taanen;
Prins Maurits, onlangs door uw ſchutters ingehaald,
Eerde, in de ſchaduw van de ontrolde Vrijheids vaanen,
Uw heilge rechten, door onwinbren moed beſtraald;
Thans ſpreid het vuur des twist zijn blixemende vonken;
De Groots ſtaatkundig oog ziet 't gaas der ſchijndeugd dóór;
Nauw wordt hem toegang bij oranjes Prins geſchonken;
Terwijl der braaven ziel de jongſte hoop verloor.
Smart drijft, met edlen drift, 't Bataaffche bloed door de adren,
Daar lage vleierij met trotschheid zich verbindt;
De Stad ziet, in 't verſchiet, gehuurde benden nadren,
Daar ſchrandre deugd noch trouw, geen troost, geen uitkomst vindt.
Rampzalig Utrecht! ach! wat vaderlandſchen boezem
Gloeit niet? ô vrijheid! 'k pleng, ſchoon vrouw, met u een traan!

Nu zag 's Lands voorſpoed wreed haar jeugdig lentebloeſem
Verſtrooiën in uw tuin, door een verwoede orkaan! . . . .
Ik wend mijn bevend oog van Utrechts treurtafreelen,
'k Volg Hollands viertal, dat de ontroerde Stad verlaat. —
Vergeefsch poogt thans natuur het zuchtend hart te ſtreelen,
Door 't vrolijk bloozend ſchoon des blijden dageraad.
De Groot geeft een bericht van zijne handelingen,
Schoon, tot 's Lands heil, 'tgeval hunne uitkomst niet bekroond,
Hij voelt een ſtille rust in zijnen boezem dringen,
Die 't vrijgeweeten met een zelfsvoldoening loont.
Doorluchtige de Groot! 'k zie de akeligſte onweêrswolken,
Al dommelend ſaamgepakt, aan uwen levenstrans,
De Nijd zwelgt ſulphердamp, uit 's afgronds jammerkolken,
En braakt die laſtrend, op uw' onbevlekten glans.
Ik ſchuif, al ſidderend, de vaale rouwgordijnen
Voor 't ſnoodſte ſchendbedrijf, der boosheid ooit gelukt. —
Voor 't laatst ziet Rotterdam mijn vrijheids vriend verſchijnen,
Eer hem zijn vrijheid werdt door macht en list ontrukt. —
'k Zie hem zijn tedre gaê verrukt in de armen ſnellen,
Hoe gloeit hun kloppend hart, door rein gevoel en vreugd!

Daar

Daar heldre tranen in hun tintlende oogen zwellen,
En 't huplend jeugdig kroost de zachte ziel verheugd.
„ Mijn vriend! (dus zucht Marie), ach! kendet gij de zorgen,
„ De kommervollen angst van Reigerbergens hart!
„ Ik beef voor mijn de Groot, bij 't nadren van den morgen,
„ En, ach! elk' avondſtond vermeerdert mijne ſmart! ——
„ Ik weet, uw deugd heeft lang der dwinglandij verbittert —
„ Een heimelijk voorgevoel voorſpelt me uw nadrend lot —
„ Uw roem heeft veel te lang de nijd in 't oog geſchittert —
„Ach! wie beſchermt u meer?".... Der waren Christnen God!
Mijn wellust! (zegt de Groot) beklem mijn tedren boezem
Niet, door uw droefheid! leef voor ons aanminnig kroost!
Die vrolijke Engeltjens, met 's levens jeugdig bloeſem
Verziert, verzachten 't leed: ik wagt mijn lot getroost!
Uw lievend hart maalt u mijn dreigende gevaaren,
Met al te donkre verw; 'k zucht ſlechts om 't Vaderland;
De dwangzucht zegeviert, nu zal haar wraak bedaaren, (*a*)
Vorst Maurits heeft zijn wensch — en vindt geen tegenſtand!"

Wee-

(*a*) Mijn lezers beſchuldigen mij niet van partijdigheid, wanneer zij eene hooge maate van gevoeligheid in de gezegdens van DE GROOT en

Weemoedig kuscht de min, van lieve rozenwangen,
Maria's traanen weg: vreugd ſchittert in een lagch,
'tKroost blijft aan 'sVaders hals, met vleiende armpjens, hangen,
En ſtreelt de fronſen weg, van 't moeilijk ſtaatsgezagch.
Dan, eindlijk, noopt de tijd van 't liefgezin te ſcheiden,
Een ſtille ontroering doet zijn duidlijk ſprekend oog,
Op al de wellust van zijn wislend leven weiden,
Hij zendt een ſtillen zucht uit 't zwoegend hart om hoog! —
Hij ziet zijn zielvriendin door grievende angst beſtrijden,
Terwijl zij ſnikkend hem met gloênde lippen kuscht:
„Ach! (ſtamelt hij) moet ik 't grootmoedig hart zien lijden?
„MijnGae! 'k ſmaak in uw arm eêrlang weêr vreugde en rust!"-
De vrugtbaarheid, omkranst met gouden koorenaïren,
Zij, die op 't golvend veld ſlaapt in den zomergloed,
Die rijke en milde telg, der wisſelende jaaren,
Schonk nu haar ſchatten weêr, aan lagchende overvloed.

De

en anderen opmerken; als ik karaktermatig wilde dichten, moest ik hen de taal in den mond leggen, die zij, natuurlijk, jegens hunne tegenpartij in het hart voerden. — De menschkundige lezer zal dit moeten toeſtemmen.

De dankbre blijdſchap zweefde op 's Landsmans gulle toonen,
Schoon d' oproerkreet weêrgalmde in kerk en burgerſtaat,
De ſnoodſte dwingelandij zag zich met glorie loonen,
En boogde op de triumph der kruipende eigenbaat. ——
Men ziet, van ſtad tot ſtad, het heiligst recht geſchonden,
Daar moedwil zegeviert, en trotsch de deugd verdrukt;
De band der maatſchappij wordt roekeloos ontbonden,
En alle zuilen van 's Lands voorſpoed omgerukt.
Alleen blijft, in die ſtaat, het moedig Holland waaken,
Daar 't, in zijn zuivre lucht, grootmoedige Edlen voedt,
En ſtedelingen, die voor de eer der vrijheid blaaken. ——
Nog ſteunt een Barneveld der braven trouw en moed.
Nog hoort men Hugo voor het recht des Burgers ſpreken,
Nog word het wetboek door zijn trouwe hand geſchraagt,
Nog toont een' Hogerbeets het eeuwig vrijheidsteken.
Dat 't roemrijk Leiden op zijn zuivren boezem draagt .....
Dan! welk een duiſternis bewolkt mijn ſtaarende oogen?...
Een zwarte nevel dekt de flauwe morgenzon! .....
't Geſmeet verraad breekt los! ... Gij dult, ô Alvermogen!
Dat list, in englenſchijn, de zuivre deugd verwon? ——

't Licht

't Licht ſtrooit de nachtgordijn, met zachte morgen roozen, (a)
Nu daagt de feest dag, der gevloekſte ondankbaarheid,
Die dag die Nederland, alle eeuwen door, doet bloozen,
Wen 't oog des nageſlachts in zijn geſchichtrol weit. ——
De ware Vriendſchap, nooit door zelf belang ontluiſterd,
De vriendſchap, 't kenmerk van een grootsch gevoelig hart,
Hadt mijn de Groot op 't nauwst aan Barneveld gekluiſterd,
Dit edel vriendenpaar verduurde vreugde en ſmart.
De brave Grijsaard was, in Hugo's tedre jaaren,
Reeds door den bloeſemtooi der ſchoonſte hoop bekoord;
Hij zag hem 't vlugst vernuft met 't kundigst oordeel paaren,
Minerva trok de Groot naar heuren tempel voort.
Zijn vaderlijken raad bleef hem op 't minzaamst leiden:
Mijn jongen Staatsman, vroeg door edle deugd verrukt,
Blaakte in een hemelgloed, die vriendſchap kan verſpreiden,
In 't hart, waar God het merk der eeuwge liefde drukt.
De dag eer 't aklig lot het vriendenpaar moest treffen,
Hadt mijn de Groot zijn vriend het nadrend leed voorſpeld,
't Staatkundig ſchrander oog deedt hem 't gevaar beſeffen;
De boden des verraads zijn oproer en geweld!

(a) Hechtenis van DE GROOT Ao. 1619.

De

De grijze Staatsheld kent ook d'aart der laage zielen;
Dan 't zuchtend Vaderland ontvlamde, op nieuw, hun' moed,
„ De Groot (zegt Barneveld) geen dwang moet ons doen knielen,
„ 'k Vrees niet; is Maurits aan mijn hand niet opgevoed?
„ Ja, dien heldhaften Prins wierdt, door zijn dierbren Vader,
„ Met veege lippen, aan mijn zorgen toevertrouwd.
„ Vondt niet zijne eerſte jeugd in mij een vriend een rader?
„ 't Is waar 'k heb met verdriet, zints lang, zijn' aart aanſchouwd.
„ Dan, nimmer zal zijn hart geheel 't gevoel verliezen;
„ Hij weet hoe Barneveld heeft voor zijn heil gewaakt,
„ Misſchien zal hij, eerlang, zijn ouden vriend verkiezen;
„ Ach 'k voel nog hoe mijn ziel voor Willems telgen blaakt! (*a*)
„ Wel aan, de Groot! geen angst moet ons voor ramp doen duchten!
„ Doch, blijft onedle wraak, ſtaag tegen mij gekant,
„ Mijn vriend! 'k bezwalk mijn trouw door geen laf hartig vluchten;
„ Mijn bloed ontſluit dan 't oog van 't dwalend Vaderland."
Zoo ſcheid het edel paar, en ſmeekt den Vorst der aarde
Om hulp en bijſtand, daar een zalige englenwacht,

Zich,

(*a*) WILLEM DEN Iſten. Opmerkelijk is de raad die de Vader van MAURITS hem, kort voor zijn vermoorden, gaf, ten opzichten van ALDEGONDE en BARNEVELD; men herinnere zich deeze, en wie zal den ſchandelijken dood eens BARNEVELDS geene waan afperſen?

Zich, op het plegtigst, om der braaven rustkoets ſchaarde;
De deugd toch ſluimert in den arm der onſchuld zacht!
De eerwaarde Godsdienst heft, bij ſchittrende uchtend ſtraalen,
Haar vrije galmen aan: Godvruchte werkzaamheid,
Nu tot geen vlijt genoopt, mag vreedzaam adem halen,
En wijd het dankend hart aan 's hemels Majeſteit, (a)
Het waakzaam ſtaatsbelang geleid 's Lands trouwe Vadren
Naar 't Hof, waar op de zon door bleeke wolken gloeit,
Terwijl een helſche vreugd, door de opgezwollen adren
Der ſnoodſte boosheid, op 't gezicht der onſchuld vloeit.
De veege Vrijheid hijgt, verflauwt, naar 't vluchtend leven;
Zij ziet reeds Barneveld haar uit den arm gerukt,
Nu word ook mijn de Groot 't geweld ten prooi gegeven,
Gerechtigheid bezwijmt, en 't ſnoodst verraad gelukt.
Daar treedt hij 't Hof plein op! De Raadzaal is ontſlooten!...
List wenkt, vol minzaamheid, hem naar de Oranje held;
Hij volgt; maar ziet eerlang 's Lands heilig recht verſtooten,
En voelt zijn zwoegend hart om Neêrlandsch val beknelt,
Ver-

(a) De in Hechtenis neeming van DE GROOT en zijne vrienden, viel voor op een' Zondag. —

Vermeulen, zedert lang aan Maurits dienst verbonden,
Zegt, in der Staaten naam, de Groot zijn hechtnis aan;
De Staatsman zucht, doch voelt zijn hart, op 't grievenst, wonden,
Op 't melden hoe zijn vriend dien hoon moest ondergaan.
Een rots die zich verheft, uit tuimelende golven,
Staat pal, 't zij 't koeltje ſpeelt en dartelt met den vloed,
't Zij hij zijn ſpitſen ziet, door 't klotſend ſchuim, bedolven,
Terwijl elk element, al brullend, zwoegt en woedt;
Zoo ſtout blijft mijn de Groot het akligst lot verduuren,
Hij ſteunt op wet en recht, door Neêrlands God geſchraagd,
Terwijl mijn vrijheids vriend gekerkerd, de eenzaame uuren
Aan ſtille zuchten wijd, en 's Hemels bijſtand vraagt.——
Nu hoort mijn zangeres haar held zijn boezem klachten,
Vertrouwlijk offren, aan den eeuwgen Menſchenvriend,
Hij voelt zijn ſmarten door een tedre traan verzachten;
En zucht: „ 'k heb voor uw oog, ô God! mijn land gediend,
„ Gij kent de zwakke kracht, van nietige aardelingen,
„ Maar hunne oprechte trouw, hun onbezweken moed,
„ Bekoort uw ſchepzlen liefde; in de ondermaanſche kringen,
„ Wordt 't deugdbeminnend hart, door u, met vreugd gevoedt.

„ Uw wijsheid ſtuurt ons lot! — Uw onbepaald vermogen
„ Bedoelt, door al uw daân, 't geluk van 't wentlendrond;
„ Hier wordt mijn oog bewolkt; 'k zal eens uw roem verhogen,
„ Als mijn ontboeiden geest 't volmaaktst beſtek doorgrond!
„ Mijn lot is in uw hand! Leer mij grootmoedig lijden!
„ Wie droogt de traanen mijner dierbre zielvriendin?
„ Hoe zal haar trouwe ziel, met foltrende angſten, ſtrijden! . . .
„ 'k Vertrouw haar aan uw zorg, en tedre ſchepzlenmin! . . .
„Verzacht haar knellend leed! God! hoor haar ſnikkend ſchreien,
„ Deez' dag, welligt dit uur, ontfangt zij 't wreed bericht! . . .
„ Hoe zal haar 't weenend kroost met lieve handjens vleien,
„Hoe grieft haar 't lagchen zelfs van 't ſchuldloos ſpelend wicht!
„ Ach, mijn Maria! blijf op Goëls liefde hoopen,
„ Haar zorg – haar goedheid waakt voor zuivre Huwelijksmin,
„ Zij breid, in 't grievendst leed, haar heilrijke armen open,
„ Vergeefsch woed ſnoode haat, houd' moed, mijne Echtvriendin!
„Schoon ons de wreedheid ſcheid, nooit wordt de band geſchonden,
„ Die onze ziel verëént, 'k ſchrijf haast, met eigen hand
„ Aan u: geen reine trouw zij ooit door dwang ontbonden,
„ Schoon list met helſche wraak, al tergend, zaamenſpant.

„ Geen

„Geen nood; ik ſchrijf, mijn Gaê! men moog' me op 't ſtrengst bewaaken,
„ Haar dierbaar ſchrift vertroost mijn ziel, in 't moeilijkst lot,
„ De list der zuivre min kan God noch menſchen wraaken,
„Zoo 't list heet als de deugd met 's dwingelands wreedheid ſpot!
„ ô God van Nederland! hoor Vrijheids jongſte zuchten!
„Vertroost mijn grijzen Vriend, 'sLands roem, mijn Barneveld!
„ Zie uw geſchokte kerk tot u om bijſtand vluchten,
„ Daar blinde ſlavernij 's volks vrij geweten knelt!" .....
Intusſchen doet 't gerucht de brave burgren treuren,
Deez' dag, die God zig zelf ten dienst geheiligd heeft,
Hoort nu, bij 't dof geknars der trotſche Tempel-deuren,
De vloekmaar', die alom op bleeke lippen zweevt!

* *
*

* * * * *

TWEEDE ZANG.

Nog rilt een kouden ſchrik mijn Vaderland door de adren,
De Muitzucht zelf verſtomd, de teêre Godsvrucht ſchreit —
Zij knielt, en ziet zich door een minzaam Engel nadren,
Verzeld van troost en vreugd en zaalge onſterflijkheid —
Hij doet, in 't treurig oog, den glans der godheid dagen,
Ja, de eeuwge wijsheid ſpreekt, uit een ſaphieren wolk:
„Dat de ondeugd woel; berouw zal 't ſchuldig hart haast knagen,
„Daar lijdende onſchuld juicht; ik waak voor Neêrlands volk!"
Ja, zuivre Godsvrucht! dat uw ſmart in dankbre traanen,
Verſmoor, 't ontdekt verraad wekt 's nakroost trouwen moed,
Gij meugt de algoedheid vrij, op 't trooſtend heilwoord, maanen,
Zij wekt het ſchoonst geluk, uit donkren tegenſpoed! —
't Gerucht ſnelt Holland door, en voert verdriet en kommer
Op vale vleuglen aan; 's Lands jongſten welvaart kwijnt,
De hoop ſterft zwoegend, in 't verwelkt olijven lommer,
Terwijl geen enkle ſtraal der vredezon meer ſchijnt.

Hoe

Hoe naar weêrgalmt de lucht, door bange jammerklachten,
Daar min met vriendſchap zucht, en de angst het hart verſcheurt!
ô, Roemrijk Rotterdam! kan iets den rouw verzachten,
Van haar die, als een duifje, in 't eenzaam boschloof treurt? . . .
Grootmoedige Echtgenoot! hoe treft me uw grievend ſnikken,
'k Voel al uw lijden, om den liefling van uw hart!
Ik ſlijt met u, vol angst, de ſlepende oogenblikken,
ô Zaalge tederheid! wat baart ge al bittre ſmart!
Die ſtille droefheid, die de levensbloei doet kwijnen,
Die zelfs de ſtille klacht in d'engen boezem ſmoort,
Doet al 't genoegen voor Maria's oog verdwijnen,
De Schepping wordt voor haar een woest, een treurend oord!
Zij ziet haar telgjens in haar grievend lijden deelen,
De lieve vadernaam, die op hun lipjens zweeft,
Die 't kloppend moederhart, met zuivre vreugd, kon ſtrelen,
Vergroot thans d'angst en rouw, die al haar hoop weêrſtreeft.
Haar trouwſte Hartvriendin, die reeds in 's levens bloeſem,
Door vriendſchaps heilgen band, was aan haar ziel gehecht,
Knelt nu Maria, zacht, aan haar beklemden boezem;
En zucht: „Ach hopen wij op 's Lands bezwooren recht!

„ Ligt zal uw Gaede, eerlang, uw heete traanen droogen,
„ Schoon thans het wreed geweld, op 't hoonendst, zegeviert.
„ De deugd en de onſchuld blinkt Europa ſtraks in de oogen;
„ Werdt niet de Groot alom met 's braven roem verſiert?
„ Houdt moed! gij zult wel haast, na 't uitgeſtrekt verlangen,
„ Hem bevend drukken, aan uw afgefolterd hart.
„ Hoe zal hij dan elk telgje in d' open arm ontfangen!".....
„„ Ach! mijne Amelia! geen hoop verzacht mijn ſmart,
(Dus ſpreekt de tedre vrouw) „„Neen, 'k zie de zwartſte rampen
„„ Mij nadren! mijn de Groot word om zijn trouw gehaat.
„„ Mijn lieve telgen! ach! een' nacht van neveldampen,
„„ Verſmoort den blijden glans van uwen dageraad!
„„ Koom, mijne Amelia! ik ſmeek zijn dwingelanden
„„Om 't eigen lot! ach! 'k voel, dit denkbeeld ſtreelt mijn ſmart.
„„ Het akligst kerkerhol, en de ijsſelijkſte banden,
„„ Zijn, nevens mijn de Groot, bekoorlijk voor mijn hart!
„„ Neen, 'k toev geen oogenblik, ik zal de trotschheid ſmeeken,
„„ Om deernis met mijn' angst, ſchoon ik mijn vrijheid mis'
„„ 'k Zal ſombren wellust in mijn's echtvriends boezem kweeken;
„„ Hoe klopt dit hart! ik vlieg naar zijn gevangenis!"".....

ô Zuivre tederheid! gij ſtraalt uit ſchreiende oogen,
Terwijl de boezem gloeit door 't blakend liefdevuur!
Word zelfs geen tijgerhart tot menschlijkheid bewoogen,
Wanneer 't de zuchten hoort der lijdende natuur? . . . .
Ach! troostelooze Echtgenoote! uw beê zal niet gelukken,
De laage wraak, die, trotsch de menschlijkheid, verſmoort,
Die recht en wet vertrapt, die de onſchuld durft verdrukken,
Veracht u, daar zij zelf naar eed noch plichten hoort.
De Groot moet eenzaam in den Haagſchen kerker treuren,
Men gunt hem niet zijn gaede, in 't naar verblijf, te zien,
Men weigert hem zelf ſtout, (dit kan zijn ziel verſcheuren,)
Zijn minzaame echtvriendin, door ſchrijven troost te biên.
Dan, medelijden woont nog bij natuurgenooten;
't Gevoel der menschlijkheid ontvlucht de wapens niet;
Neen, 't kan de glorie — de eer der heldendeugd vergrooten,
Ik zie hoe Nijthof hem 't geliefkoosd ſchrijftuig biedt.
Die Held, zijn plicht getrouw, weet dat geen dwang kan vergen,
Dat de edle ziel de wet van reede en Godsdienst ſchendt,
Hij duld niet dat men wreed 't misdadigst hart zal tergen,
En, daar hij de onſchuld van mijn Staatsgevangen kent,

Doet vaak zijn edlen aart de fiere borst ontgloeien.
Ó Nijthof! dikwerf zaagt gij 't dankbaarst hart verrukt,
Dan zaagt ge een zilte traan op tedre letters vloeien,
Daar hij den dierbren brief aan dankbre lippen drukt.
De aanminnigſte Ega, van haar lieſſten wensch geſcheiden,
Voelt, ſtaag, door nieuwen rouw, haar lievend hart verſcheurt,
Zij laat, door vriendſchaps hand, naar 't luchtig Delft zich leiden,
Daar 't braafſte huisgezin om d'eigen rampſpoed treurt.
'k Hoor 't waardigst oudren paar den besten Zoon beweenen,
Daar ſmart en edle wraak de broederliefde ontgloeit,
'k Hoor trouwe vrienden hier hun boezemklacht veréénen,
Terwijl een traanenvloed uit kwijnende oogen vloeit. —
Maria's aankomst doet de wreedſte ſmart herleven,
Daar ſchreiende oudermin haar zacht omhelzend groet,
Ik hoor mijn's Hugo's naam op tedre ſnikken zweeven,
Terwijl zijn ſchuldloos kroost hun aller droefheid voedt.
Die vreugd huns ouderdoms, die vaak hun ziel kon ſtreelen,
Vergroot thans hunne ſmart, in dees bedrukten ſtaat, —
Hoe zacht zien zij de Groot in gulle trekjes ſpelen;
Elk wichtje lacht hen aan, met traantjes op 't gelaat.

In-

Intusſchen rollen vast de treurge zomerdagen
Voorbij, geen blijde hoop beſtraalt het wenend oog,
Mijn edle de Groot, beroofd van vriend en maagen,
Zendt ſtille zuchten uit 't grootmoedig hart om hoog.—
Geen knagend ſchuldbeſef doet hem voor onheil vreezen;
Dan, 't denken aan den rouw van zijn geliefd geſlacht,
En Neêrlands rampſpoed, vest zijn hoop op 't Eeuwig Wezen,
Daar Nijthof ſtaag zijn leed, door minzaamheid, verzacht.
Hij geeft hem trouw bericht van de edle lotgenoten;
Hoe ſtreelt hem 't grootsch gedrag van vader Barneveld!
Dan ach! de Groot! hoe zal uw zielverdriet vergrooten,
Daar Nijthof u het lot van Ledenberg, dus, meldt:
„ Mijn Vriend het wreedst verhaal zal wis uw ziel ontroeren,
„ Getrouwe Ledenberg liet zijn angstvallig hart
„ Door wanhoop, in het eind, verweiffelend vervoeren;
„ Hij maakte zich een eind van tijdelijke ſmart.
„Een raauw ontwrongen gil, deedt't waakzaam wachtvolk beeven
„Dees nacht: men vloog, vergeefsch, in 't bloedig ſterfvertrek,
„ Hier worſtelde den dood reeds, met zijn vluchtend leven,
„ De wanhoop blikkerde in een' pijnelijken trek.

„ Terwijl een tedren Zoon, zijn bange jammerklachten
„ Uitboezemd, weenend bij den ſtervenden geknielt.
„ Hij ſtelpt vergeefsch het bloed, verzamelt al zijn krachten,
„ Maar ziet zijn vader, in zijn jeugdige arm, ontzielt, —
„ De jongling doet een vloed van heete traanen ſtroomen,
„ Een weinig lettren, van zijns vaders veege hand,
„ Berichten de oorzaak van 't beſluit door hem genoomen:
„„'kOntvlucht de wreedheid, van 't ondankbaar Vaderland,
(Zoo luid den inhoud) „„„ 'k weet men zoekt, door folteringen,
„„„ Mij te overtuigen, en te doemen ten Schavot,
„„„ De ſnoodſte laſter, tot mijns vriendensval, te ontwringen,
„„„Neen'k ſchuw'deez'aarde en zoek genaê bijNeêrlandsGod'"
De Groot, tot in de ziel door dit verhaal getroffen,
Betreurde, alsMenſchenvriend,'t geen hij als Christen wraakt;
„Moet 't nadrend onweêr dan eene eik doen nederploffen,
(Dus zucht hij)„zwicht de deugd,door'tGodlijk oog bewaakt?
„Mijn Broeder! moet ge uw roem, door dit bedrijf, verduiſtren?
„Is dit de zegenpraal der onſchuld? moest uw hand,
„Het eêlst het ſchoonst geſchenk der Godheid ſnood ontluiſtren?
„Gij beeft laf hartig voor een lagen dwingeland!

„Hoe

„Hoe zal de trotschheid nu op uw gedachtnis woeden,
„Daar elk, al ſchimpend, u onteerende verſmaad,
„En zegenviert de nijd, (dit wil de Hemel hoeden!)
„Dan ligt dat ze ook uw lijk met hoon en ſchimp belaadt!" —
De droeve treurmaar, wordt door al de ontroerde landen,
Verſchillend, omgevoerd, men roept: „de vrees voor ſtraf
„Deedt helſche wroeging, in zijn lage ziel ontbranden,
„De zelfsmoord volgt verraad; zij wacht geen vonnis af!"
Dan, 'k zie menschlievenheid gevoelge traanen plengen.
Zij weet hoe ligt een hart bezwijkt door moedloosheid,
Wanneer geen vriend ons troost — list 't onheil doet verlengen,
Terwijl de rede door geen Godsdienst word geleidt. —
Intusſchen zoekt de Groot de Oranje Held te ſpreken,
Hij heeft geen denkbeeld van een redenloozen haat;
„Mijn trouw, mijn vriendſchap is Prins Mauritz vaak gebleken,
(Dus ſpreekt hij telkens) „ſchoon mij 's vijands list verraad.
„De Vorst mag, voor een poos, mijn zucht voor Hem mistrouwen,
„'k Bied hem mijn dienst, mijn trouw, wen't met 's Landsheil beſtaat,"
Dit aanbod doet de Groot hem op 't papier ontvouwen;
Doch ziet zijn vriendſchap, met ſtilzwijgenheid, verſmaad. —

Zijn

Zijn weêrhelft meld hem 't lot der Nederlandſche Steden,
Hoe helſchen dwang op trouw en onſchuld zegeviert,
Hoe kruipende eigenbaat elk raadhuis moet bekleeden,
Daar ſlaaffche vleierij de vierſchaar ſnood ontſiert.
Dit heimelijk bericht, zoo hoonend voor 's Lands Vadren,
Perst weêr een zwarte wolk voor 't wijkende verſchiet;
Hoe gloeit het ijvervuur de Groot in hart en adren,
Terwijl zijn ſchrander oog geen hoop op uitkoomst ziet!
Zijn rustelooze echtgenoot, die nergens troost kan vinden,
Reist telkens naar den Haag: hier ademt zij die lucht
Die 't kwijnend leven voed, van haren zielbeminden,
Die 't vreedzaam voertuig is van elke boezem zucht.
Hier ſlijt ze, in 't wreedst verdriet, haar jammervolle daagen,
Met jonge Amelia, haar dierbre zielvrindin,
De ſmart blijft aan de kracht van 't hijgend leven knaagen.
Hoe word haar rouw gevoed, in 't jamrend huisgezin
Van vader Barneveld, wiens zieldoorgrievend lijden,
Zijne afgeleefde Gaé, met moordende angst beknelt,
Daar dierbre kindren hem hun heete traanen wijden,
Hoe ſchreit zelfs 't telgje van zachtaarte Groeneveld!

Dit

Dit treurend huisgezin bleef 's Hemels gunst verbeiden;
Terwijl het de echtvriendin van moedige de Groot,
En die van Hogerbeets (nog korts de roem van Leiden,)
Een treurge ſchuilplaats in vriendſchappelijke armen boodt.
Hier glimt geen enkle vonk van troostend vergenoegen,
Hier heerscht de zwarte nacht van ſombre treurigheid;
Smart doet, met edle wraak, beklemde boezems zwoegen,
Terwijl natuur, vergeefsch, om troost en bijſtand ſchreit! ...
Het kroost van Barneveld, wel vaardig met 's Lands Edlen,
Te waaken, voor 't belang van 't trouw en werkzaam volk,
Maar niet geſchikt om gunst van trotschheid af te beedlen,
Ziet hoe zijn glorie zwijmt in 't rood der avondwolk! —
Zints Vaders hechtenis belette niets hun pogen,
Tot het verzachten van des edlen Grijzaards lot,
Zij pleiten, vruchtloos, bij den Prins op mededogen,
Schoon hij gevoelloos met hun grievend lijden ſpot:
„ Uw Vader (ſpreekt hij) is op last der achtbre Staaten,
„ Die 'k eerbied ſchuldig ben, geheel in hunne macht,
„ Gij moogt uw veilig op hun wijze zorg verlaaten,
„ Nooit ziet de onſchuldige zig rampen toegebragt."

Men

Men poogt, bij 't hoog gezach, vergeefsch om hulp te vluchten,
„ Geef,'t drietal, is den wensch, dat thans, beroofd van troost,
„ De Hooffche Kerkers doet getuigen van zijn zuchten,
„Hun huis ter hechtnis, bij hun Vrienden, Gaede en Kroost!"
Dan, telkens wordt hun beê wreedaartig afgeslagen,
Men pijnigt het geduld, van 't eenzaam kwijnend hart,
Der Schuldelooze offers, die geen wroeging voelen knaagen,
Hun lot verwachtend, daar hun moed de wreedheid tart.
Intusschen zweeft de ramp, der Nederlandsche vrijheid
Op vleugten van de faam, allom, van uur tot uur,
De Britsche schraapzucht juicht. Castieljen smaakt een blijheid,
Die lachgend voedzel geeft, aan 't smeulend Oorlogsvuur.
Dan, 't bloeiend Lelierijk, in 't knellendst der gevaaren,
Zoo vaak de toevlucht van 't gefolterd Nederland;
Zag helsche tweedracht nu door vrijheids beemden waren,
Het biedt de braaven troost. Hoe blaakt zijn afgezant!
Welsprekende Maurier, voor 's Lands bederf bekommerd,
Treurt, met Boissise, om den grooten Barneveld,
En edle de Groot, wiens jeugd zoo rijk belommerd,
Reeds in haar morgenstond zijn glorie hadt voorspelt.

De

De Franſche Staatsman zag de glans der wetenſchappen,
Op 't heerlijkst ſchitteren, in Hugo's Staatsbeleid;
't Zij hij ter raadzaal moest bij 't Oorlogs dondren ſtappen,
't Zij hij voor 't waar belang der zaalge vrede pleit.
Men melt den Staat 't verzoek van Vrankrijks jongen Koning,
Om Neêrlands glorie, thans gekerkerd, rasch te ontſlaan,
Men pleit op de eer, de deugd en edle trouw betooning
Des braven, lang ten doel aan vaale nijd geſtaan
Vergeefsch; de dwinglandy moet haaren zetel vesten.
Op 't Graf der vrijheid; 'k zie hoe trotschheid ſchamper ſpot,
't Bloed ſpat in 't aangezigt der knielende geweſten,
De ontwrongen vrijheids ſpeer ſchraagt zelf het moordſchavot.
De Groot, onkundig van der Staaten handelingen,
Wacht, ongeduldig, naar beſlisſing van zijn recht,
Hij doet, door Nijthof, ſteeds op zijn verhooring dringen,
Maar ziet zig telkens ook dit heus verzoek ontzegt.
Geen engen kerker kon zijn' vrijen geest ooit boeiën;
Geleerdheid ſtrooide ook hier haar friſsche lauerblaên!
ó Zaalge Dichtkunst! gij — gij deedt zijn boezem gloeien,
Gij deedt zijn fiere hand, verrukt aan 't ſpeeltuig ſlaan,

Gij

Gij deedt mijn' Hugo, in uw' Hemelwellust deelen,
Was 't door Secundus niet, aan uwen dienst gewijd,
Dat 't edelst ſtaatsgeheim, de Groot de ziel kon ſtrelen,
Verſchuilend kunſtig door Schriverus zorg en vlijt.
Schriverus! eeuwig zal uw naam in 't zangkoor pronken,
Daar u de Vrijheid bij haar fiere dichtren telt,
Gij hebt vermaak en troost aan Hugo's hart geſchonken,
Terwijl 't geſloten blad hem Vrankrijks vriendſchap meldt.
Een vluchtig uur, gewijd aan uw Secundus zangen,
Ontdekt het ſchrander oog uw trouw, vol edle drift,
De weinig regels, door 't geheim bericht ontfangen,
Zijn, door de Vrijheid zelf, in vrijheidsſchild gegrift.
Hij volgt uw' edlen raad, niets kan zijn ijver ſtooren. —
De Herfst ontſierde reeds de ſluimerende natuur,
De grijze ſlachtmaand deedt 't ontſluiert daglicht glooren,
En ſpreidde aan 't vochtig zwerk het kwijnend waereldvuur;
Toen mijn de Groot, uit naam der zeven trotſche Staaten,
Belijdnis werdt gevergt, van zijn getrouw gedrag;
Thans kan geen wraken van een vreemde rechtbank baten,
Vergeefsch beroept hij zig op Hollandsch Staatsgezach.

List

List — wraak en eigenbaat bezielen ſnoode harten
Van ſlaaven, die hun dienst aan haat en heerschzucht biên,
De Groot, oprecht van ziel, blijft laage ſchijndeugd tarten,
Hij doet zijn vijand 't ſchoon der deugd en waarheid zien.
Gevloekte laster, die der braven eer ontluistert,
Treed, aan de hand der nijd, met helſche blijdſchap voort,
Daar zij 't vertrapte recht, dat nog Godsheilwet fluistert,
Door 't gift der wraakzucht in 't verhart geweten ſmoort. —
't Verhoor wordt voortgezet: de drie doorluchte Heeren,
Geſtadig door de list der dwinglandij gekweld,
Zien elke dag hun leed hun zielverdriet vermeêren;
Hoe woedt de ontvonkte wraak op vader Barneveld!
Mijn Vaderland! gij zaagt uwe eer, uw glorie vluchten,
De winter, die uw' grond met donzig zilver ſtrooit,
Hoort de onbevlekte deugd, gelasterd, troostloos zuchten;
Dan, 's hemels gunst vergeêt de kermende onſchuld nooit! —
Welk hart word niet ontroert, door 't grievendst medelijden?
Eerwaarde Hogerbeets! 'k ſtort een gevoelge traan;
'k Zie u op 't ziekbed, met de wreedſte ſmarten, ſtrijden,
De tedre min roept God om zijne ontferming aan.

De bleeke dood ſcheen zelfs met 's Grijsaards leed bewoogen,
Zijn kouden hand boodt hem, zoo 't ſcheen, reeds ſombren troost,
Dan, aarzlend deinst hij ſtraks; het liefdrijk Alvermoogen
Voert weêr mijn' Hogerbeets in d' arm van Gaede en Kroost.
Men durft die dierbren, trotsch zijn pijnlijk ziekbed, bannen;
ô Wreedheid! die natuur medogenloos verkracht!
Boogde ooit geweetensdwang op haatlijker tijrannen?
Beeft, monsters! dat uw' naam verſchuile in 's afgronds nacht!—
Men durft bij 't hooggezach, in 't eind, een vierſchaar kiezen,
Waar eigenbaat of wraak de voorſte zitplaats heeft,
Hier zal gerechtigheid haar evenaar verliezen!
Verſchrijklijk treurtoneel! mijn jonge zangnimph beeft!...
Zij ſchuwt een plaats met bloed, door ſatans hand, getekend!....
Waar wrevle trotsch of haat verwoed de vierſchaar ſpant,
Geen ſchets des helſchen raads is voor een Maagd berekent,
Het bevend dichtpenceel ontvald mijn tedre hand!
Ik volg alleen de Groot, belaagd — getergd — gelasterd —
Maar groot, zelfs in het diepst van zijn vernedering!
Nooit van de fiere moed des Bataviers verbasterd!.....
De Groot! hoe treft me uw deugd, verheven ſterveling!.....

De

De lente kuscht natuur bevallig bloozend wakker,
En vlegte een bloemkrans, voor verfrischte vruchtbaarheid,
Het lief genoegen wierdt, langs beemd en tuin en akker,
Met vreugd en nijvre vlijt, verrukt ten dans geleid;
Toen men, vol ongeduld, op 's rechters pleit bleef wachten,
Europa houdt haar oog, op elk bedrijf, gevest,
Nog poogt men 't nadrend lot der onschuld te verzachten;
Dan, wreede dwang beheerscht 't verscheurt Gemeenebest.
Geen laage vrees benart het drietal edle zielen,
Hun moed bezwijkt niet, schoon de laster dreigend woedt,
Nooit, dwingland! ziet gij hen als schuldig voor u knielen,
Neen, eer wordt vrijheidstuin bedauwd met menschen bloed.
Doorluchte Barneveld, bemind als vriend en vader,
De troost, de toevlucht der verdrukte onnozelheid,
Word, voor deez vierschaar, God! gedoemt als landverrader,
Daar elk verheven trek voor 's Grijsaarts deugden pleit!
De Groot, schoon telkens door gevloekte list bestreeden,
Verdedigt de onschuld stout van brave Barneveld,
De vriendschap offert God haar tedre smeekgebeden,
Terwijl zij 't gloeiënd hart met schroevende angsten knelt.

De rechters zien mijn held vol edle zwier verſchijnen,
De menschlijkheid ontwaakt, de wrede bloeddorst ſchrikt,
Gerechtigheid, die thans in heerschzucht's macht moet kwijnen,
Grijpt naar de ſchaal; maar voelt haar evenaar verwrikt!
Hier kent zij haar de Groot, deez plaats haar toegeheiligd,
Weêrgalmde, vaak, zijn naam, wen de onſchuld vrijgepleit,
De weêuw getroost – de wees, voor ſchraapzuchts klaauw beveiligt,
Hem traanen wijden, van verrukte dankbaarheid!
Deez plaats, waar mijn de Groot onlangs de vierſchaar ſpande,
Ziet hem, door lasterzucht, beſchuldigd en gedaagd,
Hij die, door kracht van taal, nog onlangs 't onrecht bande,
Ziet thans zijn trouwe deugd door helſche list belaagt!
Hij doet, hoe diep verneêrt, eene edle grootheid ſchittren,
De laage trotschheid grimt, vergeefsch, zijne onſchuld aan;
Zijn onverwrikten moed kan 's wreedaarts ziel verbittren:
„Kan dit met Hollands eer en 't heilig recht beſtaan?
„(Dus vraagt hij,) durft men mij voor vreemde rechters dagen?
„Mij, die in Rottesvest het burgerrecht ontving?
„Wie heeft u 't rechterampt, dus wetteloos, opgedragen?
„Of derft de Groot 't geluk van elk inboreling?" —

Men

Men toont 't bevelſchrift, uit der Staten naam, ontvangen:
Hij ziet en—zwijgt! maar zucht om Neêrlands ſchampren hoon;
Nu ſtelt hij, ondervraagd, zijn zorg voor 's lands belangen,
In elk beſliſſend woord, op 't heerelijkst ten toon. ——
De Staatshulk worstelt thans met de opgeruide golven,
Geen hoop verlicht de nacht: door een verwoede orkaan,
Schijnt kerk- en burgerſtaat, in d'afgrond diep bedolven,
En domlend rolt van verr' des oorlogsdonder aan!
't Bemiddlend Lelierijk zorgt nog, met 't moedig Zweeden
Belangrijk, voor 't geluk van 't zuchtend Vaderland,
Boiſiſe boeit vergeefs elks aandacht aan zijn reden;
Men dankt vorst Lodewijk, en roemt zijn afgezant. ——
Dan, daar men de onſchuld trotsch op't hijgend hart durft trappen,
Daar eer noch eed beſtaan, daar recht noch wetboek gelt,
Daar heerschzucht, langs 't ſchavot, poogt op den throon te ſtappen,
Wordt vruchtloos 't waarbelang der vrijheid voorgeſtelt!
Maurier door vriendſchaps band aan mijn' de Groot gekluisterd,
Betreurt zijn aklig lot: „Rampzalig Nederland!
„(Dus luid 's mans taal) dat ſtout uw ouden roem ontluistert.
„„ô Hugo! pronkjuweel van wijsheid en verſtand!

„ Gevloekte burgertwist! moet hier uw wraak ontgloeiën,
„ Wierdt Vrankrijk niet genoeg door uw verraad verpest?
„ Deedt gij het gutzend bloed uit Henriks hart niet vloeiën?
„ Dat hart daar liefde en vreê den zetel hadt gevest?
„ Hier, monſter! zult ge, eerlang, uwe offers juichend ſlachten,
„ Is 't mooglijk, mijn de Groot! een ſchandlijk moordſchavot,
„ Is dit het loon dat deugd en wijsheid heeft te wachten?...
„ Ach! mijn de Groot! uw vriend beeft voor uw nadrend lot!
„ Met welk een eerbied zaagt ge in Vrankrijk u begroeten,
„ Toen ge, in 't ontluiken van uw ſchitterende jeugd,
„ Met groote Barneveld, vorst Henrik mogt ontmoeten!
„ Hoe werdt den vorst bekoord door uw verheven deugd!
„ Geleerdheid ſierde reeds uw jongen levensbloeſem,
„ De vlijtigſte oeffening wierdt door uw vlijt getart,
„ De Koning hing, verrukt, zijn beeldtnis aan uw boezem,
„ Wat glorie (riep hij) 'k ſier het edelst Hollands hart!...
„ Bloos, Neêrland! zoudt ge uw heil, dus roekeloos, verſpillen?
„ Breek 't juk der heerschzucht, die uw fieren roem verkort,
„ Terwijl ze uw vrijheid ſmoort, in 't vuur der kerkgeſchillen,
„ Dat knappend ſmeult en rookt, in 't eertijds moedig Dordt."

In-

Intusſchen blijft de Groot ſtaag op verlosſing wachten,
Schoon hem der rechtren haat, geen heilrijke uitkomst ſpelt.
Reeds voelt zijn dierbre Gae, door hoop, haar leed verzachten;
„Haast (ſchrijft zij) mijn de Groot! wordt ge in dees arm gekneld,
„Haast zal uwe onſchuld weêr, op 't heerlijkst, zegepraalen,
„Verſterk, ô liefdrijk God! zijn flaauwe levenskracht,
„Ach! doe hem, aan mijn hart, weêr vrolijk ademhaalen!
„Mijn Hugo! 'k voel mijn angst door blijde hoop verzacht!
„Haast doet gerechtigheid de helſche laster zwijgen! . . .
„Koom, lievling mijner jeugd! haast ziet ge u blij begroet,
„Vlieg in mijne armen: zie Maria's boezem hijgen!
„Koom! ons bevallig kroost lagcht reeds u te gemoet!
„Hoe zal de vadernaam uw groote ziel verrukken,
„Hunne oogjens tintlen, door onnozle vrolijkheid —
„Hoe gul zal elk u aan 't zachtkloppend hartjen drukken,
„Daar 't blozend mondjen blij u ſtaamlend, kuscht en vleid!
„Uwe ouders, moêgetreurt, beknelt door bange zorgen,
„Verbeiden 't tijdſtip dat u in onze armen voert,
„Vol ongeduld: de hoop bekoort ons elke morgen;
„Hoe vaak heeft reeds den ſchijn ons teder hart ontroert!

„ Uw dierbre moeder fleet haar kommervolle daagen,
„ Zints uw gevangnis, in de wreedfte boezemfmart,
„ Hoe dikwerf hoorde ik haar bij God ontferming vraagen,
„ Voor u, de wellust van haar minnend moederhart. —
„ Gij hebt de vrijheidsliefde uit haare borst gezoogen,
„ Zij leide uw vroege jeugd: en haar verheven geest,
„ Las 't fchoon der zuivre deugd vroeg in uw fprekende oogen;
„ Mijn Hugo, (zegt ze,) „ is vroeg mijn' waren vriend geweest.
„„ Hij deedt mij 't bijgeloof, door kracht van taal, verachten,
„„ De reine Godsdienst, vrij van flaaffche kloosterdwang,
„„ Deedt mij mijn dierbren telg, in 's levens bloei, betrachten,
„„ Hoe deelde 't teder hart in 's moeders waar belang. ""
„ Koom dan, mijn Echtgenoot! fmaak weêr het zoetst genoegen.
„ Ach! koom! elk huplend kind volgt mij, al ftaamlend, na,
„ Vaar wel! noch angst, noch leed, moet uwe borst doen zwoegen,
„ Mijn Hugo! ach! ge omhelst eerlang uw trouwe gae!" —
De Groot ontfangt dit blad, terwijl zijn traanen vloeiën,
Zijn oog doorziet de list van heerschzucht en geweld,
„ Ach (zucht hij) 'k voel me om uw aan 't moeilijk leven boeiën,
„ Mijn gae! mijn fchuldloos kroost! hoe werdt dit hart beknelt!

„ Wel-

„ Welligt zal nooit dit hart meer aan uw boezem tikken,
„ Maria! Echtvriendin! uw' Hugo vind geen recht,
„ Ligt wordt den jongſten troost in de uiterſte oogenblikken,
„ Om u den affcheids kusch te ſchenken, mij ontzegt. —
„ ô Nythof! welk bericht, wat vloeide van uw lippen, —
„ Ja, hemel! 't wreed geheim werdt aan mij toevertroud;
„ Uw vriend uw Barneveld (dit liet hij zich ontglippen,)
„ Wordt morgen 't vonnis van zijn wreden dood ontvoud.
„ Is 't mooglijk, Barneveld! zult ge als verrader ſterven?
„ Ik weet gij wacht gerust, vol vreugd, een zaalgen dood.
„ Nooit zal uw edle naam, uw deugd, haar glorie derven,
„ Ligt ſlaakt gij thans een zucht, voor 't heil van uw' deGroot?
„ Ontaarte dwinglandij! gij durft zijn zilvren hairen,
„ Moordadig purpren, met zijn eerlijk ſchuldloos bloed?
„ Mijn vaderlijken vriend! mijn toevlucht in gevaren!
„ Mijn Barneveld! met u ontzinkt mijn fiere moed." ——
De blonde Meimaand hadt reeds ſes paar lentedagen, (*a*)
Zien zinken achter 't ſtof; nu rees de bleeke maan,

Be-

(*a*) Den 12de van Bloeimaand 1619. dag der onthalzing van OLDENBARNEVELD.

Bevallig kwijnend, op haar zilvren ſtaatſie wagen,
Langs vaale wolken, nog omboord met roozen, aan.
De koeltjens ſluimerden, in jonge roozenknoppen,
Natuur vermoeit, bezwijmde in de armen van de rust;
De ſtarren flonkerden, op ſtollende avond droppen,
De nacht hadt werkzaamheid in ſtillen ſlaap gekuscht;
Dan, wraak en wanhoop zien we om't bed der ondeugd zweven.—
De helſche bloeddorst ziet, eerlang, haar' wensch voldaan,
Eens zal rechtvaardigheid de dwinglandij doen beven,
Reeds grimmen wroeging, angst en kouden ſchrik haar aan,—
Nog hoor ik 't dof geraas door 't aklig moordhof rollen,
Hier ſticht de wreedheid zelf het ſchandlijk vloekſchavot,
Hier zal 't geheiligd bloed van vrijheids lievling ſtollen,
Van hier ſnelt de eelſte ziel in d' arm van Neêrlands God.
Een aklig zwarte wolk bedekt den heldren luister
Der maan, elk uur drijft voort, met ſombre Majeſteit,
De ſnoodheid ſchuwt het licht; maar'k hoor hoe thans, in't duister,
De tedre vriendſchap bij den dood der vriendſchap ſchreit,
De Groot! hoe voelt ge uw hart door elke nagel moorden,
Die men in 't treurtoneel van uwen halsvriend vest'!

Dan

Dan Godsdienst ſterkt uw moed, zij toont u de eeuwge koorden
Der vriendſchap, door God zelf, gehecht in 't heilgewest.
„Mijn halsvriend! (juicht de Groot, met traanen op de wangen,)
„Gij hebt uw zaak volend; Gods min biede u de hand',
„Haast zult ge onſterflijk mij in vrijër oord ontfangen,
„Terwijl wij ſmeeken voor 't ondankbaar Vaderland. ——
„Ligt zal op 't moordſchavot mijn bloed ook eerlang vloeiën!
„Koom, trouwe Hogerbeets! de Grijsaard gaat ons voor,
„Houd moed! de dwingeland ſlaakt ſpoedig onze boeiën.
„Doorluchte Barneveld! haast volgen wij uw ſpoor!" —
De lieve morgenſtond, ſchuift reeds met blijde vingren,
De bruine nachtgordijn, met ſtarrengoud geſtrooit,
Van voor natuur, die 't licht een paerelſnoer ziet ſlingren,
Door d'edle bloemkrans, daar de lente zich meê tooit,
'k Zie Godsvrucht, liefde, hoop en vastgegrond vertrouwen,
Thans in den kerker van mijn' Barneveld geſchaart.
Hij juicht, zoo ras zijn oog een lichtſtraal mag aanſchouwen,
„Daar rijst de dag waarop mijn geest ten hemel vaart.
„Geen vriendelijke ſlaap zal op dit oog meer daalen, ——
„Bekoorelijke zon! die door mijn traliën bloost,

„Eer

„ Eer gij ten avond helt, word ik door de uchtend ſtraalen,
„ Des eeuwgen morgenſtonds, bij mijnen God, vertroost,
„ Vaar wel, mijn Vaderland! waar ik ooit uw verrader?
„ God ziet mijne onſchuld! dan 'k vergeef u mijnen dood!
„ Misken de trouw niet van uw' afgeleefden vader,
„ Beſcherm, om 's hemels wil! mijn jeugdige de Groot!
„ De Groot! wat lijd mijn ziel! hoe zult ge uw vriend betreuren,
„ Ik ken uw teder hart, ach! uw onzeker lot,
„ Zal, in het uur des doods, mijn boezem nog verſcheuren,
„ 'k Beveel hem aan uw zorg, Almachtig liefdrijk God!
„ Bekoorlijke Echtgenoot! durft ons de wreedheid ſcheiden,
„ Geen nood! mij dunkt ik hoor uw ſnikkende afſcheids groet,
„ Bezwijk niet, dierbre! neen blijf 't oogenblik verbeiden,
„ Dat ons volmaakt veréént bij Goëls englen ſtoet. ——
„ Gods tedre vaderzorg zal voor mijn kinders waaken,
„ Geleid hen op het ſpoor der deugd, ô menſchenvriend!
„ Doe edle Vrijheids min in al mijn nakroost blaaken;
„ Mijn Vaderland! blijf trouw door Barnevelds gediend!"
De Grijsaard wacht gerust zijn jongſte levensſtippen,
Bedauwt met Jezus bloed, juicht zijn verrukten geest,

Geen

Geen kille doodsangst wischt de glimlach van zijn lippen;
Hij ſtijgt van 't moordſchavot naar 't ſeraphijnen feest! —
De Groot, zijn lot getroost hoort 't doodlijk vonnis lezen,
Voor brave Barneveld; dit treft zijne edle ziel:
„Dit (zucht hij) zal in 't eind ook Hugo's noodlot wezen,
„Dat hij ontſchuldig, voor het glinstrend moordzwaard kniel,
„Misſchien is Barneveld nog om zijn vriend bekommerd,
„Hij weet niet wat op aard de Groot te wachten heeft;
„Dan, mooglijk als de ſchaauw des doods zijn ſtof belommerd,
„Een vriendlijke Engel hem mijn lot te kennen geeft.
„Ik hoor mijn boezemvriend van voor de vierſchaar leiden,
„ô God! die Held! wiens deugd zoo vaak de list verwon,
„Zwicht voor't geweld! geen dood zal onze vriendſchap ſcheiden,
„Deez' kerker (eens 't verblijf van brave Mondragon,) (*a*)
„Tuig,

(*a*) CHRISTOFFEL MONDRAGON. Bevelhebber der Walſche benden, in dienst der Spaanſche kroon, wierdt, na de overgaaf van *Middelburg* aan WILLEM DEN IJſten, krijgsgevangen gehouden, in den eigen kerker daar DE GROOT in *'s Haage*, voor het uitſpreeken van zijn vonnis zat: naderhand wierdt MONDRAGON, (een voorbeeld van moed en eerlijkheid) uitgewisſelt tegen FILIPS VAN MARNIX, Heer van *St. Aldegonde*, welken door de Spanjaards te *Utrecht*, toen nog Spaansch zijnde, wierdt gevangen gehouden. —

„Tuig, door alle eeuwen heên, van ſtille boezemzuchten,
„Die reine vriendſchap, in zijn kreitzen heeft geſlaakt!"—
Mijn Hugo ziet, vol angst, nu de oogenblikken vluchten;
Geluk, mijn Held! uw vriend geniet Godt gunst volmaakt.
De moordkreet klinkt alom, de doodskleur verwt de lippen,
Der trouwe vrienden, van 't gefolterd Vaderland,
De Groot blijft onbevreesd: thans nadren reeds de ſtippen,
Waar op men Neêrlands roem in d'eeuwgen kerker band.
De trotschheid zegeviert, de helſche wraakzucht dartelt,
Om 't bloedig moordſchavot, der wreedgehoonde deugd;
Juich, heerschzucht! daar gij ſtout uw ſchuldelooze offers martelt,
Geniet, zelfs God ten hoon, thans uw gevloekte vreugd!
De laster blijf verſtomt, op 't eind des braven ſtaren,
Grootmoedige onſchuld kent geen angst in 't ſtervens uur,
Zij ziet haar leed verzacht, door zaalge hemelſcharen,
En ſchittert in den glans van 't Godlijk liefdevuur.
Zoo ſtierf mijn Barneveld! terwijl natuur verbleekte,
De dood omhelsde zacht, zijn bevende ouderdom,
Zijn moorders weenden, toen hij voor hun misdrijf ſmeekte,
De nijd zelfs voelde ſmart, toen hij 't ſchavot beklom,

Zijn

Zijn geest, der aarde ontboeit, omhelst door troostende Englen,
Zweefde op de ſchepping rond, tot voor Gods glorietroon,
Daar al de zaalgen hem een gouden eerkrans ſtrenglen,
Daar Vrijheid hem begroet, in al haar godlijk ſchoon! ——
Intusſchen blijft den Haag, door laage ſchaamte bloozen,
't Ontroerd Europa ſlaakt een ſtille boezem zucht:
Mij dunkt een treurfloers dekt de jonge lenteroozen,
Een ſombre klaagtoon rolt door Neêrlands zoele lucht. —
Nog laat de dwinglandij haar zegeteeken pronken,
Nog waard de ſchrik des doods, in 't Hof, om 't ſchandſchavot;
Dan, moordlust ſchijnt, door't bloed des achtbren Grijsaarts, dronken,
Een wreede onzekerheid bewolkt mijn Hugo's lot.
De trotsheid poogt, op nieuw, haar list te doen gelukken,
'k Volg gints een ſlaaffche ziel, bij d'Ega van de Groot;
(Hij ſpreekt) „gerechte ſtraf zal 't laatſte zegel drukken
„Op Hugo's lot! ach redd' uw' jongen Echtgenoot.
„Het lang getergde recht zal zijn geding beſliſſen,
„Koom volg mij, tedre vrouw! beſchouw uw dierbre Gaê,
„Te diep gewikkeld in de Staatsgeheimenisſen,
„Des valſchen Vrijheidsvriends, ſmeek knielende om genaê!

„Uw

„Uw reine liefde zal der rechtren ziel ontroeren,
„Zie hoe uw hulploos kroost u om zijn vader vleit!
„Ik liet mij door een zucht voor zijn geslacht vervoeren,
„ô Wat vermag een vrouw, als zij met traanen pleit!
Verachting tintelde in Maria's schreiënde oogen,
't Grootmoedig blos der wraak, bepurpert haar gelaat;
„Ontaarte! is dit de taal van menschelijk mededoogen?
„Neen 'k ken de laffe stem van valschheid en verraad;
„Nooit zal ik mijn de Groot door zulk een laagheid hoonen,
„'k Begeer zijn leven niet, ten koste van zijne eer,
„Durft 't Vaderland, misleid, zijn deugd met moord beloonen,
„Hij kniel, als Barneveld, dan ook voor 't slagzwaard neêr!
„'t Is dan meer troost zijn bloed door beulen te zien plengen,
„Dan dat hij wreed veracht als landverrader leef!
„Neen, die vergifnis zou zijn lijden slechts verlengen;
„Maar dat de rechter vrij voor 't wetloos vonnis beef!
„Zou hij zijn leven van des dwinglands goedheid beedlen?
„De Groot heeft 't sterven als een Christen reeds geleert,
„Verheven Godsdienst kan zijn reine ziel veredlen
„'kBetreur hem als vermoord, maar—nooit door schande onteerd."

Die

Die taal doet 't wroegend hart der ſnoode boosheid gloeiën;
Het wreed geweld verneêrd geen vaderlandſche vrouw,
De tedre liefde doet haar heete traanen vloeiën;
Maar ſlaaffchen angst ontſiert geen onverwrikbre trouw!
Ze ontwijkt hem, maar de ſmart blijft haare ziel verſcheuren,
Geen blijde hoop biedt troost, ſchoon 't oog op uitkomst ſtaart,
'k Hoor lijdende Oudren, 'k hoor tedre vriendſchap treuren;
Reeds voelt Maria's hart de ſlag van 't glinsterend zwaard.
Hoe? 'k zie mijn Reigersberg Prins Maurits moedig nadren,
Hij waant reeds de onſchuld aan zijn trotſchen voet geknieldt;
Dog haast ſpreid d'ouden wrok weêr 't heilloos vuur door de adren,
Op 't zien hoe fier een moed een tedre vrouw bezield.
Zij pleit op Hugo's zucht voor 't Stamhuis van Oranje,
Zij vergt zijn vriendſchap voor haar dierbren huwlijksvriend;
„ Neen(roept hij)ſmeek genaê; een vriend van 't heilloosSpanje,
„Heeft thans geen vriendſchap van een Neêrlandsch hart verdient,
Vernielt een dolle orkaan der boomen lentebloeſem,
Dan kwijnt hun hooge top, berooft van vruchtbaarheid;
'k Zie hoe Maria nu al ſnikkend aan den boezem
Van lieve Amelia, door ſpijt en rampſpoed ſchreit.

Tot vijfmaal moet haar oog de blijde Zon zien dagen,
Daar kommervollen angst op elke lichtſtraal zweeft,
De Nachten hooren haar, in 't eenzaam duister, klaagen,
Geen vlugge ſluimering zelf die haar vertroosting geeft. —
De Groot vertrouwt zijn lot aan 't liefdrijk Alvermoogen;
Hoop wijst hem reeds de glans der wachtende eeuwigheid,
Hij weet, Godsliefde zal zijn weêrhelfts traanen droogen,
Daar 't lief onnozel kroost op 's Hemels bijſtand pleit!
Hij wijdt, in God getroost, zijn vuur'ge ſmeekgebeden. —
'k Zie Sijlla, wien 't geheim der vierſchaar was betrouwd,
Ontroerd, in 't ſtil verblijf mijn 's edlen Godsvriend treden,
Hoe ziddert de ondeugd wen zij 't ſchoon der deugd aanſchouwt!
Dus ſpreekt hij, daar een vonk van menschlijk medelijden,
Zelfs in 't verſteende hart, op 't zien der onſchuld, gloort:
„ Mijn Heer! hoe zoude uw heil der rechtren ziel verblijden!
„ Vraag om genaê, door 't zoet des leevens nog bekoort?
„ Op morgen zal het recht, in 't eind, uw lot bepaalen,
„ Dit word door mij, uit naam der vierſchaar, U gemeld,
„ Gij zult door Neiszen U dan plechtig af zien haalen;
„ Ligt weet gij 't vonnis reeds volvoert aan Barneveld?

„ Ja

„ Ja 'k hoorde (zegt de Groot) mijn grijzen vriend verwijzen
„ Naar 't ſchandlijk moordſchavot, ik hoorde ook Ledenberg,
„ In 't ſchaduwdal des doods vervolgt; neen, 'k zal niet ijzen;
„ Zeg dat men, vruchtloos, mij een ſchuldbekentenis verg!
Naauw kon mijn Hugo 't zoet der eenzaamheid weêr ſmaaken,
Of zijn verheven ziel ontvlamt door hemelmin,
Geen ſchroevende angst doet hem beklemde zuchten ſlaaken,
Hij zweefde, op lof gebeên, 't gewest der Seraphs in.
De Alwijsheid doet zijn oog op ſchaduw beelden ſtaaren
Van 't nadrend lot. De dood wijkt in een dof verſchiet,
Van achter 't zwart gordijn, daagd gints een reeks van jaaren,
Aanéengeſchakeld door geluk en zielverdriet.
De macht, die thans natuur in zachte kluisters boeide,
Getuigt hoe 't ſlaaploos oog der reinſte tederheid,
Zijn vaale vleuglen met een traanenvloed beſproeide,
'k Hoor nog hoe huwlijksmin met zaalge vriendſchap ſchreid.
Een donkre morgenſtond zweefde op gevleugelde uuren,
Uit roozen wolken aan, natuur doet kwijnend 't lot
Van Hoorn en Egmond, thans 't gewoel des tijds verduuren,
Voor eenënvijftig jaar zag zij hun moordſchavot. (a)

Die

(a) Ao. 1568. wierden de graaven van EGMOND en HOORN te *Bruſſel*, op last van ALVA, onthalst.

Die dag, eer hij aan 't eind der Schepping is gezonken,
Heeft met hun bloed hun naam gemaalt op 's waerelds as,
Die naam zal, wen de tijd den doodſnik geeft, nog pronken,
En ſchetzen welk gedrocht bloedgierige Alva was;
Die dag verjaart en zal op nieuw aan wreedheid huwen,
Een tweede wraakgil doemt mijn edele de Groot,
Hun naam zal vruchtloos 'toog van 'tvloekend nakroost ſchuwen,
De Haag wacht reeds, ontroert, 't bevel tot 's braaven dood.
Ik zie mijn Christen held, vol moed, de vierſchaar naadren
Hij ſlaat een fiere blik op laage trotsheid neêr,
't Aeloude belgen bloed golft door zijn kronkelende aadren,
Geen laffe ſchroom bezwalkt mijn 's Hugo 's vleklooze eer.
Ik zie zijn ſpreekend oog, door angst noch wraak verwildert,
Terwijl de dwinglandij hem als misdadig doemt,
De vreedzaame onſchuld blijft op 't gul gelaat geſchildert,
Daar 't vrij geweeten elk der ſtaatsbedrijven roemt, —
Hem die de olijfkrans poogt om Vrijheidshoed te ſtrenglen,
Noemt men verwoester van 's Lands zaalgen eendragtsband!
De roem der Christenheid, Godsvriend, de lust der Engelen,
Doemt men als pest der deugd, en hoon van 't Vaderland!

Het

Het laſtrend vonnis is, door 't onrecht, voorgeleezen, ——
Schoon d' eindpaal van uw leed niet ſtaat op 't moordſchavot,
De Groot! uw vrijheid wordt in 't akligst graf ve rweezen,
Geleerdheid zucht, en deugd betreurt uw aklig lot!
Eene eeuwge kerker moet die heldre zon verduiſtren,
Die, na des middags trans van Hollands glorie klimt;
Dan, nimmer zal 't geweld uw waare roem ontluiſtren,
Die door het zwijgend floers der nadrende eeuwen glimt. —
Zijn edle grootheid kan der ſnooden ziel verbittren,
De zwijgende onſchuld hoort haar heilloos lot bedaard;
Mij dunkt, 'k zie door de zaal een' paerſchen blikzem ſchittren,
Het oog der rechtren pinkt, zij zien het dreigend zwaard
Van vrouw Gerechtigheid, die zich te lang liet prangen
In kluisters: wraak rukt haar den blinddoek van 't gezicht,
Goud, aanzien, tijtlen-eer ziet ze aan de weegſchaal hangen,
Zo helde d' evenaar uit 't heilig evenwicht. ——
De Groot gevonnist, laat door Neiszen zich geleiden
Naar 't oud verblijf, daar hij 't beſtemde lot verwacht,
Zijn trouwen dienaar, die vol ſmart hem bleef verbeiden,
Voelt, nu zijn heer verſchijnt, zijn grievende angst verzacht,

Een traan van liefde en trouw, zwelt in zijn drijvende oogen,
De Groot die 't edel hart, waar 't immer klopt, waardeert,
Vondt, in zijn dienaar zelfs, een vriend, wiens mededoogen,
Hem al 't aandoenlijk schoon van tedre zielen leert.
De Jongling drukt zijn hand, en voelt zijn boezem gloeien:
„Neen, waar me u voer', verlaat u van de Velde niet,
(Dus spreekt hij snikkend) „durft geweld u eeuwig boeien?
„'tMoord al mijn vreugd!"– de Groot die hem dees troost taal biedt,
Zegt: d' aardling zoekt vergeefs de straf der tijd te onttrekken,
„Ik ken geene eeuwigheid, dan waar geen licht meer daagt,
„Daar eindelooze ondeugd God tot eeuwge straf blijft wekken,
„Daar eeuwig wroegende angst aan't snood geweeten knaagt."
Thans doet men Hogerbeets het zelfde vonnis weeten,
De galm der doemstem dringt de sombre muuren dóór:
De Groot schijnt eigen leed om 's Grijsaards te vergeeten;
Nu draaft de huichlarij, vol vreugd, langst effen spoor.
De trotsche heerschzucht durft haar wreede wetten geeven,
De Godsdienst knielt gebóeit bij vrijheid sterf koets neêr,
De trouwste burgers, uit 't verscheurt gewest gedreeven,
Betreuren staag die vlek, in Neêrlands schittrende eer!

Wan-

Wanneer langs 't zwarte zwerk de ſchorre donders rollen,
Wen op de vleuglen van een woedenden orkaan,
Wiens adem droplend nat, tot raatlend ſteen doet ſtollen,
De blixem vlammend zweeft, dan grimt verderf ons aan;
Maar, ſpreid 't ontſluiert licht bezwijmde middagſtraalen,
Door 't ſcheurend wolkgordijn, de ontroerde ſchepping mag,
Terwijl verwoesting blijft door beemd en velden dwaalen,
Verſchrikking vluchten doen, door een betraande lagch;
Zoo mag de Groot een vonk van zachten troost zien glooren,
Nu zaalge vriendſchap hem in bevende armen ſnelt,
Hoe kan dit tijdſtip zijn ontroerden geest bekooren!
Hij voelt zich ſpraakloos aan elks gloeiënd hart geknelt! —
O Hemel, welk gezicht!... dáár valt zijn grijzen vader
Hem ſnikkend aan den hals, ontroert door vreugde en ſmart,
Nu treed zijne Echtgenoót, met lieve kindren nader,
Wat voelt dit oogenblik haar hevig kloppend hart!....
„Mijn Hugo!" zweeft beklemt op haar verbleekte lippen,
Daar zij haar huwlijksvriend, aan d' engen boezem drukt;
Een tedre zucht kan ſlechts zijn zwoegend hart ontglippen,
Daar liefde en reine vreugd vereent zijn geest verrukt. —

De onnoozle wichtjes, die 't omhelzend Paar omringen,
En huplend vleiën, met de reinſte tederheid,
Ontkluistren 's vaders tong, hij ziet de lievelingen,
En voelt hoe 't ſchuldloos lagchje op liefde en bijſtand pleit.
„Grootmoedige Echtvrindin! troost van mijn moeilijk leeven!
„'k Omhels, ná zoo veel tijds, u weêr! Mijn moedloos oog,
„Ziet weêr de zuivre min in al uw trekken zweeven,
(Zoo ſpreekt hij en een zucht ſtijgt dankend naar omhoog:)
„Reeds maanden afgemat door ſtille boezemklachten,
„Gegrieft door al de ſmart van mijn geliefd gezin,
„Zie ik al 't knellend leed, op 't ſtrelendst, thans verzachten,
„O God! 'k zie me in d' arm der Gaedelooze min!"
Verrukkend tijdſtip! 'k voel verbeeldingskracht ontgloeiën,
Elk vleiënd telgje reikt hem 't blozend mondje toe,
Terwijl ze al ſtaamlend hem in mollige armpjes boeiën,
Zelfs 't ſpraakloos wichje lacht en ſtreelt hem, blij te moê!...
Maria plengt een vloed van tedre liefde traanen,
Terwijl haar halsvriênd op haar zachten boezem rust,
Zij poogt door 't weenen 't hart een vrije lucht te baanen,
Daar zij het klamme zweet van Hugo's voorhoofd kuscht.

Zij ziet hem uitgeteert, vermoeid door 't pijnlijk lijden,
Zijn lang verkropte ſmart in zwijgende eenzaamheid,
Verwelkte 's levenskracht, hij voelt zijn ziel beſtrijden,
Door 't grievendst leed, ſchoon hem thans 't zoetst genoegen vleit.
De kerker, daar zints lang een treurge ſtilte woonde,
Wordt nu een heiligdom, der zuivre huwlijksmin,
Een plaats daar vriendſchap thans haar zaalige invloed toonde,
Daar 't heiligst vuur ontvlamt, van een verrukt gezin.
Dan, ach! mijn Held gedoemd om ſchuldeloos te lijden,
Ziet al de zachte vreugd, die minzaam om hem zweeft,
Door 't wreed vooruitzicht weêr door zwart verdriet beſtrijden,
Daar de akeligſte klacht in elke omhelzing leeft! ——
Dan, hoop, die troosteres der kwijnende aardelingen,
Streelt vleiënd 't moedloos hart; een onbekenden gloed,
Mag, onder 't ſnikken, in beklemde boezems dringen,
Daar Goëls liefde zelf een ſtillen wellust voedt.
Mij dunkt nu daalt een rei beglansde Cherubs neder,
Zij houden 't vlammend oog op mijn de Groot gevest,
Een hemelsch rein gevoel, zoo Godlijk grootsch als teder,
Bezielt die maatſchappij van 't zalig heilgewest.

Zij dekken de onſchuld, op Gods wenk, met zilvren ſchachten;
't Geweld woel vrij; de deugd, die in dees ſchaduw rust,
Zal, in de kluisters zelfs, verheugd en vrij vernachten;
Wijl troost de traanen van verbleekte wangen kust!

* *
*

DER.

* * * * *

DERDE ZANG.

Maal nu, mijn zangeres! maal 's Lands bewolkte glorie,
Leen nooit een valſche verw, aan grootſche onſterflijkheid! –
Ik zie, ô Loevenſtein! hoe gij in 's Lands hiſtorie,
Een ſombre ſchaduw op der belgen eernaam ſpreidt. —
Wierdt 't Haagſche Binnenhoff, terwijl natuur ontroerde,
Bemorst met ſchuldeloos bloed, waarom de naneef ſchreid?
De plaats, waar dwingelandij twee edle burgers voerde,
Draagt, op zijn terpen 't beeld der ſnoodſte ondankbaarheid.
De aloudheid ſchraag zich vrij aan trotſche zegeboogen,
Door de eeuwen half vergruist, terwijl een menschlijk hart,
Bij elke heldendaad, door 't grootsch gevoel bewoogen,
Het lot der onſchuld voelt, en treurt bij haare ſmart.
Hier zal de zegepraal der ſnoodſte heerschzucht ſchittren,
ô Tijd! zoo lang de zon op uwe vleugels blinkt,
Zal Loevenſtein het oog der edle deugd verbittren;
Daar 't aan den grens des tijds, met haat en wraak verzinkt!

Straks

Straks waar het uur vervult dat 't vonnis zag volvoeren,
't Bemuurde Loevenſtein, zoo ſterk, zoo lang geducht,
Wordt best gekeurt: de Groot zoekt vruchtloos 't hart te roeren,
Zijn zwakke welvaart eischte een vrije, een zuivre lucht. —
Nog doet hij Maurits 't zoet der oude vriendſchap voelen,
Maurier draagt tedre zorg, voor 't leeven van de Groot,
Prins Frederik poogt vergeefsch het wraakvuur te verkoelen,
Daar de edle Colignij haar zachte vriendſchap boodt.
De zomerlucht, omkranst met bloeiënde Anjelieren,
Lachte, in een ſchoon verſchiet, natuur bekoorlijk aan:
Vreugd ſluimerde aan den boord der Hollandſche rivieren,
In d' arm der vruchtbaarheid, op 't vrolijk golvend graan;
Toen mijn deGroot nog 't zoet van liefde en vriendſchap ſmaakte,
Daar 't troostelijk licht, thans, in den Haagſchen kerker blonk,
Daar nog het heilig vuur der vrije dichtkunst blaakte,
En godsvrucht 't moedig hart, aan Gode een offer ſchonk.
Ja, glóende vadermin hadt zelf, in treurge daagen
Der hechtnis, nog gewaakt voor 't eeuwig zielbelang
Van 't dierbaar kroost, al vroeg der Godheid opgedraagen;
Hoe zweefde liefde en zorg, in 't leerzaam maatgezang!

Elk

Elk kiest die zuivre melk voor jonge doopelingen, (a)
Aan 't eerſte telgje zijner huwlijksmin verteert,
Hij ziet aan moedersſchoot 't aanminnig meisjen dwingen,
Op dat zij vleiënd haar heurs vaders vaerzen leert.
Niet lang zult ge, ô de Groot! deez' ſtille vreugd genieten,
Niet lang meer ademt gij geboeit in Haagſche lucht,
Eerlang hoord Maas of Waal, daar zij hun ſtroomkruik gieten,
Voorbij uw treurverblijf uw engenboezem zucht.
Neen, 'k ſchets de ſmarten niet die 't zwoegend hart moest lijden,
De Groot uit 's vaders arm van 's broeders hals geſcheurd,
Ziet al de foltrendſte angst, zijn dierbre Gaê beſtrijden,
Terwijl op 't veege dons zijn moeder troostloos treurt. —
Zijn broeder ſmeekt vergeefsch mijn' Hugo te verzellen,
Hij biedt zich zelfs, in plaats des trouwſten dienaars, aan;
Dan, ſnoode wreedheid, die geen tedre band voelt knellen,
Ontziet zich niet die beê gevoelloos afteſlaan.
Hoe treurig blijft de Haag, op elke omwentling ſtaaren,
't Oproerig volk verſtomt: een heimelijke ſmart,

Voor-

(a) Een Werkjen door DE GROOT geſchreeven, genaamt; VOOR JONGE DOOPELINGEN.

Voorſpelde een digten drom van onheil en gevaaren;
't Lot der verweeznen treft, zelfs 's vijands marmren hart.
Zou 't zacht genoegen nu Prins Maurits boezem ſtreelen?
Zijn oogmerk is voldaan; maar, zou 't gevoelig hart,
Nooit in de rampſpoed van natuurgenooten deelen? . . . .
Ja, Maurits is een mensch, hij kent als mensch, die ſmart.
'k Zie hem de Staatzorg, 'k zie hem 't Hofgevoel ontvluchten,
Dan, telkens ſchuwt hij weêr de wroegende eenzaamheid,
Nu hoor ik hem, vol angst, op 's Grijzaarts moordplaats zuchten,
Terwijl zijn helden oog weêmoedig traanen ſchreit.
't Beklemde hart ontlast zich in deez ſtille klachten:
„ô God! hij leeft niet meer! hier heeft zijn bloed gevloeit!
„Hij was onſchuldig! neen, niets kan 't verdriet verzachten,
„Dat in dit rustloos hart, met helſche wreedheid, gloeit!
„Gij brave Barneveld! uw Vaderland verraaden? . . . .
„Hoe heeft die lastertaal uw zuivre ziel doorgrieft!
„Zogt ge u in burgerbloed, ô menſchenvriend! te baden? . . .
„Gevloekte list! Ach! vriend! reeds door mijn jeugd gelieft,
„Verſcheurend denkbeeld! dan, hij zag mijn glorie ſchittren,
„Hij zag de liefde en eer die die 't vrije volk mij boodt;

„Dit

„Dit kon, ach! ja, dit kon in 't eind de nijd verbittren,
„Dit trof ook 't edel hart van jeugdige de Groot.
„Mijn trotſche zegepraal bij Nieuwpoorts oude wallen,
„Daar Alberts hoogmoed werdt in 't ſtuivend zand verſmoord,
„Heeft nimmer aan de Groot noch Barneveld bevallen,
„'k Heb vaak hun roem, maar nooit hun gulle vreugd gehoord,
„Ja, 'k zag door Barneveld, mijn heldenmoed weêrſtreeven;
„Met welk een ijver heeft hij 't oorlogsvuur verdooft!
„'k Zag, op zijn raad, 't Beſtand laf hartig doorgedreeven, (a)
„Van hoe veel lauwren heeft die rust mij reeds berooft?
„Ik weet, 't waar mijn belang, mij in 's Lands kerkgeſchillen
„Te mengen, 'k voegde mij bij hen, wier moed en drift
„Het ijvrigst ſcheen; men moog vrij mijn gedrag bedillen;
„'k Leefde op den kanzel, 'k praalde in 't moedigst twistgeſchrift.
„'k Begreep mijn aanhang moest zich naar mijn wenſchen ſchikken;
„'k Beleidde door mijn gunst een kerkvergadering,
„Die, al de ſtelzels der geſtaafde leer zou wikken,
„Schoon 't land daar van geen heil, de kerk geen nut ontfing. (b)
„Mij

(a) 't BESTAND. Ziet op het twaalf jaarig beſtand met de Spaanſche Kroon, tuſſchen Philips en de Nederlanden geſlooten.
(b) De Dichteres verzoekt dat men deeze regel niet tegen haar oogmerk uitlegt; eene Proteſtante zijnde, zijn het niet haare ge-
voe-

„ Mij dacht hen voor te ſtaan, deedt mij hunne achting winnen,
„ Ik zag de geestlijkheid reeds ſlaafsch voor mij geknielt.
„ Ik zag door domheid mij als heilig reeds beminnen;
„ En, daar een hooger doel mijn moedig hart bezielt,
„ Hadt Neêrland mij misſchien, als Graaf zijn trouw gezworen,
„ Hadt Hogerbeets, de Groot, en grijze Barneveld,
„ Niet de oude Vrijheidsmin doen in 's volks boezem hooren;
„ Neen, 'k heb met recht, in 't eind, hun moedwil perk geſtelt!
„ Maar welk een heimelijke angst vlamt telkens in mijn boezem?
„ Het oog der Godheid ziet al wat ik immer dagt,
„ O Barneveld! uw zorg hieldt voor mijn leevens bloezem,
„ Voor mijn geluk, mijn roem, mijn waar belang de wacht!
„ Welk aklig ſchrikbeeld zweeft voor mijn verwilderde oogen?
„ Hoe flaauw wordt deze plaats beglinstert door de Maan!...
„ Mijn God! 'k zie Barneveld! voor 't treffend zwaard geboogen,
„ Hoe grimt mij 't gaapend hoofd met tuimelende oogen aan! –
„ Vlucht

voelens, maar de menschkundige karakterſchets van MAURITS die zij aanvoert —— Schoon de Heer J. NOMSZ, jegenswoordig, door eene wonderlyke omkeering van denkbeelden, den lof van Prins MAURITS heeft omſchreven, is het echter der moeite waardig, dat men in zyne VADERLANDSCHE BRIEVEN eens naleest, zynen brief van OLDENBARNEVELD aan MAURITS en die van LOUISE DE COLIGNY, aan denzelfden Vorst.

„Vlucht, wreed bebloede ſchim! 'k ſchuw de avond ſchemeringen.
„Dan zacht, wie nadert gints; mijn lijfſtoet! 'k ken den held . . .
„Treedt toe, Vermeulen! zijn der Staaten doemelingen,
„Door uw getrouwe zorg, bevrijd voor 's volks geweld?
„De nacht begunſtigde u. Deedt Dorth geen tekens blijken
„Van oproer? bleef de rust in Gorchems wal bewaard?
„Zaagt ge, eindelijk, trotſchen Groot niet voor zijn lot bezwijken?
„Heeft hem de kerkerwal geen grievende angst gebaart?
„'k Haak naar een trouw verhaal; gij moet mij alles melden?...
„„Doorluchtig Vorst! (dus vangt de ſtoute krijgsman aan)
„„Ik ken geen angſten die me in 't vuur des oorlogs knelden,
„„Maar 't denken aan de Groot kost mij een edle traan!
„„Neen, hij bezweek niet: rust zweefde op zijn heldenwangen,
„„Zijn flaauwe levenskracht leedt door de reistocht veel,
„„Zijn oog ontvonkte zelf zijn medenſtaatsgevangen,
„„Elk hunner zag vol moed 't rampzaligst treurtoneel. (a)
„„Gij

(a) Naamelijk het ſchavot, waarop OLDENBARNEVELD onthalst was, en bij het overbrengen van DE GROOT en zijne vrienden, naar Loeveſtein nog niet was afgebrooken.

„„„ Gij weet, ô vorst! de nacht verſpreidde 't akligst donker,
„„„ Toen ik de Heeren leide, uit 't oude Staaten Hof,
„„„ Ik zag der vrienden ſmart, bij 't helder ſtargeflonker,
„„„ Het ſcheiden gaf de Groot een ſtille treurensſtof;
„„„ Delfshaven zag ons reeds, bij 't blozend daglicht nadren,
„„„ 'k Verbeide hier het uur, tot ons vertrek bepaalt,
„„„ Hoe zweefde een zachte vreugd, de Groot door hart en adren,
„„„ Terwijl een reine drift in tintlende oogen ſtraalt....
„„„ 'k Zag Hogerbeets voor 't eerst de Groot in d'armen knellen,
„„„ Na zoo veel maanden, bragt dit tijdſtip hen bij één,
„„„ 'k Zag zuivre traanen van gevoel in de oogen zwellen,
„„„ Geen woordt ontgleedt hun tong, door vreugde en ſmart beſtreên,
„„„ Een vlugge tocht deedt ons, al ras, de vest aanſchouwen,
„„„ Van 't oude Dorth; al 't volk hieldt 't ſtaarend oog gevest,
„„„ Op hen die ik mij door den Staat zag toevertrouwen,
„„„ Ik boezemde eerbied in, voor 't vrijgemeenebest.
„„„ Ik liet door 't krijgsvolk ſtaag den ſterken toeloop weeren,
„„„ 'k Verzuimde nergens tijd, wij reden Gorchem dóór,
„„„ Nieuwsgierigheid hieldt 't oog gevest op beid' de Heeren,
„„„ En ſchimp en deerenis vervolgden hen op 't ſpoor. —

„„„ Het

„„ Het vaartuig lag gereed, de zon was reeds aan 't daalen,
„„ En kaatſte in 't vlietend vocht al 't ſchoon der regenboog,
„„ Zij lieten 't oog, voor 't laatst, door Hollands beemden dwaalen;
„„ 'k Beken dat dit gezicht mij in de ziel bewoog,
„„ Ik zag bedaarde rust op hunne trekken zweeven,
„„ Ik zag in Hoogerbeets de ſtaatlijkſte ouderdom,
„„ In Hugo 't edel beeld van wijsheid, jeugd en leeven,
„„ Ik wende telkens mij vol teedre deernis om. ——
„„ De Groot bleef op de ſtad nog onbeweeglijk ſtaaren,
„„ Hij drukte Hogerbeets, vol minzaamheid, de hand,
„„ Ik hoorde deez hun' zucht, bij 't zacht geruis der baren:
„„ Gods liefde en almacht waak, voor 't trouwloos Vaderland!
„„ Wij naderden nu 't ſlot, dat ons alreeds verbeide,
„„ Hij ſtapt bedaard aan land, dog 'k merkte in 't oogenblik,
„„ Dat hem mijn vriendſchap langs den ſteilen trap geleide,
„„ De doodſche rilling, van een aklig kouden ſchrik.
„„ Zijn trouwe dienaar barſte een traanenvloed uit de oogen:
„„ ô Hemel! eeuwig hier! roept de edle jongeling;
„„ Bedaar u, zegt zijn Heer, 'k betrouw me aan 't Alvermoogen
„„ Waar van ik 't licht en — zints elke ademtocht ontfing. —

„„„ Gewis, ô Vorst! geen plaats was immer meer bekwamer
„„„ Tot hechtnis, dan dit flot, hier woond rampzaligheid;
„„„ De flotvoogd wenkte mij, ik zag elk naar een kamer,
„„„ Voor altijd, van 't toneel der waereld, afgeleidt. —
„„„ 'k Werdt vriendelijk begroet: dat niets uw naam ontluister,
„„„ Zegt Hugo, en ontvang, voor vriendfchap mij getoond,
„„„ Mijn dankbaarheid: dat nooit de list uw trouw verduister,
„„„ Dien 't Vaderland, en blijf met heldenroem bekroont!
„„„ 'k Zag, aan zijn minlijk oog, een edle traan ontglippen,
„„„ Hij reikte mij de hand, 'k bleef door zijn aart bekoort,
„„„ Ik zuchte, een zacht gevoel floot mijn beklemde lippen,
„„„ Een ftamelend vaar wel! was flechts mijn éénig woord.""
Hij zwijgt. Nu golft een ftroom van fombre nagedachten
Door 't Prinslijk hart, dat thans met wraak en deernis ftrijdt,
Ja, dat de trotschheid beef; deugd blijft op uitkomst wachten,
En vest haare Eertropheên op 't fterf bed van den tijd, —
De Prins blijft aan den held naar duizend zaaken vraagen;
Betreffend 't geen hij heeft op Staaten last verricht. ——
Nu doet het vlug gerucht het wijd Euroop gewaagen
Van 't heilloos trappen op gevoel en eer en plicht. —

Elk

Elk voelt de ondankbaarheid der ſnoode Nederlanders;
Een volk voorheên beroemd, door menſchenliefde en trouw,
Dat Vrijheid hoede, in ſchâuw van haare zegeſtanders,
En juicht daar de onſchuld zucht, door wreede, ſmart en rouw!
Geleerdheid, die al vroeg verrukt met blijde vingren,
De tedre kindsheid van onſterflijken de Groot,
Het lauwerkransjen mogt door blonde lokken ſlingeren,
Geleerdheid die zijn jeugd 't bekoorlijkst ſieraad boodt,
Treurt, nu haar gunstling moet in d' engen kerker zuchten.
Der wetenſchappen rij, in aklig rouwgewaad,
Dreigt 't eertijds vrij gewest, al ſiddrend, thans te ontvluchten,
Daar dwang, de Godsdienst trotsch in ijzren ketens ſlaat.
Dan, de eeuwge wijsheid, met verdrukte deugd bewoogen,
Hoort elke boezem zucht, in d'allerbangſten nood,
De hoop der Christnen ſteunt op 't liefdrijk alvermoogen,
Die hoop beſtraalt de geest met vreugd, van mijn de Groot.
Dan, hoe? 'k zie Loeveſtein door 't helderst licht omgeeven!...
Door welk een gloed ontvonkt thans mijn verbeeldingskracht?..
'k Wordt niet misleid! ô God! daar waare Christnen leeven,
Daar legert zich vol vreugd een zaalge hemelwacht! ——

De Groot! 'k hoor langs 't gewelf 't muzijk der Seraphs rollen,
Uw aklig treurverblijf keert in een Englenfeest,
Gods grootheid toegejuicht, door duizend waereldbollen,
Verrukt, in 't kleenſte ſtip, thans mijn ontvlamden geest.
'k Zie Goëls menſchenmin, de harte traanen tellen,
Door 't Christen oog geplengt: hoe blaakt het zuiverst vuur,
In Englen boezems, die door liefde en wellust zwellen;
De Groot voelt zich geſterkt in dit verhemeld uur.
Hij ziet vertroosting zacht van zilvren wolken ſtappen,
Zij plaatst, met blijde hoop, zig minzaam aan zijn zij!
Daar treedt het achtbaar choor der ſchoone wetenſchappen,
Ten ſombren kerker in, van dwang en heerschzucht vrij. —
De Godgeleerdheid zal hier 't altaarvuur doen gloeiën,
Gerechtigheid ſlijpt hier de roest van d' evenaar,
Hier knelt geweld noch list de denkingskracht in boeiën,
De Dichtkunst ſtreelt verrukt hier haar vergooden ſnaar.
O Dichtkunst! Hemelmaagd! hier zult ge al 't leed verzachten,
Werdt Hugo's levens bloei niet mild door u bedauwt?
Ja, hij deedt wreede ſmart in tedre boezem klachten
Verſmelten, toen de dood zijn broeder hadt omſchâuwt.

Hoe

Hoe vloeide toen reeds troost van zijne kindſche lippen,
Zijn dierbaare oudren, door hun telgjens vroegen dood,
Gevoelden, zelfs bij 't graf, in de akeligſte ſtippen,
Zich ſtreelen door de hoop die aanlachte in de Groot.
Nog ziet mijn Held zich door een telg der Godheid nadren,
Een lieve ſpeelgenoot van Goëls zaalge bruid,
Hij kent haar zachten gloed, de vreugd zweeft hem door de aadren,
Terwijl zij hem, verrukt, in knellende armen ſluit,
Haar zuiver wit gewaad, waar op robijnen blinken,
Een krans uit 't Paradijs, van palm en lelieblaân,
Zijn 't merk der vriendſchap: 'k hoor der englen ſnaaren klinken,
Zij heffen 't loflied voor hun zaalge zuster aan.
De Groot ziet, door haar hand, zijn heete traanen droogen,
„Houdt moed, dus ſpreekt ze: 'k ſchuw den ſombren kerker niet,
„Mijn ijvervuur ontvlamt, door teeder mededoogen,
„Ik deel in al uw leed; 'k voel al uw zielverdriet.
„De zuivre huwlijksmin, in mijnen ſchoot geheiligt,
„Wordt hier door tedre zorg voor uw behoud gevoerd,
„Hier juicht ze eens, wen zij u, door mij voor ramp beveiligt,
„Weêr in den zachten arm der blijde vrijheid ſnoert."——

De Groot voelt ſtille vreugd, in 't lijdend hart, ontgloeiën;
Ná weinig dagen ſnelt zijn trouwe hartvriendin,
Wier liefde niet bezwijkt, voor 't rinklen zijner boeiën,
Met 't lief 't onnozel kroost ten ſombren kerker in.
Haar zachte omhelzing ſchenkt aan Hugo 't zoetst genoegen,
Elk ſpeelend telgjen biedt hem zachten wellust aan,
Doch 't treurend denkbeeld, doet zijn' vrijen boezem zwoegen,
Zijn weêrhelft leest zijn ſmart, in elke ſtille traan.
Zij poogt haar eigen leed, voor 't lievend oog te dekken,
Zij ziet, hoe elke dag, zijn leevenskracht bezwijkt,
Een grievende angst bewolkt haare altijd blijde trekken,
Terwijl haar tedre min in lijdende onrust blijkt.
Gezonde lucht, die daauw van welvaarts malſche roozen,
Is wreed aan hem ontzegt, de dikke kerkerdamp,
Doet zijn beklemde borst, al hijgend, zuchten loozen,
En ſpelt aan heel 't gezin, een doodelijken ramp.
't Zieltroostend zonlicht, hoog aan 't luchtgewelf geklommen,
Dat licht dat 't moedloos oog met ſtille blijdſchap ſtreelt,
Stuit door het venſterglas op d'ijzeren kolommen,
En maalt van ſlavernij, het akligſt ſchaduwbeeld.

Men

Men blijft verdrukte deugd, zelf in dit graf vervolgen,
Geduurig word het lot van mijn de Groot verzwaart,
De helſche laster blijft op de onſchuld nog verbolgen,
Terwijl zij helſche list, aan haat en wraakzucht paart.
De ſnoode ſlotvoogd zoekt zijns vaders hoon te wreeken,
Zijn vader, eens geweerd uit Utrechts achtbren raad,
Toen Vrijheid reeds den dolk hadt naar heur hart zien ſteeken,
Toen trouw nog zegevierde, op Graaf Leicesters haat.
D'ontaarte Pronink waant nu 't oogenblik gebooren,
Tot wraak geſchikt; hij ziet 's Lands trouwſten in zijn macht,
Geen tedre ſmeekſtem kan 't verſteende hart bekooren,
Dat om de traanen zelf der reinſte liefde lacht.
Hij doet aan Hoogerbeets zijn woesten wrok gevoelen,
Wat lijdt de Groot al ſchimp en duldelooze ſmaad!
Hunne Echtgenooten, die ſlechts 's weêrhelfts heil bedoelen,
Zien vrijheid hen ontrukt, maar tarten 's dwinglands haat.
Maria's fiere ziel blijft 't aklig lot betreuren
Van haar gezin: 't gekraak van ſlot en grendlen ſtoort
Haars Hugo's ſluimring, daar het dof geknars der deuren,
Haar hart, dat banden ſchuwt, met 't hoonendst lijden moort.

't Verſchrikte kind verſchuilt zich, telkens, aan haar boezem,
Door zoo veel akligheid, die het omringt ontrust,
Barbaarſche wreedheid, knakt 't ontluikend levensbloezem,
Terwijl Maria, d'angst van 't hijgend mondje kuscht.
De Groot vergt rekenſchap dier haatlijke bedrijven;
Dan Proninks antwoord is: „dit eischt 's lands Overheid,
„Mijn Gaê, herneemt de Groot, kan geen gevangen blijven,
„Misſchien dat ze in de Haag nog zelf haar recht bepleit.
„Ja, trouwe zielvrindin! ligt vind gij tedre harten,
„Nog door geen haat verſteend, in 't woelend Vaderland;
„Ik weet, uw liefde kan de wreedſte rampen tarten;
„Dan, ach! hoe voelt mijn ziel de zaalge huwlijksband!
„Uw lijden grieft mij 't ſterkst, ô wellust van mijn leeven!
„In uwe omhelzing vondt mijn hart de zoetſte troost,
„Uw bijzijn kon mij hier, de reinſte wellust geeven,
„Dan, dat uw liefde ook waak voor ons aanminnig kroost!
„Begeef u naar den Haag: verg 't menschlijk mededoogen,
„Schoon 't recht lang is vertrapt, de heerschzucht is voldaan.
„Welligt word wreedheid zelf door zuivre trouw bewoogen,
„Wie kan de bilke ſtem der liefſte vrouw weêrſtaan?"

Zij

Zij valt hem in den arm, hij kuscht haar zachte wangen,
Terwijl zij door gevoel en ſmart en liefde ſchreit,
Haar reis word vastgeſteld, om noodig huisbelangen,
Terwijl 't beminnend paar om 's Hemels bijſtand vleid.
De ſlotvoogd wordt in 't eind, na moeite en zorg, bewoogen,
Hij gunt haar vrijheid tot 't verlaaten van het ſlot;
Haar trouwe dienstmaagd, in wier jeugdig ſchittrende oogen,
Het medelijden ſtraalt, met 's braaven aklig lot;
Die dienstmaagd, die eerlang Europa zal doen waagen,
Van d'onverwrikbre moed, die 't vrouwlijk hart bewoont,
Wen ze in den ſchoonſten bloei van 's leevens lentedagen,
Haar nooit volroemde trouw, met grootſche trekken toont.
Die dienstmaagd, de eer en rang der Rijksvorſtinnen waardig,
Verzelt haar Meesteres, en 't aller hulploost kroost;
Een ſpeelend meisjen, zoo vol geest als edelaartig,
Blijft op het aklig ſlot, tot 's vaders vreugd en troost.
Het affcheid treft de ziel der tederſte gelieven:
„Ach!" roept Maria, „haast klopt weêr dit gloeiënd hart,
Mijn Hugo! aan uw borst, die zich te wreed voelt grieven,
Nooit koste ons ſcheiden mij die gadeloze ſmart!

Tot

Tot driewerf laat zij zich tot aan de deur geleiden;
Dan, daar zij 't fnikken van haar dierbren halsvriend hoort,
Voerd liefde haar te rug, terwijl zij troostloos fchreiden,
En hun veréénde fmart, de koudfte ziel doorboord. ——
In 't eind, noopt Hugo haar de trouwe maagd te volgen,
Nog eens omhelst hij haar, de droefheid boeit zijn tong,
Hun ftem word, telkens, door 't beklemde hart verzwolgen,
Terwijl de tijd hen tot de laatfte kusch reeds dwong.
Maria moet zich uit zijn knellende armen fcheuren,
Hij drukt elk vleiënd kind, aan 't gloeiënd vaderhart.
Hij oogt hen weenend na, en blijft angstvallig treuren;
Zijn van de Velde alléén deelt in zijn boezem fmart.
„Ach! barst hij eindlijk uit, tot welk een grievend lijden,
„Heeft wraakzucht mij gefpaard, ô zaalge Barneveld!
„Ach! zaagt gij thans uw vriend, met zoo veel jammren ftrijden,
„Hoe treft me elk oogenblik het fnoodst — het wreedst geweld!
„Van vrije lucht berooft, door 't Vaderland verlaaten,
„Hier, eenzaam op een flot, dat wentlende eeuwen tart,
„De dierbaarfte Echtgenoote, op last van Neêrlands Staaten,
„Aan mij ontrukt, of hier gedoemt tot bittre fmart! ....

„Dáár

„Dáár zie ik 't vaartuig door de zilvren golven ſnellen,
„Waar in de dierbren laſt, mijn wellust is vertrouwt,
„Een luchtig koeltjen doet het wapprend zeildoek zwellen, —
„ô Blijden oever! nooit weêr door de Groot aanſchouwt!
„Bebloemde grond! nooit weêr door dezen voet betreeden,
„Eerlang ontfangt gij haar, die in het moeilijkst lot,
„Voor mij al 't zoet verſpreid, der aardſche zaligheden,
„Beſcherm die Engelin, beſcherm mijn Kroost, ô God!
„Wat moest mijn ziel zints lang, om mijne weêrhelft lijden,
„Een vrouw zóó jong—zóó ſchoon—zóó minzaam—zóó oprecht
„Zóó groot als zacht van ziel, moet thans haar leeven wijden,
„Aan al de knellende angst, van een beklaaglijke Echt. ——
„Wellicht gunt dwingelandij haar nimmer weêr te keeren? ....
„ô God! dit denkbeeld is 't dat mij de ziel verſcheurt,
„Hier, eenzaam, zal verdriet mijn laatſte kracht verteeren,
„Nooit door haar liefde en trouw grootmoedig opgebeurd! —
„Nog blijft mijn kwijnend oog op 't wijkend vaartuig ſtaaren,
„Dit hevig kloppend hart verzelt mijne Echtgenoot,
„Zij vind in grievende angst, bij 't nadren der gevaaren,
„Geen heul, geen toevlucht in den arm van haar de Groot.

„Zij

„Zij ſtaat den haat ten doel, van wreede dwingelanden,
„Gehoond, getergd, veracht lijdt haar gevoelig hart;
„Het grievendst leed: hoe zal haar fiere wraak ontbranden,
„Wen mij de laster ſmaad! Marie! ik ken uw ſmart,
„Het akligst tijdſtip blijft, voor mijn verbeelding, zweeven,
„Toen ik, van u berooft, eerst de oogen hieldt gevest,
„Op dit rampzalig flot: een huivring deedt mij beeven,
„Hier, 't uiterst grensperk van het vrij gemeenebest. —
„Der Maatſchappij ontrukt, door gracht en wal en muuren,
„De wanhoop grimde mij, uit 't dof gewelfzel, aan;
„Dan, 's Hemels liefde zorg, deedt mij die ſchok verduuren,
„'k Zal eens 't ontſterflijk oog, op 't heilrijkst doelwit ſlaan.
„Zal mijn geboortelucht nooit in mijn borst weêr vloeiën?
„Klopt nooit in 't Vaderland dit ſlaauwend hart weêr vrij?
„Gekruiste heilborg! liet ge u niet onſchuldig boeiën,
„Op dat uw keur volk zich in vrijer lucht verblij!
„Wel aan dan; 'k zal getroost den jongſten ſnik hier wachten,
„Mijn vrienden, oudren, kroost, mijn dierbre hartvriendin,
„'k Zal vrij in 't ſomber dal der ſchaduwen vernachten,
„Ja 'k ſluimer vreedzaam haast den kouden doodſlaap in."—

Gods

Gods min, die 't wormpje, dat in 't ſtuivend zandjen wemelt,
Bewaakt, die 't vogeltje in het donzig nestjen voedt,
Omhelst den vrijen geest, zoo edel zoo verhemelt,
En koestert hem in 't licht der eeuwge liefdegloed.
De Seraphs luistren reeds, naar zacht geſtemde galmen;
Daar vleit hem al den ſchat die grijze aloudheid biedt,
De Godsdienst leidt hem, in een beemd van vrede palmen,
En blanke waarheid wijst hem de eerkroon, in 't verſchiet;
De waare vriendſchap voelt, door 't vleiëndst zoet, zich ſtreelen,
Wen zij om 't waar belang van 't dierbaar voorwerp denkt,
De vriendſchap, ſtaag gereed in vreugde en ſmart te deelen,
Daar 't medelijden haar zelf ſombre wellust ſchenkt;
Die zaalge blijft, vol drift, voor zijn genoegen waaken;
Zij voedt zijn denkingskracht met d' eêlſte letterſchat,
Zij biedt zijn vlugge geest de vleiëndſte vermaaken,
Al wat 't geleerd trezoor van Nederland bevat. ——
't Beroemde Leiden, daar geleerdheid onbekommerd,
Wel eer, mijn Hugo aan haar boezem heeft gevoedt,
Toen waare Godsdienst, door d' olijvengaard belommerd,
Der zaalige eendracht juichte, ondanks des oorlogsgloed;

Dat

Dat Leiden blijft het lot van mijn de Groot betreuren:
Hier werdt zijn lente bloei door Junius bedauwt,
Door Scaliger bewaakt, met onbemorfte kleuren,
Staag door Erpenius en Vosfius befchauwt.
Schriverus ziet, vol fmart, dit praaljuweel verdonkren,
Terwijl zijn ijvervuur, met heldren luister gloort;
„Neen," zucht hij, „de eeuwen door zal deeze heilftar flonkren,
„Zij flikkert trotschheid blind, in dit beneveld oord.
„De Groot! wij ftapten t' faam, naar wijsheids eerentempel,
„Wij wijdden haar de kracht der pas ontlooken jeugd,
„Gij fnelde mij vooruit, ik naderde aan den drempel,
„Zij kroonde voor 't Altaar, uw kennis vlijt en deugd.
„Naarijvrig ftaarde ik, op uw grootfche voorderingen,
„Dan, ik hadt eerbied voor uw achtbre majefteit,
„De kindschheid van de Groot was 't fpoor der jongelingen
„Voorbij; en werdt op 't pad der grijzen roem geleidt.
„Mijn vriendfchap minnend hart hadt zich op 't naauwst gekluistert,
„Aan 't minzaam voorbeeld, van mijn vaderlandfche jeugd,
„De lieve vrolijkheid omhelsde, nooit ontluisterd,
„Dien blonden lieveling, der altijd blijde deugd.

„Hier

„Hier bleef hij aan de zorg van Junius geheiligt,
„Geen trotschheid blikkerde ooit in 't jeugdig vriendlijk oog;
„Wat leedt mijn ziel, toen hij, door Barneveld beveiligt,
„Door Leiden toegejuicht, naar 't roemrijk Vrankrijk toog!
„Daar deedt mijn jongen vriend, zijne edle glorie schittren,
„Daar blaakte 't Vorstelijk hart voor hollandspronkjuweel,
„Daar kon zijn tedre jeugd het hoofsch vernuft verbittren,
„Mijn Hugo was de held op wijsheids roemtoneel.
„Reeds, in het opgaan van zijn vroege levensdaagen,
„Woelde in 't aandoenlijk hart dien onuitdrukbren gloed,
„Die deugd en vriendschap, waar geen nijd geen wangunst knaagen,
„In wijsheid minnaars borst een tedre wellust voedt.
„Zijn Prinselijke ziel smaakte al de zaligheden,
„Die 't wisselend leeven aan eelaarte zielen bied,
„De Groot deedt hem, vol moed, het spoor der eer betreeden,
„Wat leed de jonge Prins toen hij dat Rijk verliet!
„Mijn Hugo! 'k bleef uw' vriend: door al de wisselingen
„Uw's levens, deelde ik in uw roem en waar geluk;
„Hoe vrolijk zag ik u door de eerekrans omringen;
„Ach! was die nooit verwelkt, door grievend leed en druk!

„Ik hielp uw huwelijksfeest met mirth en roozen kroonen,
„'k Heb u naar 't Echtaltaar, door vreugd bekranst, geleid,
„Hoe galmde Zeelands lucht, door zuivre bruiloftstoonen,
„Verrukt, zag liefde en deugd uw huwlijks koets gespreid!
„Maar, dierbre vriend! mijn ziel moest al de wreedheid lijden,
„Van uw verschriklijk lot; zints ik door eigenbaat,
„En heerschzucht en geweld, uw glorie, zag bestrijden,
„Zints beefde ik, elke dag, voor valschheid en verraad!
„De kerktwist deedt al ras de snoode staatslist kennen,
„'k Wist hoe uw deugd uw trouw voor Nederlands belang
„Bleef waken: 'k wist dat nooit uw ziel zich kon gewennen,
„Aan laage schijndeugd, noch verachtelijken dwang!
„'k Zag 't haatlijk oproer, dat op 's duivels vuurge vleuglen,
„Met helsche laster, door 't misleide Neêrland vloog,
„Vergeefsch zocht dankbre trouw die monsters te beteuglen;
„'k Zag hoe mijn Zeeland reeds het muitend graauw bewoog.
„Toen ge afgevaardigt, om voor 's volks geluk te zorgen,
„Op 't tergendt werdt gesmaad, door een ontzind gemeen,
„Dorth, daar de twist- harpij zich listig hieldt verborgen,
„Zag met een lachgend oog de snoodste gruwlijkheên.

„Hoe

„ Hoe vaak deedt niet uw taal, de laage heerschzucht bloozen,
„ Wen ge in den achtbren naam, van 't kooprijk Rotterdam,
„ Pleite op 't bezwooren recht, vertrapt door trouweloozen,
„ Vaak hebt gij 't wetboek zelf ontrukt aan tweedrachts vlam.
„ De Groot! ik hoorde, uw roem, op 's braven lippen zweeven,
„ Toen gij in de Amſtelſtad, de fiere Vrijheidsmin,
„ In koude boezems, door uw grootſche taal, deedt leeven,
„ De ziel van grijzen 't Hoofd, vloog vrijheids beemden in.
„ En vleide dáár verrukt de aardsenglen om uw glorie,
„ De reine dankbaarheid gloeide op zijn fier gelaat, ——
„ 'k Weet, edele de Groot! dat in die Stadshiſtorie,
„ Uw naam uw ſtoute taal in gouden lettren ſtaat!
„ Ik heb, in 't eind, de list der trotschheid zien gelukken,
„ 'k Hieldt een naauwlettend oog, op elk bedrijf gevest;
„ ó Hemel! 'k heb mijn vriend zijn vrijheid zien ontrukken,
„ Zijn onheil heeft mijn rust, mijn aardsch geluk verpest!
„ DeGroot! ſchoon wreedheid u uit d'arm der vriendſchap ſcheurde,
„ Uw lijden heeft mijn ziel, door fiere wraak, ontgloeit,
„ Terwijl gij maanden in den Haagſchen kerker treurde,
„ Heeft vaak een traan op 't blad, dat ik uw ſchreef, gevloeit.

„ Geen dwang kon toen noch nu het ſchrijven mij beletten,
„ 'k Weet dat de Groot, verrukt, de taal der vriendſchap leest,
„ Zijn dierbre brieven, die mijn rampſpoed perken zetten,
„ Zijn zachte omhelzingen, voor mijn vermoeiden geest.
„ Met welk een drift deedt ik Zekundus 't licht aanſchouwen;
„ Door hem werdt mijn de Groot het ſtaatsgeheim bewust;
„ Zints kon hij aan Maurier, vol moed, zijn zaak vertrouwen,
„ Zints bleef hij op de trouw van Vrankrijks Vorst gerust.
„ Nog blijf ik 't ſcherpziend oog der dwinglandij misleiden,
„ 'kBlijf hem mijn trouw, ſchoon 't rust en goedren geldt, zelfs biên
„ Mijn trouw zal moedig zig door 't dof gewelfzel ſpreiden,
„ Tot ik mijn' halsvriend vrij in mijnen arm mag zien." —
De hoop bleef flaauw door 't floers van zo veel rampen glooren,
Gelijk de bleeke maan, terwijl de Herfstſtorm woedt,
Haar ſcheemring ziet, in 't zwart der hagelwolken ſmooren,
Maar nog een blikjen werpt op d' ongeſtuimen vloed.
Men poogt zich telkens nog met nieuwe gunst te vleiën,
Prins Fredrik ziet, vol ſmart, 't gefolterd Vaderland,
Vergeefsch om zachte troost om vrede en welvaart ſchreiën,
Daar heerschzucht en geweld, geluk en vreugd verband. —

Door-

Doorluchte Coligny, aan 't vrij gewest geheiligd,
Die waardige Vorstin, wier Godvrucht elk bekoord,
Zij, door Gods liefde en zorg, voor 't moordendstaal beveiligt,
Toen haar beroemd geslacht, rampzalig wierdt vermoord.(a)
Doorluchte Coligny, verknocht aan 's Lands belangen,
Betreurd nog elke dag haar dierbren Willems dood;
Hoe voelt zij 't lijdend hart, om Neêrlands rampspoed prangen!
Zij schonk reeds lang haar gunst aan de Ega van de Groot;
Thans ziet zij die heldin, om liefde en vriendschap smeeken,
Maria, die vergeefsch op 't recht der onschuld pleit,
En 't hart, door haat versteent, nooit kan door liefde ontsteeken,
Schoon liefde, en schoon natuur voor haar om bijstand schreid.—
De Rechters, nog door wraak ontvlamd, zien al haar lijden
Met schimpende oogen aan: haar afzijn grieft de Groot,
Dit weet de wreedheid; niets kan haar een zucht doen wijden
Aan 't offer, dat haar wrok der heerschzucht schuldloos boodt.
De schraapzucht, niet te vreê met Hugo's goed te rooven,
Durft nog de klaauwen aan Maria's rijkdom slaan.

Dit

(a) In den moord op St. Barthels nacht, te Parijs. — Haar Vader, den Admiraal COLIGNY, benevens haar eerste echtgenoot TELIGNY, wierden de slachtoffers dier woede.

Dit haatlijk onrecht gaat 't barbaarsch bedrijf te boven;
Men grimt de welvaart der onnoozle telgjens aan!
Hier, durft ontmenschte haat, al fchimpend, haar verachten,
Dáár, fmoort een laage fchroom de ftem van 't heilig recht,
Gints, toont gevoelloosheid zich doof voor haare klachten;
Zoo ziet Maria zich en hulp en troost ontzegdt.
Nu poogt zij 't edel hart van Coligny te treffen:
„Uw voorfpraak (zegt zij) zal, doorluchtige Vorftin!
„Aan wraak, misfchien, den plicht der menscheid doen befeffen
„Verbeel u 't knellend leed van mijn gelieft gezin!
„Verbeel u, in een plaats waar enkel fchemeringen
„Van 't daglicht flikren, een bezwijkend echtgenoot,
„Bij 't hulploos fchreiën van vijf tedre lievelingen,
„Haast 't fchuldloos offer van een akelige dood!
„Mijn Gaê, in 't eng verblijf rampzalig opgeflooten,
„Moet ik, elk oogenblik, in bittre doodsangst zien,
„De lucht, door damp verpest, doet 't onheil ftaag vergrooten! —
„'k Zal, tot mijn jongften fnik, mijn echtvriend bijftand biên.
„Ik zal getroost, met hem, mijn dierbre Vrijheid derven;
„Dan, ach! ik zal mijn kroost, verbleekt -- verteert door fmart,

„Wel-

„ Welligt, al hijgend, met mijn breekend oog, zien ſterven,
„ Terwijl het bloed reeds ſtremt in 't zwoegend vader hart!"—
Prinſes Louize voelt haar tedre ziel bewoogen,
Zij kent de heilge ſtem, der lijdende natuur;
Menschlievendheid perst haar een zuivre traan uit de oogen,
Zij wijd een ſtillen zucht aan 't eindloos wijs beſtuur.
„ Ach! (zucht zij) 'k acht de Groot! 'k heb alles ondernoomen,
„ Hoe ijvrig ſmeekte ik niet voor d' ouden Barneveld!
„ Dan, 't was vergeefs, het bloed mijns Grijzen vriends moestſtroomen!..
„ Ik eer Prins Maurits, als 's Lands overwinnend held,
„ Hij is Vorst Willems Zoon; dan niets kan 't hart vertedren,
„ Ik badt vergeefsch, hij mint me als 's vaders Echtgenoot,
„ Maar nooit als zijn vriendin; kon zich uw Gaê vernedren,
„ En ſchuld belijden; 'k zag eerlang uw heil vergroot!...
„ Maar, 'k ken zijn fiere deugd; kon u mijn vriendſchap baaten,
„ Bedroefde vrouw! gij zaagt uw treurig lot verzacht,
„ Herhaal uw ſmeekſchrift, ſtaag, bij Neêrlands achtbre Staaten,
„ Pleit dan op d'onſchuld vrij van uw de Groot's geſlacht,
„ Mijn dierbre huwelijkstelg, is met uw leed bewoogen, (a)
„ Hij vondt al vroeg een vriend in ſchrandre Grotius,
„ Zijn

(a) Dierbre Huwlijkstelg. — Prins FREDRIK HENRIK.

„ Zijn boezem is gevormt voor menſchelijk mededoogen;
„ Ach! dat zijn zachtren aart de toorts der tweedracht blus!
„ Ik zie Maurier gegrieft, door 't zielverſcheurendst lijden;
„ Uw Echtvriend was voor hem de vreugd van Nederland,
„ Hij blijft als vriend aan hem zijn trouw zijn liefde wijden,
„ Ook waakt hij voor zijn heil, als Vrankrijks Afgezant!" —
Reeds tradt de ſombre Herfst, door Hollands wandelpaden,
De vruchtbaarheid werdt weêr op 't veld in ſlaap gekuscht,
Natuur ging op een koets van vaal verdorde bladen,
Door koeltjens aangevoert, in beemd en tuin ter rust;
Toen mijn de Groot, verteert door 't eenzaam troostloos lijden,
Op 't onverwagts zijn Gaê weêr aan zijn boezem ziet,
Haar komst, de kusch der min, kan 't zwoegend hart verblijden,
Hij kent dit oogenblik geen knaagend zielverdriet. —
De aandoenelijkſte traan gloeit op zijn bleeke wangen,
Terwijl zijn moeder in zijn bevende armen ſnelt,
En ſpraakloos, vol gevoel, hem om den hals blijft hangen,
Daar hij, door vreugd verrukt, haar aan zijn boezem knelt.
O, Welke ontmoeting! welk gevoel ſtroomt hier door de adren!
Weêmoedig ſmelt de vreugd in teêre boezemſmart,

Thans

Thans mag de Groot zich door zijn Gaê's vriendin zien nadren,
Hij drukt Amelia aan 't dankbaar gloeiënd hart.
Het kroost omhelsd, gevleid, lacht huplend door den kerker,
Cornelia, die jong reeds vaders lot betreurt;
Zag, door de Slotvoogd, zich, (waar heerschte ooit dwangzucht sterker?)
In 's moeders afzijn uit zijn tedren arm gescheurt.
Een stil genoegen heerscht nu in de treurge wooning,
De Groot voelt 't streelend zoet van liefde en vriendschap weêr
't Aanminnig licht van troost, die vleiënde belooning
Der stille deugd, daalt nu met 't kwijnend schijnzel neêr.
De Groot, wiens moed, wiens geest, voor altijd, scheen te zinken,
Is door Maria's komst bij gloeiënde oudermin,
Door liefde en vreugd verrukt, 'k zie 't drijvend oog weêr blinken,
Hoe klopt zijn hart, in d'arm der trouwste zielvriendin! —
Nu meldt zij wie om hem, in 't kwijnend Holland treuren,
Wie zijne vrienden zijn; zij meld haar wislend lot;
Zij zorgt dat Maurits schimp zijn ziel niet moog verscheuren,
Zij zwijgt, hoe wreed hij met heur beden heeft gespot:
Maar zegt, hoe zij vergeefsch haar vrijheid af blijft vergen;
Hoe 't onrecht stout de hand aan al haar goedren slaat;

Doch dat men Pronink heeft belet haar meer te tergen;
Het hooge Staatsgezach verbiedt hem hoon en ſmaad. —
Hij moet een ruim verblijf in 't ſlot gereed doen maaken
Daar zij, met 't teder kroost, den vrijen adem haalt,
Een kundige arts mag voor haars Hugo's welvaard waaken,
Dan, ach! haar vrijheid blijft nog door geweld bepaalt!
Een ſombre wellust ſchijnt door 't naar verblijf te zweeven;
Terwijl de Groot, eerlang, zijn dierbren broeder ziet,
En trouwe vrienden, die 't genoegen doen herleeven,
Daar hen bewolkte hoop een kwijnend lagchjen biedt.
Zoo rollen de uuren weg: hoe grieft hem telkens 't ſcheiden!
Zijn tedre moeder, aan de zorg haars zoons vertrouwt,
Laat, met Amelia, zich weêr naar Delft geleiden,
Ik hoor nog de affcheids kusch die haare ſmart ontvouwt. —
Geleerdheid doet geſtaag haar lauwer beemden groenen,
De doodſche winter naakt, maar de achtbre wijsheid tart,
Door ijvervuur ontvlamd, de wisling der ſaiſoenen,
Geen vorst, die 't vocht verſteent, heeft ooit haar vlucht benart.
De Groot verlustigt zich in edle bezigheden;
Nu ſpreit de Godheid op 't papier haar hemelglans,

Mes-

Meszias, eeuwig door de Seraphs aangebeden; (*a*)
Vlecht grootſche nedrigheid een bloeiënde eerekrans.
Der Christen Godsdienst, zóó beminlijk zóó verheeven,
Zóó troostrijk ziet haar throon, door mijn de Groot geſchraagt,
De blanke waarheid doet verblinde dwaaling beeven,
't Afzwervend bijgeloof eert zelf die hemelmaagd. ——
Dan eens, zweeft 't heilig recht, met onbewolkte glorie,
Op de altijd vlugge ſchagt van moedige de Groot;
Dan praalt de roem der deugd uit Thebens volkshiſtorie,
't Romeinſche dichtkoor noemt mijn Held, zijn zanggenoot.—
Godvruchte Vosſius betreurt 's mans hemelgaaven,
Zoo jammerlijk bewolkt, door donkre tegenſpoed:
Terwijl die morgenſter, in 't zwartst des nachts begraaven,
Zich achter 't aklig floers met wijsheids luister voedt.
Erpenius, gewoon aan 't ſchoon der voorige eeuwen,
Vol vuur door hem geleerd, in Leidens achtbaar koor;
Vondt in mijn Hugo's ziel de heilgeest der Hebreeuwen,
Daar hij het floers ontrukte aan 't ſteile ſchaduwſpoor.

Die

(*a*) Naamen der werken, door DE GROOT geſchreeven.

Die letterhelden, nog, tot eer der Nederlanden,
In grootsche verw gemaald, door zaalge onsterflijkheid,
Beklaagen 't noodlot, van de glorie der verstanden,
De Groot, Europa door, elks eerbied toegezeidt! ——
Hoe minzaam poogt hun raad hem in 't verdriet te troosten;
Elk wil zijn vrijen geest staag nieuwen voorraad biên;
Hij mag de lettervrucht, uit 't thans beneveld oosten,
En al der Christnen vlijt, in 't aklig treurslot zien. ——
Daar Pronink dagelijks de koffers doet doorzoeken,
(Nijd ziet al blikzemend mijn Hugo's lauwerblaân:)
Hij vindt, al lastrend, niets dan hooggeleerde boeken;
Die edle lettervracht vaart stoorloos af en aan.
Het luchtig Gorkum, dat op de eeuwige eer mag roemen:
Dat braven Daatzelaar in zijn versterkte vest,
Zich vreedzaam burger van zijn Vaderland mag noemen,
Daar nijvre koopmanschap hem streelt in 't vrij gewest;
ô Gorkum! daar 't altaar der reine vriendschap blaakte
Getrouwe Daatzelaar! waar 't niet uwe Echtgenoot,
Die, minzaam voor 't belang, voor 't zacht genoegen waakte,
Dat sombren wellust spreidde, op 't lot van mijn de Groot?

Zij,

Zij, met Erpenius aan de eigen borst gezoogen,
Door ééne melk gevoedt, wáár vatbaar voor de ſtem
Der vriendſchap en natuur: en 't menschlijk mededoogen,
Hadt op haar tederhart, voor 't recht der onſchuld, klem. —
Menschlievendheid, die ons verrukt en doet beminnen,
Gloeide in haar tedre ziel, met onweêrſtaanbre kracht,
Heeft iets betrekking, op de treurge huisgezinnen
In Loeveſtein, 't werdt bij haar af en aan gebragt.
Van hier wordt alles naar 't bemuurde ſlot verzonden,
Wat liefde en vriendſchap ſchenkt, wordt aan haar toevertrouwt,
Mijn 's Hugo 's echtvriendin, aan haar op 't naauwst verbonden,
Vergt van haar tedre zorg, zelfs 't dagelijks onderhoud.
Zoo vaak Maria werdt door huisbelang gedreeven,
Naar Gorkum, vindt zij hier al 't zoet der vrijheid weêr;
De gulle vriendſchap doet 't blijmoedig hart herleeven,
En ſombre droefheid vlucht voor blijdſchap, keer aan keer.
Reeds zweeft mijn zangeres, op vrije dichtgedachten,
Terwijl een Seraph, in 't verſchiet, haar aandacht wekt;
Hij maalt de vriendſchap, door der Cherubijnen ſchachten,
De Vleugel die de kruin der waardige onſchuld dekt.

Dan,

Dan, eerst ſlijt nog de Groot een reeks van bange maanden,
Die ſleepend zinken, in de zwijgende eeuwigheid,
Eer liefde, en moed, en trouw de heerlijkſte uitkomst baanden;
Doch, haast ziet Loeveſtein 's mans laatſte traan geſchreidt!
De Groot blijft, vruchtloos, ſtaag, op zijn verlosſing wachten;
De haat en zelfbelang, in de afgrond opgewiegt,
Zien we, in d' ondankbren ſchoot des vaderlands, vernachten
Terwijl de gloende wraak, langs veld en Stadsmuur vliegt.
Maurier, op 't felst gegriefd, door huisſelijke ongelukken,
Gunt, aan 't vriendſchaplijk hart, tot Hugo 's heil, geen rust,
Hij ziet zijn Echtgenoot zich door den dood ontrukken,
Daar hij de laatſte ſnik, van 's weêrhelfts lippen kuscht.
Men houdt de treurbrief zelf voor Hugo 's oog verborgen,
Terwijl zijn vriend naar troost, in 't grievend lijden, haakt,
En, in het wreedst verdriet met al de tedre zorgen
Der vriendſchap, voor 't belang van mijn' gevangnen waakt.
Hij pleit bij zijn' Monarch, voor Neêrlands vluchtelingen,
Die kwijnend ademen, in Vrankrijks ruimen ſchoot,
Hij blijft de liefde en gunst van edle zielen dwingen,
Voor zijn verdrukten vriend; 's Lands glorie, mijn de Groot!

Al-

Allengks ging weêr de bloei van Neêrlands heil verlooren (*a*),
Na ſes paar jaaren rust ontvlamd weêr d' oorlogs gloed,
En doet 's volks heil, op nieuw, in rook en vonken ſmooren,
Terwijl het lief geluk verzinkt in 't gutzend bloed.
Nog rinkt de kluister, in de vuist van 't woedend Spanje,
't Dreigt nog den vrijen hals, van 't worstlend Nederland,
De ſchraapzucht knaagt aan 't hart, van 't altijd trotsch Brittanje,
Ja nijd verteerd zich op de krijtrots, aan het ſtrand.
Bataaffche koopvaardij kan 't ſchraapziek oog verbittren;
Zoo vaak een Hollands ſchip door 't blanke zeeſchuim ſnelt,
Voelt afgunst 't heilloos vuur, in haaren boezem ſchittren,
Die ſnood, door ſpijt geleid, 't zeil door de koeltjes zwelt.
Ook hier had mijn de Groot de laage wraak doen gloeien,
Toen hij het heilig recht der ſprekende natuur,
Dat recht dat d' oceaan ontſlaat van 's trotschaards boeien,
Zoo grootsch verdadigde, met edle kracht en vuur,
Dat rijk hadt met vermaak mijn 's ſtaatsmans val zien nadren,
't Hoopt heimlijk Neêrland, lang door burgertwist gekrenkt,
Ook ſnood ontaard te zien, van de edle trouw der vadren,
Ja 't ziet, vol vreugd, hoe dwang met d' ijzren ſchepter wenkt.

Het

(*a*) Ziet, op het eindig en van het twaalfjarig beſtand met Spanjen.—

Het poogt zelfs Vrankrijk ter onzijdigheid te nooden,
Gaf immer Albion op eed of rechten acht?
Dan Neêrland blijft op de eer van Vrankrijks koning hoopen,
Daar 't ſtaving van 't verbond, door 't nieuw gezantſchap, wacht,
Staatkundige Aartzen wordt, op 't plechtigſte afgezonden,
Men vleid zich met de gunst des grooten kardinaals (*a*).
Hij die de grondvest legt der grootſche Staasverbonden,
Men kende Jeannins trouw, na zoo veel zegenpraals; (*b*).
Het naderend gevaar ſleep reeds der helden dolken,
De kommerlooze rust verdween, daar 't blikſem vuur,
Al dreigend vlakkert, door de opeengeperſte wolken,
En d' oorlogs donder brult, bij 't ziddren der natuur.——
De Groot, die 't nadrend lot angstvallig blijft betreuren,
Vergeet de wreedheid, van zijn trouwloos Vaderland,
Hij kent de rampen, die 's Volks bloeiënd heil verſcheuren,
Hem heimelijk gemeld, door vriendſchaps gulle hand, ——
Hij doet door wijzen raad, zijn zucht zijn trouw nog blijken,
Hij ſteunt op 't ſtaatsbeſtuur en roemt d' Oranje held;
Dan,

(*a*) RICHELIEU.

(*b*) JEANNIN Staatsſecretaris van LODEWIJK XIII.

Dan, ach! hij ziet zijn hoop op eigen heil bezwijken,
Daar hem 't gezandſchap niets dan nadrend onheil ſpelt.
Ligt ſmoord aan 't Franſche hof zijn troost, in ſtaatsbelange
Hij kent nog d' ouden wrok die Sommelsdijk bezielt,
Ligt zal ontzinde haat zijn roem in kluisters prangen,
Terwijl misleide waan, voor valſche ſchijndeugd knielt?
Neen, waardige de Groot! neen, wacht uw lot geduldig,
Een lucht beglansde wolk drijft langst uw levenspaân,
Uw naam pronkt als de maan, zacht kwijnend, maar onſchuldig,
Gints ſnelt het oogenblik tot uw verlosſing aan!
Wat ſombre treurſtem doet mijn teder hart ontroeren?
'k Hoor op den doffen galm die langs 't gewelfzel rolt,
De ſtervende affcheidskusch der reinſte liefde voeren,
Terwijl het koude zweet op doodſche trekken ſtolt! —
Ik treedt in 't naar verblijf daar Hogerbeets moest treuren,
Hier is de wooning thans van knellende angst en rouw,
Ik zie door wreedſte ſmart de reinſte ziel verſcheuren,
Bij 't veege ſterfbed der bekoorelijkſte vrouw!
Een vrouw, wier zachte deugd 't verſteendſte hart deedt gloeien,
De liefſte moeder, de beminlijkſte echtvriendin,

Een vriendelijke dood, verbreekt haar ſlaafſche boeïen,
Zij treedt het ſchaduwrijk der ſtille ſluimring in. ——
Reeds maanden uitgeteerd, door ſtille jammerklachten,
Daar ze in haar hijgend hart, heur lijden hadt verſmoort,
Bezweken nu, in 't eind, haar zwakke leevenskrachten;
Hoe ſtootend golft het bloed door ſtijvende aders voort!
Hoe grieft haar 't bang gegil van echtgenoot en kindren,
Terwijl zij 't breekend oog betraand ten hemel ſlaat!
„ Ach! (zegt zij) kan mijn heil uw knellend leed niet mindren?
„ Een volle zaligheid wenkt me uit deez' jammerſtaat,
„ Het liefdebloed, dat uit mijn 's Goëls wonden vloeide,
„ Verkoelde, in d' angſt des doods, mijn moegehijgde borst,
„ Dat bloed, dat 't dal des doods met morgendauw beſproeide,
„ Baant mij het roozen pad, naar 's waerelds vredevorst! ——
„ Mijn lievelingen! ach! hoe grieft me uw ſnikkend ſchreien,
„ 'k Heb lang genoeg getreurd, misgunt de rust mij niet;
„ Ik vlieg in Jezus arm: ik hoor de zaalge reiën,
„ Ja 'k hoor de welkoom groet, die elk me omhelzend biedt!
„ Vaarwel, mijn dierbaar kroost! uw afgeleefden vader,
„ Eischt al uw liefde en zorg; ach! droog zijn traanen af,

Hij

„ Hij ſnelt, met elke dag, een veegen voetſtap nader,
„ Tot 't vreedzaam rustbed, zacht geſpreid in 'tzwijgend graf!
„ Het ſtof ontwijkt mijn oog! God zal uw ſmart verzachten!...
„ Mijn' Hogerbeets! ik kniel voor Jezus liefdetroon,
„ Hier, wellust van mijn ziel! zal Hildegonde u wachten,
„ Haast biedt ik u bij God de onwelkbre huwelijkskroon.
„ Ik zie een Seraph reeds voor mij zijn Cijther ſtemmen,
„ Omhels mij, Hogerbeets! 'k ſterf aan uw hart gerust." . . .
Zij blijft haar echtvriend in verſtijvende armen klemmen,
Daar hij de doodſnik van verbleekte lippen kuscht. . . .
Waar ben ik? 't Godlijk licht ſtraalt hier uit ſchreiende oogen,
En de eeuwigheid omhelst een ſtervend' aardeling
Haar traanen glinstren, als de ſchoonſte regenboogen,
Beſpiegelt door die zon, die nooit beſtaan ontfing!
Ik zie mijn Christen held een vloed van traanen plengen,
Ik hoor de ſnikken van de panden zijner min;
Dan, 'k zie de Godsdienst reeds haar offergeuren mengen,
't Hart zweeft in liefde vuur 't gewest der geesten in.
Ja, edle Hogerbeets! ik hoor uw boezemklachten,
Terwijl ge uwe oogen vest op 't vreedzaam ſlapend lijk;

„ Wie (zucht hij) zal op aard mijn rampſpoed meer verzachten?
„ Mijn gae! ge ontwijkt mijn lot thans in 't onſterflijk rijk!
„ ô Lievling mijner jeugd, gij hebt genoeg geleden;
„ Vaak heeft uw ſtil verdriet mijn lievend hart verſcheurt,
„ Dees kerker zag, zints lang, de reinſte tederheden,
„ Nu tuigt hij hoe uw gae zijn ſterfuur tegentreurt!
„ Uw heillot kan mijn ziel, met ſombren wellust, ſtreelen;
„ Maar 'k mis uw liefde uw troost: nooit zal die blijde deugd,
„ Die lieve minzaamheid, in 't vleiënd oog meer ſpeelen,
„ Mijn Hildegonde! 'k mis met u mijn lust en vreugd!
„ Nooit zal uw koude borst meer tedre zuchten loozen,
„ Ik kus uw kille hand die nooit meer vleiënd ſtreelt,
„ Nooit zal op 't bleek gelaat meer 't gul genoegen bloozen;
„ Elk doodlijk trekjen ſchetst mijn lieflings ſchaduwbeeld!
„ Een vreedzaam lachjen zweefde op haar verſtijfde lippen,
„ Geen wroegende angst des doods heeft 't lief gelaat ontſierd,
„ Hoop, liefde en ſtille vreugd hadt in haar jongſte ſtippen,
„ Op 't laatſte worstlen der natuur gezegeviert!...
„ 'k Volg u, mijn zielvriendin! verhoor me, ô God der liefde!
„ Veréén haast onze ziel, voor 't gouden zoenaltaar."

Ja,

Ja, Hogerbeets! de min die uwe boezems griefde,
Lokt hemeltoontjens, van der Englen bruiloftsſnaar!...
Zijn doode liefling, zoo bekoorlijk aan zijn oogen,
Is 't treurig voorwerp thans, dat 't lijdend hart bekneld.
De wreede ſlotvoogd, wars van menschlijk mededoogen,
Wil dat haar ſterven eerst 's Lands Staaten zij gemeld. ——
Zoo lang blijft 't dierbaar lijk in 't ſterfvertrek beſlooten,
Drie dagen ſtaart mijn held op Hildegondes ſtof,
Nu, kan dit treurtafreel zijn lijden eens vergroten,
Dan, wordt zijn geest omhelst in 't juichend hemelhof.
Wat weet de list niet, om verdrukte deugd te kwellen!
De dwingelandij vervolgt haare offers in den dood,
Hoe blijft haar bittre ſmart elk ogenblik verzellen:
„ Mijn dierbre Moeder! mijn beminnlijke Echtgenoot!"
Die tedre namen hoort elk uur, al ſnikkend ſtaamlen,
Het ſcheemrend licht, dat door de hooge venſters gloort,
Daalt plechtig op het lijk, 'k zie elke ſtraal verzaamlen,
En ſtaatig weêrgekaatst, drijft 't bleeke ſchijnſel voort! —
De Groot, om 't leed zijn's vriends, tot in de ziel bewogen,
Bid Pronink hem zijn hulp zijn troost te moogen biên;

Die beê word wreed ontzegt, de Groot ſlaat zuchtend de oogen,
Naar hem, die op de deugd met tedre zorg wil zien!
Hij doet zijn ouden vriend de zoetſte troost genieten;
Hij ſchrijft: de vriendſchap ſtuurt vol edlen drift zijn hand,
Daar tranen van gevoel, uit tintlende oogen vlieten,
En zuivre Christendeugd in 't gloeiend hart ontbrand!
Maria hadt vergeefsch haar grievend medelijden,
Doen blijken, Pronink was vergeefsch door haar gevleid,
Om haar vriendin, toen zij met ſmart des doods moest ſtrijden,
Te omhelzen; dan, die troost was haar ook wreed ontzeid.
Zij hadt, vol drift, getracht bewoogen door de klachten,
Der treurge telgen, van haar ſtervende vriendin,
Waar 't mooglijk, hunne ſmart door bijſtand, te verzachten,
En d' affcheids kusch te bien, aan 't voorwerp hunner min.
Dit dult de wreedaart niet: vermoeid door bange zorgen,
Hadt zig 't bezwijkend kroost, bij 't ſterfbed' afgetreurt,
Verbeidende elke nacht, vol grievende angst, den morgen,
Daar telkens nieuwe ſmart hun boezems hadt verſcheurt.
Ozina, al de vreugd van moeders treurge daagen (a),
In 's leevens prilſte bloei, vindt vaak de zoetſte troost,

In

(a) JOZINA Oudſte Dochter van den Penſionaris Hogerbeets.

In 't grievend harteleed aan Hugos gaê te klaagen,
Wen zij ze ontmoete, bij haar ſchuldloos ſpeelend kroost.
Zij meld haar, elke dag, haar moeders grievend lijden,
Hoe zij verlangend hijgt naar 't eind der tegenſpoed;
Maria voelt haar ziel, door bittre ſmart beſtrijden,
Doch, ſterkt door zachte troost Joſina's droeven moed.
Dus ſchreit de tedre maagd, aan haar beklemden boezem:
„Ach! (zegt ze ſnikkend,) 'k mis mijn moeders zorg en min,
„Ik mis haar trouwen raad, dan 'k vindt, in 's ſleevens bloeſem
„Een lieve moeder weêr, in u, mijn hartvriendin!"
Maria's edle ziel voelt zich op 't ſterkst bewoogen,
Terwijl zij haar den kusch der reine vriendſchap biedt,
De aandoenelijkſte traan vloeit, uit haar minzaame oogen;
„Uw moeder is bevrijd van al haar ziel verdriet,
„Mijn dierbre!" (zegt ze) „'k blijf verknocht aan uw belangen;
„Wis hadt uw moeder u mij ſtervend toevertrouwd;
„Hadt ik het jongst vaar wel uit haaren mond ontfangen!
„Ach! hadt mijn ſchreiend oog haar laatſte ſtipje aanſchouwdt!
„Haar lijden is voltooit, 'k blijf op Gods liefde ſtaaren;
„Die God, die niet dan 't heil des ſtervelings bedoelt,

„ Zal eens, voor 't ſterflijk oog, de nevels op doen klaren,
„ Dan wordt 't verrukkend ſchoon van al zijn daân gevoelt." —
Wen koelen avonddaauw 't verwelkend roozenknopjen
Met zilvren waaſem dekt, dan wekt het koeltjen zacht,
Weêr 't kwijnend leeven op, terwijl in 't ſtollend dropjen,
Verfrischte jeugd ontwolkt, door lieve geuren, lachgt;
Zoo voelt zich 't jeugdig hart, door zachte troosttaal ſtreelen. —
In 't eind heeft 's Lands gezach het lot van 't lijk beſlist,
Den vaderlandſchen grond, ontſiert door ſtaatskrakeelen,
Biedt aan haar asch zijn ſchoot, ten trotsch van haat en twist.
Bedroefde Hogerbeets ſlaat nu, voor 't laatst, zijne oogen
Op 't koude omkleedzel, van zijn zalige Echtvriendin,
Door 't blaauwe doodskleur, dat haar lippen heeft omtoogen,
Pronkt nog de zachte gloed, der onbewolkte min.
Nu word ze aan 't ſlot ontvoert, daar ze om haar Gaê bekommert,
Den tijd heeft weg gekwijnt, en om zijn lot geſchreid,
Daar zig haar laatſte ſtip, door 't ſchaauw des doods belommert,
In d' arm haars Echtgenoots, verloor in d' eeuwigheid. —
Het vaartuig, dat haar ſtof, bewaakt door de alziende oogen,
Naar d' oever voert, drijft zacht: de Schepping viert dit uur,

Naâuw

Naâuw wordt de vaale lucht, naâuw wordt de ſtroom bewoogen,
Door 't vochtig koeltjen, als een zuchtjen der natuur.
De Groot blijſt 't moeilijk lot zijn 's ouden vriends betreuren,
Hoe driftig wenscht hij ſtaag hem in zijn arm te zien!
Die trotſche weigring kan 't gevoelig hart verſcheuren,
Doch, ſchrijvend blijft hij hem den troost der vriendſchap bién.
„ Dat uw geliefde Gaê in 't zwijgend graf vrij ſluimer,
„ Nu voelt haar lievend hart, ontroert door tedre drift,
„ Geen angst meer om uw leed: uw boezem ademt ruimer,
„ Gij ziet haar ſmarten niet," zo luid zijn vriendlijk ſchrift.
Zelfs voert zijn edele geest, in vrije dichtgedachten,
De naam van Hildegonde, al roemend, naar omhoog,
Zij, drijvend voor Gods throon, op zilvren Cherubs ſchachten,
Hoort nog die galm, die vaak op aard haar hart bewoog. —
De winter wordt op nieuw, uit 't aklig rillend noorden,
Met grootſche Majesteit, terwijl natuur ontroert,
In 't plechtig ſtaatzickleed, naar deez' bezwijmende oorden,
Op vleuglen van den ſtorm, al brullende aangevoert.
Terwijl hij 't oorlog knelt in zijn kriſtallen boeien,
En voedt de denkkracht, in 't ſtaatkundig kabinet,

Doet vaak d' olijfgaard, op 't beſneeuwde flachveld bloeien,
En ſtormt de vlakken weg, der vuilſte laster ſmet.
Dan, ach! geen morgenglans van blij geluk zal rijzen,
Geen welvaart nadren, voor 't verdrukte vaderland,
Neen! 't oorlogs monster word, terwijl natuur zal ijzen,
Ó Poesle lente! haast ontkluistert door uw hand!
De Groots naauw lettend oog ziet al zijn hoop ontzinken,
Hij was dus lang vergeefsch met 's Prinſen gunst gevleidt,
Vaak hadt hij, in 't verſchiet, verlosſing reeds zien blinken,
Dan, ach! het bleek hij was door valſchen ſchijn misleid. —
„Mijn God!" dus zucht hij vaak, „'k zal dan voor 't leed bezwijken,
„Mijn leeven zien verteert, in wreede ſlavernij, . . .
„Doet gij niet vrijheids merk, in al wat ademt, blijken?
„Smeekt 't kleinſte wormpje niet: verniel! of, laat mij vrij!
„'k Moet in dees kerker dan de dood ter uitkomst wachten?
„Door 't vaderland gehoond! gij kent mijn ſchuldloos hart;
„Dit denkbeeld kan alléén mijn grievend leed verzachten,
„Ó Laster! ach! wat kost uw gif al boezemſmart!
„Gij kunt, in 't oog mijns Gods, mijn waarde nooit ontluistren,
„Maar 't denkbeeld: dat men mij een Landverrader noemt,

Dat

„ Dat fnood bedagte list, mijn' eernaam kan verduistren,
„ Daar zelf 't misleide hart des trouwſten vriends mij doemt;
„ Dit denkbeeld is te ſterk! 'k kan 't grievendst leed verduuren,
„ Maar voor verachting, is geen grootſche ziel beſtand,
„ ô Vrijheid! vaak betreurt in eenzaam kwijnende uuren,
„ Gij ziet mij wreed gehoond! Rampzalig Vaderland! . . .
„ Nog klopt dit hart voor u, nog hijgt mijn tedre boezem,
„ Naar mijn geboortelucht, ô rijk begraasden grond!
„ Gij zaagt de ontwikling van mijn jongen levens bloezem. ——
„ Beminlijk Delft! daar eens mijn wieg zoo veilig ſtondt,
„ Toen, in uw ouden vest, dit hart het eerstmaal tikte,
„ Toen ſtrooide uw burgerij mijn wieg met lenteblaân,
„ Toen de eerſte boezemmelk mijn tedre jeugd verkwikte,
„ Hieft gij uw danktoon, om mijn 's vaders blijdſchap, aan,
„ 't Was mijn aloud geſlacht, dat in uw liefde deelde,
„ Daar 't zig aan uw belang gulhartig hadt gewijd,
„ Mijn kindsheid, die zoo vrij in uwe beemden ſpeelde,
„ Werdt, door uw trouwe zorg, voor dreigende angst bevrijd.
„ 'k Hadt nauwlijks kennis van den band der maatſchappijen,
„ Of 'k gloeide reeds door min voor 't dierbaar Vaderland,

„ Gij

„ Gij hebt mijn vroegſte kracht reeds aan uw dienst zien wijen ,
„ Voor u ontwikkelde zig 't jeugdige verſtand.
„ Tuigt , blijde daagen , die zoo vrolijk heenen dansten ,
„ Toen kommerlooze vreugd , nog in mijne oogen blonk ,
„ Toen liefde en blijdſchap nog mijn blonde hairen kransten ,
„ Tuigt met wat drift en gloed ik 't hart der vrijheid ſchonk ?
„ 'k Zag mij gelieft — geächt — omhelst door Neêrlands braaven ,
„ Waar meê heeft dan de Groot zoo wreed een haat verdiend ?
„ Zijn trouw bezwijkt niet , neen , nog blijf ik , ô Bataaven !
„ Door u gedoemt , vervolgt , verdrukt , getergd , - uw vriend ,
„ Als ik , op deze plaats , het uur des doods voel nadren ,
„ Dan ſchemert gints uw grond nog in mijn breekend oog ,
„ Dan zal 't bevriezend hart , zijn laatſte kracht vergadren ,
„ En zenden nog een zucht voor uw geluk omhoog ! —
„ ô Vrije golven , die voorbij mijn kerker rollen ,
„ Wen ik een ſtervend blikje op uwe wentling ſlaâ ,
„ Wen ik mijn bloed reeds voel in rillende adren ſtollen ,
„ Dan volg ik reeds den klank van vrijheids helden na ,
„ Van hen , die in 't gewest der ongeſtoorde blijheid ,
„ Neêrzien , op 't wentlend rond , weleer door hen bewoond ,

„ Maar

„ Maar nu, door 's waerelds vorst, van 't groot heelal, de vrijheid
„ Genieten, door God zelf met glansrijke eer gekroont. —
„ ô, Vaderland! dat mij ten eeuwgen kerker doemde,
„ Was 't niet genoeg dat ik uw wreedheid heb verduurt?
„ Mijn Gaê, die gij weleër met zoo veel ijver roemde,
„ Heeft, hoe onschuldig ook, uw woeste wraak bezuurt.
„ Gij duldt dat dwinglandij uw heilig recht durft schenden,
„ Uw oude wetten zijn, door 't onrecht, snood verkracht,
„ Wij blijven 't weenend oog tot God om bijstand wenden,
„ Daar menschelijke hulp geen zuchtende onschuld acht.
„ Vergeefsch, mijne Echtgenoot! vergeefsch, mijn dierbre maagen,
„ Pleit ge op 't bezworen recht; die stem is lang verdrukt,
„ Mijn Gaê ziet erf en goed lafhartig aangeslaagen,
„ En mijn onnozel kroost al zijn bestaan ontrukt! . . .
„ Marie! uw treffend lot kan mijne ziel verscheuren!
„ Uw liefde is al mijn troost, maar, ach! vergeet uw vriend;
„ Ontwijk dit aklig slot, laat me eenzaam, kwijnend treuren, —
„ Ik heb misschien den raad der Godheid haast voldiend! —
„ Ik lees uw stil verdriet, in duidlijk spreekende oogen,
„ Die trouwe tolken van uw grootsch gevoelig hart,

„ Ge-

„ Gedwongen vrolijkheid, verbergt uw mededoogen,
„ Mijn lijden grieft uw ziel, ik ken uw boezemſmart!
„ Het denkbeeld van uw leed, kan ſtaag mijn angſt vergrooten,
„ Maar, ſterven zonder u!... Zij nadert!... Hemel! ach!"
De Groot voelt, onverwacht, zig in haar arm geſlooten,
Hij ziet op 't lief gelaat een vriendelijken lagch,
Een gulle vrolijkheid zweeft door haar zachte trekken,
„ Mijn Hugo!" vangt zij aan, „ 'k heb 't ſchoonſt ontwerp bedagt,
„ Houdt moed, mijn Echtgenoot! Gods zorg zal de onſchuld dekken,
„ Ik voel, door 't vleiendſt ſchoon, mijn zielenrouw verzacht!—
„ Hoor wat mij inviel, toen ik om uw rampſpoed ſchreide:
„ Wen ge u in 't koffer, dat, met boeken opgevuld,
„ Vaak afvaart, dierbre vriend! zorgvuldig heimlijk vleide?
„ Ja 'k voel het heerlijkſt eind bekroont ons ongeduld!...
„ Ge ontroert? vrees niets; de dwang die onze leevensdaagen
„ Verpeſt heeft, word gefnuikt, door moed en ſchrandre liſt,
„ Men zal, op dwinglands laſt, u uit dees kerker draagen;
„ Men opent nu, zints lang, maar zelden meer de kiſt!..."
De Groot blijft ſpraakloos op zijn moedige Ega ſtaaren;
Wat ſtroomt niet door zijn geest! hoe voelt hij zig geſchokt!

't Oog

't Oog dwaalt nu in een nacht, van dreigende gevaaren,
Dan word hij door den glans der lieve hoop gelokt.
Zijn weêrhelft ſteunt op God, hij blijft de deugd beſchermen;
Nu, treedt ze eens naar de kist, en meet met 't lievend oog
De ruimte: dan, verrukt vliegt zij haar Gaê in de armen,
En voert 't geſlingerd hart, op hoop en vreugd, om hoog.
„ Mijn lieſling! (zegt de Groot,) Zou mij een vlucht gelukken
„ Zoo vol gevaar? o, neen! welk denkbeeld ſtreelt uw hart?
„ Zou 'k mij de waakzaamheid van 't ſcherpziend oog ontrukken?
„ Helaas! 'k zie elke daad door wreed geweld benart!
„ Gij weet toen lasterzucht onlangs 't gerucht ſlechts melde,
„ Dat ik mijn vrijheid zocht, hoe weêr, op nieuw, de haat
„ Ontwaakte, hoe de dwang mijn kluisters naauwer knelde;
„ Neen, 'k zucht mijn leeven door in deez' rampzaalgen ſtaat.
„ 'k Kan van mijn beste vriend geen letter ſchrift ontfangen,
„ Eer het de dwingland met kwaadaartige oogen ziet,
„ Helaas! hoe zal Maurier niet thans naar troost verlangen?
„ 'k Bloos wen mijn hand de brief aan laagen Pronink biedt!
„ Wie kan die ſpijt, dien hoon bij zoo veel rampen dulden?
„ Neen, wellust van mijn jeugd! uw lijdende de Groot,

„ Schoon

„ Schoon hij de kerkerlucht met klacht op klacht vervulden
„ Vindt geen verlosſing, dan — in een gewenschten dood."
Maria's lieſde zoekt die foltrende gedachten
Allengs te weeren; hoop ſterkt zijn verflaauwden moed.
Haar edle troost-taal, kan zijn norſche zorg verzachten,
Daar 't ſteunen op Gods trouw een ſtil genoegen voedt,
De nevels drijven weg, hij ziet een heilſtraal gloeïen,
Op wieken van geloof, zweeft hij voor Goëls thrôon,
Hij ziet de leevensboom, bij wellust beeken bloeiën,
En daar zijn naam gemaalt in goud van 's heilborgs kroon.
Hij drukt zijn Gaede aan 't hart, en kuscht haar roozenwangen;
Nu ſlaat 't nauwlettend oog het dierbaar koffer ga;
De Groot! uw vrijheid wacht, met uitgeſtrekt verlangen,
Haast ſtamel ik verrukt haar welkoom groeten na.
Stem nu, mijn Zangeres! uw ſnaar op hooger nooten!
De zwartſte nacht verzinkt, in ſlaauwe ſchemering,
't Bekoorelijkst tafreel wordt voor mijn geest ontſlooten;
Daal, Godlijk zangkoor! help, vervangt een ſterveling!
Beſtuur mijn dichtpenſeel! 't voegt ſterflijke aardelingen,
Meer dan de Burgerij van 't eeuwig vredenrijk,

De

De moedige onſchuld 't lied der glorie toetezingen,
Terwijl zij zegepraalt! wijk, donkre rampſpoed! wijk! . . .
Ik moet den zachten gloed der deugd der Godsvrucht ſchildren,
'k Strooi Eden's mirthenblaên, voor zaalge huwlijksmin,
Geen wanhoop kon ooit 't hart van Hugo's gaê verwildren;
Een minzame engel gaf het ſchoonst ontwerp haar in.
De huwlijkstoorts, die in de hand der vriendſchap blikkert,
Ontſtooken aan de vlam die, in 't volmaakt gewest,
Op 't gouden reukaltaar, der zuivre liefde, flikkert,
Daar reine deugd haar throon op amathisten vest;
Die toorts heeft Loeveſtein voor 't nageſlacht geheiligt,
Ja, deez gewijde plaats, daar Hugo's echtvriendin
Haar vrijheid offerde, hem heeft voor leed beveiligt,
Blijft nog een tempel, voor verdrukte huwlijksmin! —
Nu flijt 't beminnend paar de rollende ogenblikken,
Met vrolijk denken, aan de Groot's bepaalde vlucht,
Met al 't geen nodig ſchijnt voorzichtig te beſchikken,
't Bekommert hart ſlaakt nog een lang verkropte zucht.
Hoe dikwerf zwelt een traan in veelbeduidende oogen!
Hoe dikwef wordt hun ziel door knellende angst beſtreên!

Dan, 't vast vertrouwen op een liefdrijk Alvermoogen,
Voert hun grootmoedig hart voorbij die moeilijkheên.
De winter vluchtte reeds, voor zoele lenteluchten,
De jeugd der aarde keerde op malsche koeltjens weêr,
Natuur ontwaakte zacht, de sluimeringen vluchten,
En leven-liefde en vreê streek op de velden neêr;
Nu scheen de zaalge tijd tot 't grootsch besluit gebooren:
De weêrhelft van de Groot, wier edle schranderheid
Door de eeuwen schittert, hadt in 't eind een dag gekooren,
Zo schoon, zo juist geschikt tot 't heerelijk beleid;
Zij laat het koffer in de kleene schrijfcel brengen,
Nu eenzaam, zet zij zig bij haaren Echtvriend neêr,
'k Zie haar bevallig oog een teder traantjen plengen;
De Groot drukt haar de hand; hun stille vreugd keert weêr.
Hun tedre boezem gloeit, door schuldeloos genoegen.
De Groot beproeft hoe lang hij, zonder ruime lucht,
Kan schuilen in de kist: vrees doet het hart wel zwoegen,
Dan, 't voelt zig opgebeurt door 't denken aan zijn vlucht.
Twee moeilijke uuren blijft het koffer dicht geslooten,
Hij ademt wel beklemt, maar voelt zijn ziel gestreelt,

(Zoo

(Zoo lang duurt nooit de reis:) de tederſte echtgenooten,
Zien zig op 't zoetst verrukt, door vrijheids ſchaduw beeld.
„Mijn wellust! (zegt de Groot,) wat zal mijn ziel gevoelen
„Wen gij den affcheids kusch op mijne lippen drukt!
„Hoe zal dit angſtig hart in de engen boezem woelen!
„De hemel weet, mijn waarde! of ooit ons doel gelukt.
„Hoe zal het woest geweld, dat ons op 't hevigst griefde,
„Verbittren, daar op nieuw 't onwaardig wraakvuur gloeit!
„Wat zal uw lot zijn? daar uwe onbezweeken liefde
„In ſpijt des wreedſten dwang, mijn kluisters heeft ontboeit?
„Dit denkbeeld pijnigt mij: die foltrende gedachten
„Bewolken al de vreugd, die aanlacht in 'tverſchiet!
„Wat heeft uw huwlijksvriend een ſtorm van angst te wachten!
„Neen, dierbre Vrouw! 'k ontwijk de lust mijn's levens niet! —
„Natuur noch wet heeft kracht, ligt moet ge uw vrijheid derven,
„Terwijl de vrije lucht vloeit in mijn gloeïnde borst! . . .
„Neen, 'k zou in 't vreemd gewest, geknaagt door wroeging ſterven,
„Nooit wordt mijn liefde door die trouwloosheid bemorst! . .".
'k Zie heldre traanen op Maria's boezem vloeien,
Waar aan zij, vol gevoel, haar' echtvriend houdt gekneld:

„Verban die tedre ſchroom ; 'k vrees niets ! wie durft mij boeien ?
„ De liede (zegt zij) ſpot met wreedheid en geweld !
„ De Groot ! gij kunt alléén der dwinglandij verbittren ,
„ Mijn hechtnis geeft geen troost, men barst door wrevle ſpijt;
„Doch ſchoon het wraakvuur moog' in dreigende oogen ſchittren,
„ Ik zie mij door natunr den lauwer toe gewijd.
„ Gij moet , dit eischt mijn min , gij moet het vluchten waagen ;
„ De Godheid wenkt uw ze lf ; gehoorzaam ! volg ! grijp moed!
„ Zie zelfs ons ſpraakloos wichtje uw zorg en liefde vraagen ,
„ Dus lang is 't ſchuldloos in een kerker opgevoed !
„ Verlaat u op mijn trouw , laat niets uw hart ontroeren ;
„ Het liefdrijk albeſtuur bewaakt verdrukte deugd !
„ 'k Zie overmorgen reeds mijn liefſten ſchat ontvoeren ,
„ Ja , 't nadrend ſcheiden kweekt reeds de allerreinste vreugd.
„ Ik zag in Daatzelaar al 't vuur der vriendſchap glooren ;
„ Toen ik te Gorkum mij deez' uchtend nog bevondt ,
„ Deed ik , ſchoon diep bedekt , mijn aanflag ſchertzend hooren
„ Nooit dacht men dat mijn vraag op waarheid was gegrond :
„ Juist ging , bij 't klok gebrom , het jaarlijks marktfeest open ,
„ Wat , (vraagde ik de echtgenoot van braaven Daatzelaar ,)

„ Elk

„ Elk balling is nu vrij, wat mag mijn Hugo hoopen?
„Haast krijgt gij hem aan huis!„„wel aan dan, zendt hem maar"
(Was 't lachend antwoord,)„„„'k zal vol blijdſchap hem ontfangen".
„ ('k hernam al boertend:) ô, gij zijt eene edle vrouw!
„ Doch, Hugo wordt bewaakt, in ſpijt van ons verlangen,
„ Gelijk een vogel die zijn kooijtje ontvluchten zou!
„Dit ſchertzen zal voor 't minſt, wen ze u ontvoerd aanſchouwen,
„ Hen doen begrijpen dat geene onbedachtzaamheid
„ Mijn handel heeft beſtuurt; voorts moogt ge u gul vertrouwen
„ Aan mijn vriendin, en aan haars Daatzelaar's beleid.
„ 'k Zal morgen zelfs de Gaê des Slotvoogds gaan bezoeken;
„ Ik won voor lang haar gunst, zij voelt ons treurig lot,
„ 'k meld dan, in ons geſprek, dat ik een kist vol boeken,
„ Wijl ge u te veel vermoeid, afzenden zal van 't ſlot:
„ Voorts, durf ik d' aanſlag vrij mijn dienſtmaagd toevertrouwen
„ Ik ken haar gullen aart, zoo minzaam als oprecht!"...
Nu opend men de deur: 'k hoor Van de Velde ontvouwen (*a*),
Hoe Pronink, lang de gunst van Maurits toegezegt,
Zig,

(*a*) VAN DE VELDE. Bedienden van DE GROOT. — Minnaar van zijne Dienſtmaagd; en, naderhand, door zijn Meester onderweezen, wierdt deeze Jongkman een onzer beroemdſte rechtsgeleerden, waarvan nog heden afſtammelingen in leeven zijn.

Zig, eindlijk, tot den rang van Hopman ziet verheeven,
En morgen, eer de dag nog rijst, naar Heusden trekt;
„'k Dacht, (zegt de Jongling,) „'k moest dit blij bericht u geeven,
„ Ligt dat zijn afzijn u tot eenig heilig verſtrekt"
Hij zwijgt. Maria's oog doet duizend teedre vraagen,
De Groot verſtaat die taal, hij ſmaakt 't verrukkendst zoet,
Hij antwoord ſpraakloos: „ja, Gods liefdrijk welbehagen
„Beſtraalt uw grootsch ontwerp; 'k hervat gerust mijn moed!"
Een ſtil genoegen drijft nu d' angst en bange zorgen
Bevallig weg, terwijl bekoorelijke rust
't Aanminnig paar, tot aan den eerſten lentemorgen,
Op 't zacht en vreedzaam dons in ſluimring hieldt gekuscht.

VIER-

* * * * *

VIERDE ZANG.

Wanneer verwoesting brult, op hemelhooge golven,
En zeil en wimpel ſcheurt, van 't lang geſlingert ſchip,
Dat nu in 't loeiend diep des afgronds ſchijnt bedolven,
Dan krakend ſplijtend ſchokt, langs een gepunte klip;
Dan houdt de Zeêheld 't oog naar 't woelend zwerk geſlaagen,
Daar dood en wanhoop op verſtijfde lippen zweeft;
Doch, ziet hij 't troostend licht uit donkre kimmen daagen,
Dan krijgt zijn boezem lucht, en d' ouden moed herleeft.
De glans der vrijheid dringt, door ſombre kerkermuuren,
Terwijl het ſcheemrig oog ook in een zacht verſchiet,
Weêr de aardſche zaligheên, op vrolijk nadrende uuren,
Gelijk een zomerwolkje, al glinstrend drijven ziet! —
Deez' wentlende aardbol, door een vloeibre lucht omvangen (*a*),
Rold juist de ſtreek voorbij, waar aan den evenaar
Van licht en duisternis, door de almacht is gehangen,
Europa groet verrukt de lieve jeugd van 't jaar,

't Is

(*a*) De Dichteresſe zinſpeelt hier, op het ſaizoen waar in DE GROOT zijne vlucht ondernam.

't Is rustdag: Jesus bruid, die 't wislend lot blijft trotschen,
Smeekt nog, door liefde ontvlamt, in Neêrlands heiligdom,
Haar stem, die als 't gekir van 't duifje op barre rotzen,
Nu tot de heuvlen van het eeuwig Salem klom;
Die stem kan 't Godlijk lam tot menschlijk meedelijden
Beweegen: ja, uw Borg, ô keurvolk! kent uw smart,
Hij zal, wie hem bemind, zijn eeuwge liefde wijden,
Een Godlijk rein gevoel gloeid in zijn bloedend hart!
Ook 't eenzaam Loevestein ziet de autervuuren gloeien,
Der godvrucht, die, geknield voor 't heilig zoenaltaar
Het hart ten offer wijd, en blij, ten trotsch der boeïen,
De toon der vrijheid huwt, aan 't lied der hemelschaar.
De Groot, met gade en kroost, en trouwe dienstelingen
Verëend, doet zijn gebed, dat op Gods liefde pleit,
Gevleugelt door 't geloof, door zwerk en wolken dringen;
Hij drinkt een' vollen teug van englen zaligheid.
Het edel paar gevoelt de kracht van 't vast vertrouwen,
Op 't liefdrijk albestuur, dat voor zijn kindren waakt,
Hun ziel blijft al haar hoop op d' eeuwge grondslag bouwen,
En ziet de heilzon reeds, die haar geluk volmaakt.

Gods

Gods zaalge wijsheid zag, voor 's waerelds eerſten morgen,
Het lot van mijn de Groot; 't zonk, volgens 't heilrijk plan,
In ſpijt van mogendheên, in eene nacht van zorgen,
't Rijst, zonder macht, op dat 't vernuft zijn trotscheid ban:
Op dat voorzienigheid in 't ſterflijk oord zou blinken;
Zij, die met tedre zorg, wen alle hoop verdwijnt,
Wen 't hooploos ongeloof in wanhoop weg moet zinken,
Voor 't oog der deugd zelfs in de nacht des doods verſchijnt.
Mijn Hugo's nadrend heil kan de englen rei bekooren,
Elk biedt zig tot geleide, in 't uur der uitkomst aan;
Hun oog ziet zijn geluk reeds in 't toekomend glooren,
Een Seraph daalde langs de azuuren wolkenpaên.
Eer nog het lentefeest het ſluimrend oost deedt blaaken
Wil hij in Loeveſtein, bij Hugo's ſlaapend kroost,
Zig met den jongen geest eens ſtervelings vermaaken,
Hij ziet hoe de onſchuld zacht in gulle trekjes bloost.
Cornelia ontwaakt, geen kommervolle zorgen (*a*)
Beknellen 't jeugdig hart. Zo ras zij 't licht ontdekt,

Vliegt

(*a*) CORNELIA. Jongſte Dochtertje van DE GROOT.

Vliegt zij, zo vrolijk als de lieve lentemorgen,
In moeder's arm: „ik weet dat vader haast vertrekt"
(Dus ſpreekt het hupplend kind terwijl de gulle lagchjens
Bevallig dartlen in de roozengloed der jeugd)
„Ik heb aan 't bed geweest; doch vader ſlaapt zo zachtjens,
„Het naderend vertrek heeft vast zijn geest verheugd:
„Wat weêr het ook moog zijn, niets toch belet dit reisjen,
„Ik heb dit in mijn ſlaap, doch 'k weet niet hoe, gehoord"
„Gij hebt dit dan gedroomd! (zegt moeder) vrolijk meisjen!
Daar dit verklaard geheim haar teder hart bekoord. —
Kon nu een Hoogerbeets 't geluk zijn's vriends gevoelen,
Hoe ſtreelden 't nadrend heil dan zijn vriendſchaplijk hart!
Hoe zou zijn trouwen raad mijn Hugo's nut bedoelen,
Daar dit verzachting ſchonk, aan eigen boezem ſmart!
Ik zie de maan, voor 't laatst, in Hugo's kerker daalen,
't Vertoond hier alles nu 't aandoenelijkst toneel;
Een ſombre wellust kwijnt op weêrgekaatſte ſtraalen,
En reine liefde maalt 't verteederenst tafreel.
Hier zag de Groot het laatst zijn lieve telgjens ſpeelen,
Niets van het nadrend lot dat op hen wacht bewust:

Hij

Hij drukt hen aan zijn hart, daar hij, bij 't ſchuldloos ſtreelen,
De lieve vadernaam van roozenlipjens kuscht.
De ſluimring zweeft door 't ſlot, op zwart fluweelen vleuglen,
Dan, ſchoon haar loome hand reeds elk naar 't dons geleid,
Niets kan de drift, het vuur der zuivre min beteuglen;
Hoe gloeit en woelt de ziel door zaalge tederheid!
De wenſchen ſnellen reeds de vluchtige oogenblikken
Voor uit: het oog blijft op het uurwerk ſtaag gevest;
Elk uur, elk tijdſtip doet het hart nog ſterker tikken,
Daar telkens heimlijke angst de zoete hoop verpest.
Maria's boezem zwoegt, door ſlingrende gedachten;
Zo de aanſlag word ontdekt, of zo de vlucht gelukt,
Zij kent haar Gaê, zij kent zijn ſlaauwe leevenskrachten;
Doch, telkens voelt zij zig door Jeſus zorg verrukt.
De Groot, geduurig in zig zelven weggezonken,
Ziet nu eens het gevaar, dat dreigend op hem wacht:
Dan doet een hemelſtraal, zijn hoop zijn moed ontfonken,
God waakt toch, voor 't belang van hem en zijn geſlacht.
Reeds ziet de ſtille nacht zijn vaale wieken ſtrooien
Met kwijnend purper, 'k zie hoe hij vol majeſteit,

Ter-

Terwijl natuur zig mag met zilvren waasem tooien,
Op 't plechtigst zinkt in d' arm, der zwijgende eeuwigheid,
Ja, Hugo! 'k zie uw heil in 't lagchend oosten bloozen,
Gints op een morgenwolk, met dagend goud omboord,
Bevallig opgefierd, met malsche lenteroozen,
Verheven Christenheld! drijft uw verlossing voort,
De nog onzichtbre zon voert, op gebogen straalen,
Uw vrijheid aan, ja, eer het licht bezwijmt in 't west,
Zult gij in Brabands lucht een ruimen adem halen,
Daar koopmanschap u groet in haar beroemdste vest (a),
De Dienstmaagd had bevel zoo ras het daglicht gloorde,
Moest zij verschijnen bij haar schrandere Mevrouw,
Van wie zij thans deez' taal vol van bewondring hoorde:
„ Wel aan, 't geld nu 't bewijs van fiere moed en trouw,
„ Gij weet, gij moet deez' dag naar Gorkum u begeven?
„ Dit Koffer moet bezorgt aan 't huis van Daatzelaar;
„ Doch hoor het ware doel; zal 't jonge hart niet beven,
„ In 't grootsch, het stout bestaan bij 't nadren van gevaar?
„ 't Besluit is om uw Heer in deeze kist te bergen!
„ Hij heeft reeds veel te lang vergeefsch om hulp gezucht,

„ Gij

(a) ANTWERPEN.

„ Gij acht, gij mint ons, 'k durf van u deez' dienst dus vergen,
„ 't Is 't eenigst middel dat geſchikt ſchijnt tot de vlucht,
„ 'k Durv' aan uw vlijt en zorg mijn dierbren last bevelen."
Verrukt genoegen bloost op 't maagdelijk gelaat,
'k Zie medelijden, wraak en vreugd in de oogen ſpeelen,
Terwijl ze een moedig blikje op 't open Koffer ſlaat.
„ In deze Kist? Mijnheer? — kan 't zijn! . . dit Slot ontvluchten?
„ Wat vreugd, (dus ſpreekt zij,) ach mistrouw mijn moed niet, neen:
„ En ſchoon 't al werdt ontdekt, 'k had immers niets te duchten,
„ 'k Doe 't geen elk mensch zou doen; 'k gehoorzaam ſlechts alléén"
„„ Gewis; (zegt Hugo,) dan, hier gelden recht noch wetten,
„„ Zie dit in mij: wel aan dan alles vrij gewaagd,
„„ Mijn vrijheid, leven zelfs, niets zal mijn moed beletten,
„ Men doe dan dat men wil! (herneemt de oprechte Maagd)
„ ô 'k Zal, wen dit gelukt, der braaven roem verwerven,
„ 'k Bevrij den besten Heer, die immer werd gediend,
„ Om in dit naar verblijf door wreed verdriet te ſterven,
„ ô Welk genoegen ſmaakt dan eens mijn besten vriend,
„ Mijn van de Velde, die zijn laatſte bloed zou geven,
„ Om u eens vrij te zien! 'k weet hoe zijn boezem gloeit,

„ Voor

„ Voor u, (de tedre min, die zelfs in 't graf kan leven,
Had van de Velde's hart aan Elsjes jeugd geboeit,)
„ Wel aan dan (zegt Mevrouw,) laat nu vrij 't ſcheiden nadren,
„ ô Hemel! dat uw gunst mijn lieffte wensch bekroon,
„ Mijn Hugo! 't ſijnst gevoel drijft door mijn zw oegende adren,
„ Ach dat zig de eeuwgemin thans aan mijn ziel vertoon.,"
Ik hoor de Groot! hij ſmeekt met neêrgeſlagen oogen:
„ o Liefdrijk God! gij die 't onmeetbaar ſtof bewaakt,
„ Die duizend waerelden hangt aan uw alvermoogen,
„ 'k Weet dat gij 't ſtaamlen van geen denkend ſtofjen wraakt;
„ Gij hebt in 's ſterflings geest begeertens doen ontvonken,
„ Die hem doen ſtreeven, het toekomende in 't gemoed,
„ Gij hebt 't vermogen hem des onderſcheids geſchonken,
„ Op dat hij kies, wat best aan zijn verſtand voldoed;
„ Ik haak naar vrijheid, ach! dat uw genade ſtraalen,
„ Nu toonen of den weg, waar op ik moedig ſtap,
„ Aan u mishaag; 'k voel troost in mijnen boezem daalen,
„ ô Vrijheid! zijt gij niet Gods eeuwige eigenſchap?
„ o Ja, gij zijt een trek van 't zalig ſcheppend wezen,
„ Waar na eens d' Aardling wordt gevormt in de eeuwigheid,

„ Wan-

„ Wanneer ons ſlapend ſtof is op Gods wenk verrezen,
„ Worde ik, van zon tot zon, aan uwe hand geleid." —
Een ſombre ſtilte heerscht thans in den doffen kerker,
De ſtem der liefde ſmoort in zachte tederheên,
De aandoenelijkſte traan ſpreekt nu oneindig ſterker,
Dan de uitgezochtſte taal; 't hart ſweeft op ſmeek gebeên,
Het oogenblik rolt aan, met 't eind van hun verlangen,
De ſombre ſchepping ſtaart vol aandacht op dit uur,
't Licht, dat in wolken zwijmt, doed nog geen paerels hangen,
Aan 't nevlig morgenkleed der ſiddrende natuur;
'k Zie 't edel paar thans in elkanders arm geſtrengelt,
Nog aarslend ſtaard hun oog, op 't grootsch en ſtout beſluit,
Gevoelvol oogenblik! hunn' ziel ſchijnd reeds verengelt,
En 't hevig ſchokkend hart barst d' engen boezem uit.
Hier huwt het godlijk Groot zig aan 't aandoenlijk teder;
Wat tegenſtrijdigheên in 's aardelings beſtaan!
Houd moed gelieven! 'k zie een hemelrei daalt neder,
En ſtrooid uw moeilijk pad met eden's rozenblaân!
Ik zie de Groot, voor 't laatst, zijn gaê in de armen drukken,
„ Mijn Hugo! (ſtameld zij,) hoe veel gevoelt dit hart,

„ Hoe

„ Hoe zal 't bericht mij, dat gij veilig zijt, verrukken,
„ Dit zalig denkbeeld ſtreelt mijn wrede boezemſmart!
Zijn hoop, zijn troostaal kan haar heete traanen droogen,
Terwijl mijn Hugo zig in 't enge Koffer vleid,
't Verlangen glinſterd reeds in Elsjes tintlende oogen,
Terwijl Maria door gevoel en liefde ſchreid.
Daar ligt thans mijn de Groot, terwijl een aantal boeken
Alöm de ruimte vult, en hem ten rustbed ſtrekt;
Ach, dat geen wreede dwang dreig 't Koffer te onderzoeken,
Ach, dat Gods min het zelf met eeuwge vleuglen dekt!
't Eind van 't voorſpelde heil 't blijk van Gods gunst en waarheid,
De nieuwe vestiging, van 't eens geſtaafd verbond,
Het Evangelie-woord, beſtraald door hemelklaarheid,
Die rotz waar op Gods bruid haar eeuwgen zetel grond,
Dat woord, de zaalge bron van Hugo's troost en blijheid,
Is thans de peuluw, daar zijn geestrijk hoofd op rust,
Dit Goddelijk bewijs, van aller Christnen vrijheid,
Maakt hem, in knellende angst, van Goëls trouw bewust.
Zijn gaê kuscht de affcheidsgroet van zegenende lippen,
Daar 't tederſte: vaarwel! in 't hijgend ſnikken ſtuit,

Ter-

Terwijl haar zachte hand, in die angstval'ge ſtippen,
Al bevend, maar vol hoop, het Koffer langzaam ſluit,
Beminlijkſte echtvriendin, 'k zie nog uw tranen vloeien,
Hoe grieft elk zuchtje mij! nog drukt ze op 't koude ſlot,
Haar lieve lippen, die door 't ſnikkend ſchreien gloeien,
Terwijl 't vertrouwend oog ſtaart op der christnen God.
Zij moet den dierbren ſchat de dienstmaagd toevertrouwen,
't Gulhartig meisje, nu van alles onderricht;
Haakt reeds om de uitkomst, wen zij weêrkeerd blij te ontvouwen,
„Hou moed (zegt ze,) ô Mevrouw ik volg mijn wensch, en plicht,"
Terwijl de waarheid in den ſchoot der list moet kwijnen,
Vleid zig Maria op het donzig ledikant;
Zij ſchelt; en ziet eerlang een knecht van 't ſlot verſchijnen,
Terwijl de Groot's gewaad zelfs 't flauwst vermoeden band,
Zij houd zig of hij rust, en fluisterd als ontwakend,
Terwijl haar 't bedtgordijn voor de oogen houd bedekt,
En dat haar kloppend hart, door tedre driften blakend,
Nu de oogenblikken ziet tot uuren uitgerekt:
„'t Ongunstig weêr belet mijn oogmerk deze morgen,
„Ik moest te Gorkum zijn; doch, Elsje is niet ligt bang;

„ Zij zelfs vaard hêen, om trouw voor deze kist te zorgen,
„ Roep eenig volk ter hulp, 't zijn boeken van belang:
„ Men moet voorzichtig zijn in 't naar beneden dragen,
„ Op dat men 't Koffer, dat geleend is, nergens ſchend,
„ Men moet de Slotvoogdes behoorlijk vrijheid vragen;
„ Zij weet dat ik van daag een Kist van 't Slot verzend. "
Nu beeft mijn hand! .. 't penceel valt by de ſchaduw neder...
'k Voel al de ontroering, die mijn Hugo's ziel beſtrijd,
Ja, jonge Zangeres! de moed ontzinkt u weder..
Gevoelige natuur! elk trekje is u gewijd!
Men tilt de Kist, doch zet ze, al zwoegend en al marrend,
Geduurig neêr, en zucht en mort om 't zwaar gewicht,
De forſche deuren gaan, al krakend en al knarrend,
Nu open; elke ſtap voel ik mijn hart verlicht,
't Gekraak der ſlooten treft de Groot; zijn fieren boezem,
Voelt al de haatlijkheid der helſche ſlavernij,
Hoe vaak dreigd heimlijke angst het zielverrukkend bloezem
Der troostelijke hoop; doch de Almacht ſtaat hem bij.
Men ſleept en torscht en ſchokt hem hijgend langs de trappen,
Die zelfde, die hij eens in 't grievendst zielverdriet,

Be-

Beroofd van hoop en troost, voor altyd op moest ſtappen,
Ja 'k voel de ſtille vreugd die reeds zijn ziel geniet!
Zijn weêrhelft hoorde reeds bij woeste krijgsman's vloeken,
't Is of de Arminiaan zelf in de Koffer waar,
„Ja, (riep zij,) vrienden 't zijn Arminiaanſche boeken,
„'k Begrijp dit zelf, die zijn zoo ongelooflijk zwaar,"
Half ernst, halfboertend hoord de Groot dit ſtaag herhalen,
Hoe word het klamme zweet door angst hem afgeperst!
Hoe pijnlijk hijgend moet zijn boezem adem halen!
Doch, 't geestig Elsje, dat zo gul als ſchrander ſchertst,
Weet al den achterdocht bevallig af te weeren,
Zij wekt elks aandacht op, door jeugd en vrolijkheid,
Ze ontmoet haar van de Velde, en voelt haar moed vermeeren,
Daar zij zich met de hoop der heerlijkst uitkomst vleid.
Den dierbren last zo zwaar is eindlijk nu beneeden,
Men vraagd of 't Koffer moet doorzocht, aan Proninks Vrouw?
Wat heeft dit oogenblik mijn Hugo's hart geleeden!
Dan de eeuwge God der min waakt voor zijn kroost getrouw.
Hij die de geesten vormt, van ſterflijke aardelingen,
Ziet elk gedachten, eer zij zich ontwikkeld heeft,

Daar hij aan 't wisſlend lot der ondermaanſche dingen,
Den juisten zamenhang met all' het zichtbre geeft;
De Slotvoogdes, die 't leed eens medemensch kan roeren,
Heeft wrede ſtrengheid lang, ſchoon in 't geheim, gewraakt,
„ 't Zijn boeken; liet mijn gaê die niet vaak vrij vervoeren?
(Dus zegt ze) „eens anders leed heeft nooit mijn hart vermaakt!"
De zaalge vrijheid ruischt, op losgebarsten winden,
Men torscht de Boekkist nu op nieuw al morrend voort;
ô Maas! 't gekist juweel mag zig in 't eind bevinden,
Door zachte hoop geſtreeld, aan uw begraasden boord.
De Dienstmaagd, aan wier zorg den ſchat is toegeheiligd,
Wier jeugdig oog zo trouw op alles ſtaard en let,
Zorgd dat het Koffer ras voor allen ramp beveiligd,
Door 't forſche Scheepsvolk, word aan 't dobbrend boord gezet,
Het log het zwaar gewicht wekt d' aandacht onder 't ſlepen,
Naar 't vaartuig: 't Godlijk oog blijft op zijn vriend gevest,
Nooit werd een edler ſchat in rijk bevrachte Schepen,
Al juichend aangevoerd, uit Ofirs oud gewest.
Nooit, losſe koeltjes, die door zeil en touwerk ſpelen,
Nooit ſchonk gij ademtocht aan Godgewijderborst,

Dan

Dan die in 't eng verblijf thans ſlechts door 't ſlot moog ſtrelen,
Nooit, vrije golven! hebt ge een' eedler laſt getorscht!
'k Zie hollandswonder, thans voor elks gezicht verborgen,
Benevelt rijzen uit een aklig zwarte nacht,
Zo dicht omſluierd, in een ſombre lentemorgen,
Terwijl Europa reeds den vollen luister wacht.
ô Maaſtroom! eeuwig zal uw naam uw glorie rijzen,
Zo lang gij hier de Waal met zilvren lippen kuscht,
En, ſtuwent voortvlocit, juicht de vreugd op dankbre wijzen,
Deez' dag, daar vrijheid aan uw groenende oevers rust!
De vlucht van mijn de Groot, word hier in 't golvend water,
Door blijde onſterflijkheid een regenboog geſticht,
Waar langs de gulle vreugd, bij 't ſchomlend ſtroomgeklater,
Uit peerelſchelpjes, ſtijgt naar 't onbeneveld licht.
Laat thans de golven vrij al tuimlend zeewaard rollen,
't Gewimpeld Vaartuig ſtreeft al ſlingrend door den vloed,
De winter, die nog korts hier 't ſchuim tot glas deedt ſtollen,
Woelt, ſchoon hij worstlend voor de lente zwichten moet.
Ja, ſchoon verwoesting ſchijnt uit 't noorden aan te brullen,
Gods eeuwge liefde ſuist, in 't ſtil vertrouwend hart,

De baren, die zich woest om 't dobbrend Scheepje krullen,
Zijn vrijheid's radren: niets baart langer boezemsmart.
Gods liefdrijk oog zag, voor een reeks verslonden eeuwen,
De onnoz'le traantjes, van een schuldloos vleiend wicht,
Toen 't jonggeboren heil der zuchtende Hebreeuwen,
Schreide in den breeden nijl, om 't zinkend levenslicht (a),
Nu waakt de menschenvriend voor hollands eer en glorie,
't Onschuldig offer van gevloekte dwinglandij,
De mond van 't recht, de tolk der zwijgende historie,
Europa's vreugd, de steun der Zweedsche Maatschappij!
Gints daagd een heldre zon, uit flauw beglansde wolken,
De Groot! ô 't is uw naam met eer en roem omstraald,
Gij spreid uw middag gloed vol kracht, bij noordsche volken,
Daar ge op 't olijvengroen, de jeugd der welvaard maald.
Zag eens Gods afgezant 't verschriklijk lot verzachten,
Toen hij van Ninevé naar 't kooprijk Tarzes vlood,
Daar wanhoop brullend hem in de afgrond scheen te wachten,
Toen 't leven hem omhelsde, in de armen van den dood;
Gods vriend, de vreugd, de troost, der deugdgezinde zielen,
De ware Christen die, het bijgeloof verlicht,

't Weer-

(a) Zinspeelende op MOZES.

't Weerbarſtig ongeloof voor 't zoenaltaar doed knielen,
Die roem der Englen zoo getrouw aan eer en plicht,
Zo blaaken om Gods naam al juichend uittebreiden,
En moedig vrolijk, door de ſpeelende natuur,
De Christen Godsdienst in haar vollen glans te ſpreiden,
Geen Seraph! Jeſus zelf deed 't eeuwig liefdevuur,
Van 't gouden Autaar op zijn vrije lippen gloeien;
Die Godsvriend legt, beſchauwt door de Almacht thans gerust,
Hij hoort het ſtroomgeraas, hij hoort de winden loeien,
Maar ſteunt op 't heilrijk woord, van 's hemels zorg bewust.
Bloos, haatlijk Loeveſtein! hoe zal uw trotsheid zinken!
Ge omwolkt de glorie van mijn Vaderland niet meer,
Gij kunt haar ſcheemring gints op 't witte zeil zien blinken,
Zij rijst en daalt nooit in uw avond kimmen weêr!
Maria had vol angst het Koffer heên zien dragen,
Hoe zweeft haar zwoegend hart de lust haar 's levens na!
Geen traan ontvlucht haar oog, neen 't blijft angstvallig vragen,
„ ô Hemel! wat is 't lot van mijn geliefde gaê?"
(Zij voelt een koude ſchrik haar door den boezem rillen)
Bij elke deur die log al krakend opengaat,

„ Zou Pronink's echtgenoot het Koffer openen willen ?
„ Dan ſtorte ik mijn de Groot in nog rampzaalger ſtaat.
„ o Wrede onzekerheid ! verſcheurende gedachten !"
Zij zweeft de kerker door : nu ſlaat zij 't bevend oog
Naar 't venſter ; welk een heil ! zij voelt al de angst verzachten ,
Daar reine dankbre vreugd 't bemoedigt hart bewoog.
Zij ziet de wimpel vrij op 't drijvend vaartuig waaien ,
't Beminlijk Elsje doet , nu alles welgelukt ,
't Beſtemde teeken door de morgen nevel zwaaien ;
Een hagelwitte doek , die 't lievend hart verrukt ,
Van mijn Maria , kan ook's Scheepsvolks aandacht wekken ,
Doch 't geestig meisje zegt : „ hoe hadt men mij gekweld ;
„ Nu 't waaid , riep elk , durft toch ons Elsje niet vertrekken ,
„ Nu vaar ik heen ! dit word hun zwaaiende gemeld."
Nogmaals doed zij haar doek door 't ruisſchend windje ſlingren ,
Nu zweeft de zaligheid Maria in 't gemoed ,
Daar blonde voorſpoed haar vol vreugd met dankbre vingren ,
Met rozen kranst , daar 't heil haar minzaam lagchend groet.
De liefde blijft haar oog aan 't wijkend vaartuig boeien ,
Schoon 't in een dichte drom van zeilen zich verliest ,

Het

Het morgengoud begint door 't nevlig ſloers te gloeien,
Haar ziel, die thans den ſchoot der eenzaamheid verkiest,
Huwt tedre ſmeekgebeên aan dankbre boezem zuchten,
Het blij ontwakend kroost vleit om een morgenzoen,
En doet haar bange zorg door gulle lachjes vluchten;
Hoe liefkan 't moederhart zijn zachtſten trek voldoen!
Hoe blij ziet ze op haar ſchoot de kleine liefling ſpelen,
Die ſtaamlend vleiend haar in mollige armtjes boeit,
Elk vrolijk blozend kind poogt haar vol vreugd te ſtrelen,
Daar onſchuld, liefde en vrêe in tintlende oogjes gloeit. —
Al lagchend huplen nu de lieve aanvalge kindren,
Naar vaders rustbed om hem kusjes aan te biên,
Dan moeder zegt, in ſchijn, dat dit zijn ſlaap zou hindren,
Dat vader hun van daag niet is in ſtaat te zien.
Hoe kwijnend ziet zij thans al de uuren ſlepend vluchten,
Nu zweeft zij in 't verblijf van 't ſchuldloos dartlend kroost,
Dan word haar hart geroerd door d' aklig bange zuchten,
Der telg van Hoogerbeets; zij bied haar minzaam troost,
De vriendſchap, die zoo vaak Joſina kon bekoren (*a*),
Ontvonkt haar tedre ziel, door eigen leed gedrukt,

(*a*) JOZINA, Dochter van den medegevangen Leidſchen Penſionaris HOGERBEETS.

Dan telkens doet een traan haar zachte ſtem verſmoren,
Daar ſtaage onzekerheid haar aan zig zelf ontrukt.
De Slotvoogdes doet haar wel 't middag voedzel bieden,
Men waant dat Hugo in zijn ſchrijfcel iets verricht,
Geen ſterfling vormde in 't ſlot een denkbeeld van ontvlieden;
Doch, zij geeft van de Velde alleen hier van bericht.
Zij durft 't geliefd geheim 't vriendſchaplijk hart vertrouwen,
Hij bloost door vreugd; hij kent zijn jonge zielvriendin;
Hoe gloeit hij om haar weêr in zijnen arm te aanſchouwen!
De vrijheid van zijn heer is thans den prijs der min.
Die Jongling, zoo oprecht zoo gul van aart en zeden,
Als vlug van geest, zoo trouw zoo fier als zacht van ziel,
Reeds van zijn jeugd verliefd op eedle kundigheeden,
Die Jongling was 't, die vroeg aan Hugo's oog beviel,
Hij had hem zelf bij 't koor der achtbre weetenſchappen,
Hij had in Themis hof hem plechtig reeds geleid,
Eens braave Jongling! zult ge in hollands rechtzaal ſtappen,
Daar gij voor 't heilig recht der kwijnende onſchuld pleit!
Die Jongling hoort verrukt zijn heer's ontkoming melden,
„Ach! (zegt hij,) 'k volg eerlang, wie dient hem met dien drift,

„Die

„ Die liefde ? ô zaligheên ! die eens mijn lot verzelden ,
„ Eer voorſpoed kwijnen moest, door 't moordend laſtergift."
Nu blaakt Maria's hart , door 't uitgerektst verlangen ,
De gouden zon helt langs de omwolkten middagboog ,
En doet het vochtig weste een purpren gloed ontfangen ,
En ſtreelt door 't zwijmend licht het rustloos ſtarend oog :
Hoe angſtig hoorde zij deez' dag de winden loeien !
Dan , teêdre vrouw ! houd moed ! meelijdende natuur ,
Zou zij , die vrijheid voed , uw dierbren echtvriend boeien ?
Neen, eeuwig bloeit haar jeugd, beſtraald door 't liefdevuur! - -
'k Zie van de Velde langs den ſtillen oever dwalen
Des ſtrooms, die luchtig bruischt, en 't jonge groen beſpat ,
Hij ziet de dagtoorts reeds in flauwe ſchemring daalen ,
En houd het wachtend oog gevest op de edle ſtad.
Op 't moedig Gorkum , dat der helden roem blijft vieren ,
De dienaar van de Groot haakt om in 's braven lot
Te delen ; ja , uw naam zal 's Lands geſchiedblad ſieren ;
Mijn Jongling ſiert in 't licht de voorgrond van het ſlot !
ô Van de Velde ! uw deugd zal door alle eeuwen zweeven ,
Gints word zijn oog geſtreeld , 't verwachtend hart voldaan ,

Het

Het nadrend Scheepje voert de blijdſchap van zijn leeven,
De liefling van zijn hart, zijne Elſie ſlotwaarts aan.
De ontaarte Pronink, die uit 't ſterke Heusden keerde,
Vond zig in 't vaartuig, dat 't bevallig meisje voerd,
Zijn wrede trotscheid, die nooit fiere deugd verneerde,
Hadt Elsjes teeder hart reeds al te vaak ontroerd.
Terwijl verachting in haar zachten boezem gloeide,
Zag nu haar ſpottend oog den dwingland zonder ſchrik;
Hij pocht bij 't Scheepsvolk, hoe hij Neerlands ketters boeide,
Hoe angſtig thans de Groot elk nadrend oogenblik,
Voor nieuwe ſtrengheid beeft „hier (zegt hij,) ſuft zijn wijsheid,
„ Geen list komt hem te baat, mijn zorg houd zelfs de wacht,
„ Hier wacht d' Arminiaan zijne afgeleefde grijsheid,
„ Hij ſlaak om Barneveld hier vrij zijn jammerklacht!
„ Hier beef hij vrij voor 't lot van het begunstigd Spanje,
„ Ik meld hem eens vol vreugd hoe ik, met bloed bemorst,
„ De zegeteekens van 's lands glorie, Held Oranje,
„ Zelfs heb naar 't Haagſche hof, door hem gevloekt, getorscht,
„ Hij ziet de Dienstmaagd vol bewondring op hem ſtaren,
„Ja, (zegt hij,) 'k zal dat ſchuim van 't menschdom hier vol vreugd,

„ Hier

„ Hier zien bezwijken, 'k zal hun aklig lot verzwaren! ...
„„Geweld en wreedheid zwicht, dit weet ik voor de deugd,""
Zegt Elsje lachend. 'k zie ze in 's minnaars armen ſnellen,
Hij leid haar ras 't verblijf van Hugo's weêrhelft in;
Haar blijde trekken, die 't bekoorlijkst heil voorſpellen,
Vertedren 't hijgend hart der moedigſte echtvriendin!
Zij lagcht haar bloozend reeds vol gulle blijdſchap tegen,
Zij kust Maria's hand, door zuivre vreugd verrukt,
„ De hemel (zegt zij,) ſchonk mijn Heer zijn dierbren zegen;
„ Hij ademt Brabands lucht; 't is alles wel gelukt!"
Die taal ſchenkt 't lijdend hart, dat gadeloos genoegen,
Dat ſlechts gevoeld word, nooit aan woorden zig gewent;
Waar deed ooit englenmin een zuivren boezem zwoegen,
Daar word alleen de kracht van dit bericht gekend?
„ Geef me een getrouw verhaal, in 't kort van uw bedrijven?
„ 'k Moet alles weten, zelf de minſte kleinigheên:
(Dus vraagd zij,) „ ô Gij moet mijn weêrhelft mij beſchrijven,
„ Toen hij in Gorkum eerst aan uw gezicht verſcheen?
„ Zijn tedre welvaart hadt welligt te veel geleden,
„ Een moeilijke overtocht, door angst benauwd bekneld!"

Neen,

: Neen, (zegt de maagd,) Mevrouw! uw hart ſtel zig te vreden,
: Uw Echtgegenoot is vrij, en tart het woest geweld!
: 't Is waar, 't ongunstig weêr deedt 't luchtig vaartuig ſchomlen;
: Doch 'k hieldt vol iever 't oog ſtaag op de kist gevest,
: De golven voerden ons, bij ſchuimend ruischend domlen,
: Als in een oogenblik naar Gorkum's oude vest.
: De ſtraten weemelden van kermis feestelingen,
: En daar ik zelf, 't gevaar d' angst van mijn Heer begreep,
: Dwong ik de Scheepsliên, door het woelend volk te dringen,
: Neen, 'k wil niet, zeide ik, dat men 't kostlijk Koffer ſleep,
: Al 't breekbaar goed was weg; 'k betaal eer dubbel 't dragen,
: 't Zijn niet al boeken! ô wat heeft mijn hart gebeeft,
: Toen ik het torſchend volk elkander hoorde vragen:
„ Is 't immers waarlijk niet of iets in 't Koffer leeft?"
: Och! zeide ik lachend! ja, 't is alles geest en leven,
: Gij kend de kracht nog niet van 't levendig papier,
: 't Zijn meestal boeken, door de wijsheid zelfs geſchreven,
: Hun taal regeert al de aard, zoo groot zoo ſterk als fier.
: 'k Zag 't huis van Daatzelaar, vervuld met vreemdelingen,
: Men bragt dus op mijn last de Kist al achter in,

: Ik

: Ik gaf het volk hun loon, niets kon mijn vreugd meer dwingen,
: 'k Vloog naar de voorvloer; ach Mevrouw! 'k vondt uw vriendin,
: Met koopzorg bezig: 'k heb haar ſtil in 't oor gefluisterd:
: Kom volg mij! 'k heb mijn Heer hier in een koffer ſtaan!
: Mevrouw, heeft heimlijk hem door ſchrandre list ontkluisterd,
: Zij volgt, doch 'k voelde nu mijn hart angstvallig ſlaan!
: Ik roep herhaalde reis! dan — 'k hoor mijn Heer niet ſpreken,
: Een dodelijke ſchrik vloog door mijn adren heên!
: 'k Zie Juffrouw Daatzelaar, nu als een lijk verbleken!
„Ge ontſloot de Kist niet?" (zegt Mevrouw): ik dorst niet, neen!
: Ach, zuchtte uw hartvriendin! de Groot moest hier verſmoren,
: Rampzalige echtgenoot! waar vind uw rouw zijn end?
: Zij weende; doch mijn Heer laat zig bedaard dus horen:
: Ik leef, maar 'k had de ſtem van Elsje niet gekend!
: Nu rukken wij vervoerd het Koffer vrolijk open!
: Mijn Heer was doodlijk bleek, en ademde benauwt;
: Doch vrije lucht deedt hem ras op verfriſching hopen;
: 'k Zag voor een ogenblik zijn tedre kracht verflauwt:
: Wij vlogen ſtraks ter hulp, ik zag het gul genoegen,
: Bevallig gloren, door het koud afgudzend zweet,

: Een

: Een ſtroom van zuivre lucht deedt nu zijn boezem zwoegen,
: Grootmoedig zag zijn oog op 't doorgeworſteld leed,
: Straks rees hij uit de Kist, weêr in 't gezellig leeven,
: Hoe lagchte op zijn gelaat verrukte dankbaarheid!
: 'k Zag zuivre hemelgloed in al zijn trekken zweeven,
: Gij weet hoe zijn gelaat op liefde en eerbied pleit,
: Hij werd in 't ſtilst van 't huis voor elks gezicht verborgen (a)!
: 'k Zag hem door uw vriendin, op 't gulst ververſching biên; :
„ Maar poogde Daatzelaar, niet voor zijn vriend te zorgen?"
(Dus valt Mevrouw haar in.) : Die heeft hem niet gezien!
(Herneemt de Maagd.) : De wraak blijft tog uitzinnig ſtaren,
: Op Daatzelaar; zijn raad, zijn trouw en wijs beleid;
: Boodt hij gulhartig aan, dit kan hem nooit bezwaren;
: Mijn Heer zelfs roemde op 't ſterkst zijn vriends voorzichtigheid.
: 'k Zag Juffrouw Daatzelaar, door heimlijke angst verſcheuren!
: Ach, (Zegt ze, daar een traan langs bleke wangen vloeit)
: Nu juicht Mevrouw de Groot! ik word gedoemt tot treuren,
: Gewis word in uw plaats eerlang mijn gaê geboeit.
: Die taal doordrong mijn hart, ik zag mijn Heer ontroeren!
: Hij ſlaat zijn oog na de aard, en ſlaakt een tedre zucht!
: Hij

(a) Men moest in het huis zelf zijn om zich een juist denkbeeld te kunnen vormen, van de plaats alwaar men DE GROOT verborg; het was in eene ſoort van ovale Alkove, waar tegen een Kabinet geplaatst was, en dus onzichtbaar voor ieder die in het vertrek kwam.

: Hij wenkt en zegt, gij moet me op d' eigen wijs doen voeren,

„ Naar 't aklig Loëveſtein, ter nauwer nood ontvlucht,

„ Geen ſtervling moet door mij met foltrende angſten ſtrijden;

„ Wel aan! waar is de Kist? zij drukt hem aan de hand;

„ o Hemel! (ſchreit ze,) neen, 'k blijf u mijn vriendſchap wijden,

„ Vergeef, 't angstvallig hart, mijn ware trouw houd ſtand,

„ Ach, blijf de Groot, ik heb mijn broeder doen ontbieden,"

: Juist trad hij in!: Mijn Heer, vliegt ijling naar hem heên,

„ Verzuim (dus ſpreekt zijn vriend) geen tijdſtip om te ontvlieden!

„ Ik ga, vertrouw u aan de zorg van Van der Veen,"

: Hij ſnelt te rug, maar keert na weinig oogenblikken

: Weêr, met een handwerks man, wiens trouw op 't gul gelaat

: Geteekend was, „ wel aan, niets moet u meer doen ſchrikken,

(Zegt Van der Veen,) en toont een Metſelaars gewaad,

„ Dit dekt u voor elks oog, deez man zal u verzellen,

„ Tot daar gij veilig zijt, dat niets u meer ontrust,

„ Ik heb hem onderricht." : 'k zag dankbre tranen zwellen,

: In de oogen van uw gaê, dan, zijn gevaar bewust,

: Verkleed hij zig, Mevrouw! ach, kost gij hem aanſchouwen,

: Hoe vreemd, was alles mij, in 't ſchamele gewaad;

: Hij zelf dorst zig gerust aan 't oog des volks vertrouwen,
: 't Scheen zelfs zijn houding niet: zijn uitgeteerd gelaat,
: Verbeelde ik mij alleen, zou nog den aandacht lokken,
: 't Hart klopte ſtaag vol angst in mijn beklemde borst,
: Zijn hand zoo blank, zoo zacht, zoo lang de lucht ontrokken,
: Had Jufvrouw Daatzelaar, met ruwe kalk bemorst,
„ Maak ſpoed, (zegt Van der Veen,) ei zorg, dat ik u vinde
„ Aan 't veer, 'k vlieg door een andre poort daar heên,
„ Wel aan dan, (zucht mijn Heer,) ach, groet mijn zielsbeminde,
„ Zeg waar ik zwerven moog, dat ik haar lot beweên!
„ Vaarwel! de algoede God! zal eens uw trouw beloonen!"
: Ik ſtorte tranen, ſmart doorgriefde heel mijn ziel,
: 'k Zag uw vriendin aan hem haar tedre vriendſchap toonen,
: Terwijl ze al ſnikkend hem in bevende armen viel.
: Nu ſtapt hij moedig voort, den trouwen burger leide
Hem zoo bedaard, als fier, door 't woelend kermis volk!
: Mijn oogen volgden hem, daar ik angſtvallig ſchreide,
: Hoe dikwils beefde ik voor een dreigende onweerswolk!
: 't Gebrul der winden, kon mijn lijdend hart ontroeren,
: Hoe ongeduldig werd nu Van der Veen verwacht,

: Hij

: Hij komt in 't eind, en roept, : „'k heb hem zien overvoeren!
„ Hij is in veiligheid." : nu was mijn angst verzacht,
: Nu haakte ik, om aan u deez blijde maar te brengen,
: Ik zag, ik hoorde niets, 'k vloog ijling naar den ſtroom,
: Al wat me omringde, ſcheen mijn afzijn te verlengen,
: Hoe vrolijk klopt dit hart! nu vrij van allen ſchroom! :
Maria, voelt al 't zoet der teêrſte huwlijksliefde,
Daar onbeſchrijfbre vreugd haar woorden houdt geboeit,
De min, die 't jeugdig hart van Van de Velde griefde,
Ontvlamt, terwijl een traan langs gloênde wangen vloeit,
De gulle blijdſchap ſtraald uit helder drijvende oogen,
„Dien menſchenvriend, die 't lot der dienstbaarheid verzacht,
„ Is dan weer vrij! .. ik dank het zorgend Alvermoogen,
„ Hoe vrolijk daagt weer 't licht, na de allerſwartſte nacht!"
Dus ſpreekt de Jongling: „nooit waardt ge aan mijn tedre boezem
„ Zoo lief, dan daar gij 't heil van mijnen Heer, mijn Vriend
„ Bewerkte: 'k wijde aan hem mijn vroege lentebloezem,
„ Nooit heb ik hem uit dwang; neen: 'k heb hem vrij gedient,
„ Ik volg hem waar hij zij, ik zal zijn lot verzachten,
„ Beminlijke Elsje! blijf de vreugd van uw Mevrouw,

„„„ Zoo mogen wij, eerlang, ons aardsch geluk verwachten,
„„„Der kinderen heil en rust loone eens uw deugd en trouw!"
„ 'k Zie (zegt Maria,) nu het daglicht vrolijk dalen,
„ Dit aklig Loeveſtein is mij geen Kerker meer;
„ Geen angst geen kouden ſchrik zal om mijn rustbed' dwalen,
„ Mijn echtgenoot is vrij, 'k omhels hem eenmaal weêr.
„ Neen, liefdrijk God! gij zult hem niet aan de aarde ontrukken;
„Welk denkbeeld! neen: ik gloei door zuivre dankbre vreugd,
„ Hij zal mij hier niet aan 't verflauwend hart meer drukken;
„ Het reinst genoegen loont zijn lang beknelde deugd."
Een ſtroom van zaligheid ſtroomt nu op de oogenblikken,
De trouwſte weêrhelft toe, en doed al 't wreed verdriet,
Het flauwſte denkbeeld zelf van teegenſpoed verſtikken,
Daar al wat haar omringt de zoetſte wellust biedt.
De reinſte weelde, mag 't gefolterd hart nu ſtrelen,
Haar wichtjens hupplen blij al ſtaamlend om haar hêen,
Zij ziet hun's Vaders beeld in tintlende oogjens ſpeelen,
Hoe lacht elk kommerloos, door zorg noch angst beſtrêen,
Nooit zal deez grootſche dag in 't eeuwig Niet verſmooren:
Zijn naam in 't groen Smaragd, van lente's zegekoets,

Door

Door liefde gegraveerd, zal nog door 't rouwfloers glooren,
Wanneer de tijd fmoord in den damp des zwavelvloeds!
ô Vrijheid! kom ontfluit, ontfluit uw veege lippen,
Kom, hef den zegezang der huwlijkstrouw thans aan,
Uw lievling ademt vrij, hij vliegt, ô zaalge ftippen!
Thans in uw blijden arm bekranst met mirtheblâan.
ô Zaalge vriendfchap! 'k zie door reine hemellingen,
Uw zacht omhelst, uw hand kon de eer der christenheid,
Aan 't akligst nootlot, aan gevloekten dwang ontwringen,
Gij hebt den vriend uw's Gods in ruimer lucht geleid!
Ja, 't huis van Daatzelaar, blijf eeuwig uw geheiligd!
Uw gloeiend Outaar, van het zuiverst wit albast,
Blijf voor 't gewoel, 't geknaag van tijd en nijd beveiligt,
Daar deugd en wijsheid zelf op de offervonkjes past.
Mij dunkt, 'k zie Daatzelaar met vragende aandacht luistren!
Terwijl zijn tedre gaê hem aan haar boezem knelt,
De zeegepraal der min, fchijnt 't hart nog meer te kluistren,
Daar trouwe Van der Veen, hun zijn gedrag dus meld:
„ 'k Volgde aanftonds ook naar 't veer, niets kon mijn drift beletten,
„ Ik vond mijn heer de Groot, 't gaan niet gewoon, vermoeit,

„ De Schippers weigren ſtout, hem over 't veer te zetten,
„ Terwijl de wind te ſterk, om 't luchtig vaartuig loeit;
„ Getrouwe Laurens, die mijn achtbren vriend verzelde,
„ Wil hoe 't ook gaa, van daag naar de overzij des vloeds,
„ En daar hij dubblen loon, aan 't ſchraapziek ſcheepsvolk telde,
„ Gelukt dit, en de Groot voelt het bekoorlijkst zoets
„ Der vrijheid; Laurens zegt: hij moet voor bouwſtof zorgen,
„ Zijn knecht moet hem zijn hulp in 't moeilijk reizen biên,
„ 'k Beveel hem uit mijn naam, (zoó blijft voor 't volk verborgen
„ Waarom ik hier verſchijn) naar beste ſteen te zien,
„ 'k Blijf aan den oever van de onſtuimge Merwe ſtaren,
„ Daar 't treurigst denkbeeld, zich door mijne ziel verſpreid,
„ 'k Zie de eer van 't menschdom, thans zijn Vaderland ontvaren,
„ Hij groet mij, met den lagch der reine dankbaarheid;
„ Helaas! (zucht Daatzelaar) na zo veel moeite en rampen,
„ Na zoo veel knellend leed, zal hij in 't vreemd gewest,
„ Welligt eerlang op nieuw met tegenſpoeden kampen,
„ Niets wischt die ſchandvlek van 't verſcheurd gemeenebest,
„ Wat leed deez' dag mijn hart, ik haakte om hem te ontmoeten,
„ Dan, ons belang verbood dit zoet der vriendſchap mij!

„ Hoe

„ Hoe minzaam, (zegt zijn gaê) hoe gul deed hij u groeten,
„ Ach, was zijne echtgenoot, mijn hartvriendin reeds vrij!
„ Hoe vrij dorst ze aan mijn zorg haar aardsch geluk vertrouwen!
„ Ja, 'k ken haar tedren aart, haar lief blijmoedig hart;
„ Ach, dat dit grootsch beſtaan, haar nimmer moog berouwen!
„ De vrijheid van haar vriend, verzacht haar wrede ſmart."
Mijn Nimph! kies voor een poos het huisſelijk genoegen,
Te wisſlen met den tocht van mijn ontkomen held;
Een ſtillen wellust doet zijn dankbre boezem zwoegen,
Hij ſtapt vol vreugd aan land, door Laurens nog verzeld,
Nu ziet hij al den angst en aklig donkre zorgen,
Voor zijn vervolgers in de Merweſtroom verſmoord,
Terwijl de rozengloed van vrijheids lentemorgen,
Door ſombre nevlen heên, in 't hart aanminnig gloort;
Dan, 't denkbeeld aan zijn gaê, de blijdſchap van zijn leven,
Bewolkt zijn geest: „'k liet haar in 's wreeden vijands macht"
„ Ach, zucht 't angstvallig hart, de wraak ten prooi gegeeven,
„ Zie ik welligt de ſtem, der reinſte deugd veracht!
„ Waar word in Nederland voor de onſchuld troost gevonden(a)?
„ Het heilig wetboek, is door 't vuur der wraak verteerd;

(a) Men merke toch op, dat hier, en in alle dergelijke uitdrukingen, de Dichterſe karaktermatig, en volgens de ideën van haaren held ſpreekt.

„ De rechten der natuur, zijn lang en fnood geſchonden!
„ Mijn God! ik vlieg te rug! . . . Dan gij, die 't al regeert,
„ Gij waakt nog voor het heil, der oude en edle belgen,
„ Ach, breek de kluisters van mijn terdre zielvriendin!
„ Beſcherm, die dierbre, waak voor mijne onnozle telgen!
„ Ik pleit vertrouwend, op uw zaalge menſchenmin."
De Groot, voelt door Gods trouw zijn grievend leed verzachten,
Hoe vrolijk, lagcht de vreugd, al blozend in 't verſchiet,
Rust gij belommerd, door beminnende Englenwachten,
Waar op Gods liefde gloeit, verhevene Godsvriend, niet?
Toen ge uit den kerker vlood, toen zaagt ge uw kist verzellen,
Door zaalge geesten, die, met Sions vorst aan 't hoofd,
In 't ſterfuur van de tijd, heur volken zullen tellen,
Daar elk van hun dit heil, den ſterfling reeds belooft:
Zij overſchaduwden, in 't groeien der gevaren,
Uw trouw, daar rust de haat en wraak in ſluimring zong,
Zij ſchraagden 't ſcheepjen zelf, in 't hollend woên der baren,
Zij koelden zacht de lucht, die in uw boezem drong:
Toen gij uit 't koffer rees, klonk 't lied dier zaalge reien,
Die Goëls tedre bruid, uit 't ſterfelijk gewest,

In

In veiligheid naar 't feest der eeuwge min geleien,
Daar vrijheid's hand, den troon van 's waereles bouwheer vest.
De Algoedheid wenkt, en een der vlugge hemelzoonen,
Meld Barneveld uw heil, terwijl hij zegeviert,
In de altijd groene fchauw, der vrije martelkroonen,
Waar meê Gods wolkkoets, op de olijfberg werdt verfiert.
Verhemelde aardling, 't heil van uw natuurgenooten,
Van uw gefcheiden, door 't gordijn der fterflijkheid,
Kan 't goddelijk gevoel van uw geluk vergrooten,
Terwijl ge om 't dankaltaar de vredepalmen fpreid!
De vriendfchap zingt den lof der godlijke eigenfchappen,
Haar galm, van fpheer tot fpheer gekaatst, verfmelt in 't Niet;
Terwijl de Seraphijns de zilvren vleuglen klappen,
ô Barneveld! ik hoor 't vriendfchaplijk zegelied.
Verbeelding! weggevoerd op wieken van gedachten,
Waar zweeft gij? 't godlijk licht verbijfterd 't pinkend oog,
'k Streef 't fterflijk oord voorbij, dan, ach, mijn ziel! uw fchachten
Bereiken nauw den top, des blauwen wolkenboog.
Wel aan, ik volg de Groot, in Brabands vruchtbre ftreken!
Mijn Godsvriend ademt vrij: de fombre lentedag,

Is daar, de ſtormwind zwijgt, het wentlend rond ontweken,
De maan troost de oogen met een kwijnende avond lagch.
Oprechte Laurens blaakt, door 't zuiverst meedelijden,
't Eenvouwig hollands hart, dat dwang en trotscheid ſchuwt,
Blijft aan verheven deugd, een edlen eerbied wijden,
Daar hij voor kluisters van gevloekte heerschzucht gruwt!
Hoe trouw, hoe minzaam waakt zijn zorg voor 's mans belangen,
De Groot verlaat zig op zijn leidsmans deugd gerust,
Hoe blijft zijn tedre ziel aan 't wijkend Holland hangen,
Daar nog zijn lievend hart zijn aardsch genoegen kuscht.
De reis van Waalwijk, naar de roem van Brabands ſteden,
Is kort, daar voorſpoed zelf door 't zand den wagen trekt;
De Groot blijft onbekend, ſchoon houding taal en zeden,
Hoe ook vermomt, nog vaak d' oplettende aandacht wekt.
Nauw heeft hij 't grondgebied van 't vrij gewest verlaten
Of Spaanſche waakzaamheid houd d' eedle vreemdling aan,
Men vergt hem een bewijs van 't vrij gelei der Staten;
Dan, nauwlijks doet de Groot den Drost zijn naam verſtaan,
Of achting eer en roem, poogt hem vol vreugd te groeten,
De fiere Ruiterij geleid hem veilig voort,

Tot

Tot hij de ruime ſtad op 't minzaamst mag ontmoeten,
Daar nog zijn eernaam in Antwerpens ſtadsboek gloort.
Wat hemelwellust gloeit thans in mijn jongen boezem,
'k Ken uw aandoenlijk ſchoon, ô vriendſchap! al mijn lust;
De duisternis had reeds 't ontwiklend lentebloezem,
Omſluiert, en natuur in zachten ſlaap gefust,
Toen vriendſchap 't lief gezin van Grevinghove ſtreelde,
Dien Grevinghove, die in 't kooprijk Rotterdam,
Toen rust en zaalge vree aan Godsvruchts Autaar ſpeelde,
Gods kerkbruid ſtichtte, bij den gloed der liefdevlam:
De dood zweefde in een drom van pijnelijke kwalen,
Al dreigend om de koets der tedre huwlijkstrouw,
De brave Leeraar had weêr 't kwijnend licht zien dalen,
En treurde ſtil bij 't bed, van zijn geliefde vrouw;
Dan, 'k hoor op 't onverwachts de ſombre ſtilte breeken,
Een vrolijk meisje ſnelt ontroerd ter kamer in!
Sints lang kon niets de vreugd in 't jonge hart meer kweeken,
Daar 't wreed gefolterd werd, door zuivre kindermin,
Verrukking dartelde in haar levendige trekken,
Terwijl gevoelge vreugd, het maagdlijk blosjen ſiert.

„ô (zegt zij,) welk een heil, 'k moet 't ſchoonſt geheim ontdekken!
„Verdrukte deugd, heeft op geweld gezegevierd!
„'k Vloog naar de deur, mij dagt ik hoorde een Vaderlander!
„Ik groete een Ambachtsman, die mij zijn vriendſchap boodt,
„Ei vraag uw Vader, reeds lang kenden wij elkander,
(Dus ſpreekt hij minzaam) om een ſchuilplaats voor de Groot!
De Groot? roept Grevinghove, o Hemel welk een zegen!
De pijneljkſte ſmart zelf vlucht, nu vriendſchap wenkt,
De zieke vliegt van 't dons, den dierbren vluchtling tegen,
Hij word door elk omhelst, daar vriendſchap wellust ſchenkt...
Verrukkend heil! ik voel, ô vrienden! uw ontmoeten,
Van 't dierbaar voorwerp, daar ons kloppend hart voor gloeit,
Zweemt hier benêen reeds naar de zaalge welkoomgroeten,
Wanneer een aardling word van 't laag des ſtofs ontboeit,
'k Hoor duizend vraagen, die door drift elkâar verdringen,
Doch hoe men 't antwoord wenscht, dit word niet afgewacht,
Hoe zijt ge ontvlucht? hoe wist ge u aan 't geweld te ontwringen?
Wie bood uw hulp? welligt ontvlood gij deze nacht?
De Groot doet kort 't verhaal, ſchoon telkens afgebroken,
Daar ijder keer iets welt, uit 't volle vriendenhart,

Be-

Bedwelmt door zachte vreugd, word 't zuiverst vuur ontſtoken;
Wie denkt dit ogenblik aan angst – aan wraak of ſmart?
Men luisterd – ſchreid en dankt, 'k zie elk ververſching bieden,
Aan mijn vermoeiden vriend; elk roemt zijn zielvriendin,
Elk dankt haar ſchrandre list, zij deed haar gaêde ontvlieden,
En offert al haar heil aan tedre huwlijksmin.
Heldin der liefde! uw naam zal 't woên der eeuwen tergen,
Athene en Romen, boog op vrouwen moed en deugd,
Hun zachte glorie kwijnt bij Neêrlands Reigersbergen,
Zij ſchenkt de maatſchappij — der waereld heil en vreugd.
Wen 't ſchepzel de onrust moê, weêr de onſchuld in ziet treden,
In dit geloutert oord, wen zaalge onſterflijkheid,
De vrijheid welkoom kuscht, dan word in 't groenend Eden,
Door blijde mirthepaân uw lof uw deugd verbreid;
Ja, vriendſchap zal uw naam al juichend zelfs graveeren,
In de eeuwig grootſche ſtam, van 's levens vruchtbren boom,
Hoe zal dan dankbre vreugd, uw trouw uw min niet eeren,
Dan ſpiegelt zig uw deugd, in de eeuwge liefdeſtroom!
De Groot, ziet daaglijks zig door vrienden blij omringen,
Hoe dikwils word een traan, door 't fijnst gevoel geplengt,

Bij

Bij 't gul omhelzen van verdreven vluchtelingen;
Wier heil in 't Vaderland, door 't twistvuur was gezengd!
Nu ſtroomd de zuivre lucht in zijn beklemden boezem,
Daar hoop bevallig vleit, en vriendſchap minzaam troost,
Hoe zacht ontluikt weêr hier het kwijnend welvaarts bloezem,
Ik zie hoe 't weêr bedauwt met gulle lagchjes bloost.
Hier leeft hij vrij, tot eer der blijde Antwerpenaren:
Vaak offert hij een zucht aan zijn geliefde gaê;
Grootmoedig wijd hij 't hart, op Godsvruchts dankaltaren,
Vaak ſtamelt hij verrukt, der englen koorzang na!
Geleerdheid treed hem hier, met groene lauwren, tegen,
Verrukte Poëzij, ſtemd zijn verheven lier,
Hij roemt op vrijen toon Gods grootheid, macht en zegen,
Of liefde en dankbre vreugd, geeft aan zijn klanken zwier.
'k Zie voorſpoed weêr in 't huis van Grevinghove glooren,
Gezondheid zweeft verrukt op rozenwiekjens aan,
En doet de vaale ſmart op 't klamme dons verſmooren,
Daar 't lief genoegen lagcht, in jonge lenteblâan.
De Groot, wiens oog zoo lang door ſombre kerkermuuren,
Geſtuit werd, wijd nu vrij door al 't ontwiklend ſchoon,

Der

Der bloeiende natuur, hoe danst op lagchende uuren,
De ſchuldelooze vreugd, bij liefdens zuivren toon!
De zon, die lang zijn oog met flauwe glansſen ſtreelde,
Wen ze aan den middagboog haar gloende ſtraalen ſchonk;
Terwijl haar gouden glans, ſlechts 't kwijnend ſchijnſel deelde,
In 't akelig verblijf, ja, toen — toen was uw lonk,
ô Lieve vreugd der aard, als 't licht dat in de graaven,
Door de oudheid half vernielt, door 't puin zijn ſchijnſel zend,
Het vaal verderf ontrust, terwijl de dood zijn ſlaaven
Blijft kluistren, en geen angst voor bleeke ſchimmen kend.
Die zon, mag nu voor 't oog mijn's edlen Christen's rijzen,
Zij lagcht in 't blozend oost, door zilvren ſluiers aan,
Hij hoorde in jonge ſchaauw, Gods gunst en grootheid prijzen,
Gevederde onſchuld, juicht, langs zacht bebloemde paan.
Zijn hart geniet al 't zoet, der tedre ſtervelingen,
Hij gloeit door dankbre vreugd, 'k hoor hoe zijn ziel verrukt,
In zwijgende eenzaamheid, ſtijgt boven aardſche kringen;
Terwijl hij dus de ſnaar tot 's hoogſten glorie drukt:
„Geduchte Schepper! die door 't wenk van uw vermogen,
„Aan alles wat beſtaat het heerlijkst aanzijn ſchonk,

„Het

„ Het eind der ſchepping wijkt, ontduikt voor englenoogen;
„ Dan dit heelal is ſlechts eene ſtipje – een zonnevonk,
„ Een niets bij u, ô God! ô onbegrijplijk wezen!
„ Gij die 't onvatbaar niet vervuld — en nooit begon,
„ Gij doet aan 't ſtervend ſtof, 't merk van uw liefde lezen,
„ In elke lichtſtraal van een ſchitterende zon.
„ Gij hegt 't heelal aaneen, door wijsheid, liefde en orden
„ De denkkracht word verrukt, wen ze op een kruidjen ſtaard,
„ Die zelve wenk, waar door de gloende Seraph's worden,
„ Gebied, en 't vlindertje zweeft langs de bloemrijke aard;
„ Kan ik, door 't ſtof bewolkt, het flauwſte denkbeeld vormen,
„ Van een oneindig God, die door zig zelfs beſtaat,
„ Die duizend zonnen ſchraagt, wiens zorg de ontelbre wormen,
„ Die weemlen op dit blad, kweekt, voed en gade ſlaat?
„ Wie, wie verliest zig niet, in 's Almachts gunst en liefde?
„ Is niet elke ademtocht, in uw geduchte hand?
„ Uw vaderlijke trouw, die vaak mijn ziel doorgriefde,
„ Houd in den jongſten nood, voor 't weemlend ſtofje ſtand,
„ Welk denkbeeld, groote God! 'k noem u mijn vriend mijn vader!
„ Toen alles mij begaf, bleef gij mijn hulp en kracht,

„ Wie

„ Wie heeft het zuchtend hart, des waren Christen's nader,
„ Dan u, 'k heb in mijn angst alleen uw troost gewacht!
„ Gij kend mijn wislend lot, 'k blijf u mijn danklied wijen,
„ Uw wijsheid hecht het zelf met vreugd en smart aaneen,
„ Nu doet ge angstvallig, mij door donkre woestenijen,
„ Dan door een rozengaard naar 't oord der blijdschap trêen!
„ Mijn borg, gij wijst mijn oog op godlijke tafreelen,
„ Door waarheid afgeschetst, met eeuwig zuivren gloed,
„ God gloort op Tabor's kruin, bij hemelsche gespeelen,
„ Ook zweeft gij, als de maan het rustend aardrijk voedt.
„ Gij kent de tedre kracht van sterflijke aardelingen,
„ Mijn Goël! sterk mijn moed, leer mij in 't grievendst leed,
„ Het morrend ongeduld, grootmoediglijk bedwingen,
„ Gij blijft in de angst des doods zelfs tot mijn hulp gereed:
„ Uw zorgend albestuur deedt mij 't geweld ontvluchten,
„ Gij spraakt; een englenwacht, was om mij heên geschaard,
„ Gij hoorde in 't wreedst gevaar mijn stille boezemzuchten,
„ 'k werd door uw trouw — uw gunst in nood en dood bewaart!
„ Ach, hoor mijn bêe! bescherm de lievling van mijn leven,
„ Door 't denkbeeld, dat zij lijdt, word 't minnend hart verscheurd.

„ Ach, zou mijn vrijheid haar thans ſtof tot klagen geven?
„ Verlos mijn duifje, dat in 's dwinglands klauwen treurd!
„ Een ſtille hoop voorſpeld mijn hart een zacht genoegen;
„ Keert, blijde dagen, toen ons heil op min gevest,
„ Door reine dankbre vreugd, mijn boezem vaak deed zwoegen,
„ Ach, hadt geen ſtaatkunde ooit ons aardsch geluk verpest!
„ o God der liefde! gij, gij hebt mijn ziel doen blaaken,
„ Voor 't edelst pronkjuweel van Neêrlands maagdenſtoet,
„ Ach, laat uw menſchenmin, die dierbre Vrouw bewaaken,
„ Troost haar in 't moeilijkst lot, verſterk haar fieren moed;"
Ja edel Christenheld, die in verdriet en kommer,
Zijn ſchoot ter ſchuilplaats bied, aan 't moê gefolterd hart!
Hij bergt uw Engelin in 't vreedzaam ſuizend lommer,
Van zijn belofte en trouw, dat 't vuur der wanhoop tart,
Haast zult gij weêr in 't zoet der huwlijks liefde deelen,
Terwijl in 't vreemd gewest, uw heilzon luistrijk gloeit,
Dan ziet ge uw vleiend kroost door blonden voorſpoed ſtrelen,
Daar 't vrolijk bloozend, om uw zuivere echtkoets bloeit,
Laat vrij uw vaderland uw grootſche deugd verachten,
Geen nood: Europa reikt alom u de armen toe!

't Zie

'k Zie 't moedig Frankrijk, u vol gulle vriendſchap wachten!
Elk viert uw grootſche vlucht, mijn held, daar blij te moe.
Triumph! 'k zie elke dag mijn Hugo's roem vergrooten!
Hier bied een Koning hem zijn vorsten vriendſchap aan;
Gints word hem 't heiligdom der ſchittrendſte eer ontſlooten,
Wie deugd en wijsheid mint, voelt 't hart voor Hugo ſlaan:
Zelfs godsdienstijver gloeit, ſchoon niet bij martelvuuren,
In 't wijsheid minnend hart, heerscht 't zacht gevoel te ſterk;
Hij moet het pleiten van menschlievenheid verduuren,
Zij bied hem gul den ſchoot van Romen's moederkerk,
Dan, mijn de Groot wiens oog de wolken der verkeerdheid
Kent, ſtaart op 't godlijk licht, wiens weêrglans hij verſpreid,
Reeds ſtraalt zijn luister af, op Braband's ſchoolgeleerdheid,
'k Hoor Putianus, die de jeugd naar 't autaar leid,
Dien Putianus, 't heil van Leuven's voedſterlingen,
Wiens naam geëerbiedigt blijft, bij 't laatſte nageſlacht,
ô Leuven! fiere ſtad, gij treft mij onder 't zingen,
Ja, 'k roem uw vrijheids min, die ſlaaffchen dwang veracht!
'k Hoor Putianus, gul mijn Hugo welkoom groeten,
Hij bied hem huis, en hart, en tedre vriendſchap aan,

Dan, zou hem 't vaderland, op vijands grond ontmoeten?
Neen: mijn de Groot, zoekt rust in Frankrijk's lelieblaan!
Geen welgebooren man vergeet zijn eerſte plichten;
Natuur ſpreekt in zijn hart, voor 't heil van 't Vaderland;
Schoon zijn verheeven trouw voor Staatsbelang moest zwichten
Bied Hugo nooit zijn dienst aan Spanjens dwingeland!

* * *
* *
*

* * * * * *

VIJFDE ZANG.

Nog eens praalt Loeveſtein voor mijn beſpiegelingen!
Bij de eerſte voetſtap in het kwijnend vaderland,
Uw zeege, ô heerschzucht! weet een tedre vrouw te ontwringen;
Uw ijsren keeten zwicht voor liefden's zachte hand!
ô Loeveſtein! 'k ontroer, daar 'k op uw wal blijf ſtaaren,
Een zwarte nevel, rijst uit's afgronds zwavelpoel,
'k Zie helſche monſters langs uw diepe grachten waaren,
Gij ſtaat, al de eeuwen door, der volken vloek ten doel,
'k Zie blikſemende wraak, gints in een wolk van dampen,
Al dreigend zweven, 'k zie de toomelooze haat,
Die woest een ſtoet geleid van jammervolle rampen,
Daar ſpijt en wanhoop zig op zwarte boezems ſlaat,
Hoe zal de heerschzucht hier, door woede en nijd verwildert,
Haar vloek uitdondren, daar de onſchendbre huwlijksmin;
Het tederst, 't zachtst tafreel, naast vloekgedrochten ſchildert,
Hier bast me een helhond aan —— gints lagcht een engelin!

Geen ſnoode wreedheid, doet de trouwſte weêrhelft ſchrikken,
Zij wacht haar lot vol moed, door Hugo's heil getroost,
Maria! ach, 'k verbeel me uw vrolijke oogenblikken,
Zij ziet, zij kuscht zijn ſchrift, daar zij van wellust bloost!
Wat word niet uitgedacht, om 't lievend hart te ſtrelen,
't Bekoorelijk gebak, dat thans haar disch bepronkt,
Uit Braband toegeſtuurt! doed haar in blijdſchap deelen,
Alleen bekend aan 't hart, door reine drift ontfonkt,
Hier in is 't duidlijk blijk van Hugo's heil verborgen,
O Dierbre reegels, met een dankbre traan beſproeid,
Uw inhoud voert haar ziel voorbij verdriet en zorgen,
Daar gij de reinſte vreugd, op englenwijs, ontgloeid.
Zij ſlijt gerust den tijd, met kindren en bedienden,
Hoe ſtreeld haar Van de Velde en Elsjes zuivre min;
In elke rang en ſtaat, kent waare deugd haar vrienden,
Ja, moed en trouw, ſchenkt haar thans Elsje ter vriendin!
Zij doet 't aanminnig kroost in 't lief genoegen deelen,
't Ontdekt geheim, rolt blij van rozenlipjes voort,
Elk juicht, daar Vader's vlucht nu onder 't ſchuldloos ſpeelen,
De jonge hartjens, op 't aandoenelijkst bekoord;

Hoe

Hoe kan de onnozle vreugd, de ontzinde wraak verbittren,
Daar 't knaapje Vaders vlucht, den Slotvoogd ſtaamlend meld,
Daar liefde en vrolijkheid in tintelende oogjens ſchittren;
Doch 't beeft, daar Pronink wreed zelfs 't vleiend kindje ſcheld.
De blijde moeder, ſmaakt de zoetſte zaligheden,
Schoon op het ſtrengst bewaard, trotzeerd zij ſlavernij,
Haar ziel, thans door geen zorg, noch wroegende angst beſtreden,
Wijd dankend zig aan God, in d' engen kerker vrij!
't Jongste Engeltje in haar arm door gulle vreugdezangen,
Bekoord, lagcht kommerloos en word in ſlaap gefust,
'k Zie 't knaapje op haar ſchoot, met roosjes op de wangen,
Terwijl hij moeders hand onſchuldig ſtreeld en kuscht,
'k Zie 't ander hupplend langs den vlakken grond gints zweeven,
Hier, roept hij, Vader lief, hebt gij, van 't lezen moê,
Deez vluggen draaitol vaak, zoo luchtig voortgedreven,
'k Kreeg hem dien Zaturdag nog met een zoentje toe!
Hoe deelt Cornelia in Moeders blij genoegen?
Haar hart, al vroeg gewoon aan 't ſchoon der christendeugd,
Mag tedre toontjes thans bij moeders danklied voegen,
Reeds vatbaar voor 't gevoel, van ware dankbre vreugd!

Ja, reinen wellust zweeft op minzaame Englenſchachten,
Langs 't dof gewelfzel, zelf daar Hoogerbeets ontroerd,
Bekoorlijk word gewekt, uit kwijnende gedachten,
„ô Hemel! roept hij, is mijn vriend, dit graf ontvoerd?
„Mijn Hugo! in de kracht van 't onwaardeerbaarst leeven,
„Een leeven, dat tot eer en nut van 't menschdom bloeit,
„Schoon ik in ſlaaffchen dwang, den jongſten ſnik moet geven
„Denk, dat mijn vrije ziel, door zachte vriendſchap gloeit,
„Welk denkbeeld! zou een vonk van hoop mijn boezem ſtrelen?
„Mijn Grootius, omhelst u ooit wéer 't lief geluk,
„Zou dan uw grijzen vriend, niet in uw voorſpoed deelen,
„Was ik geen deelgenoot van al uw leed en druk?
„Ja, 'k ken uw edle ziel! kund gij mijn heil bewerken,
„Bied ooit het Vaderland, aan u zijn vrijen ſchoot,
„Dan denkt ge aan Hoogerbeets, God zal mijn moed verſterken;
„Ach, was ik eenmaal vrij, voor 't nadren van mijn dood!"
Zijn geest zints lang gedrukt, door ſmart — verdriet en kommer,
Vermaakt zich voor een poos, de lasterzucht verſmoort,
Verbeelding leid hem zacht, door vrijheid's ruisſchend lommer,
Aan onſchuld's blanke hand, naar 't vreedzaam ſterfbed voort.

Jo-

Josina, uit wier mond hij 't eerst de blijmaar hoorde,
Omhelst hem nu verrukt, zijn Dochter, al zijn lust,
Die al 't vermaak der jeugd, in 's Vaders Kerker smoorde,
Schreid, daar de Grijzaard op haar tedren boezem rust,
Zij schreid verrukt door hoop, gegriefd door meededoogen;
„ Mijn Vader, (zegt ze) ach, de Algoedheid hoor mijn zucht!
„Vertrouwen wij ons lot, aan 't liefdrijk Alvermoogen;
„ Wie dacht, dat ooit de Groot deez hechtnis waar ontvlucht!
„ 'k Voel nog de zachte vreugd, die in mijn boezem gloorde,
„'k Vraagde aan Mevrouw de Groot, wier oog door blijdschap gloeit,
„ Naar 't welzijn van haar gaê, toen ik dit antwoord hoorde,
„„ Mijn Hugo is gezond; maar door de reis vermoeid,
„„ 'k Heb reeds een brief"" „ontroerd bleef nog mijn mond geflooten,
„ Zij nam mij bij de hand, hoor (zegt ze minzaam) „„ 't lot
„„ Mijn's echtgenoots, ik weet 't zal ook uw vreugd vergrooten,
„„ Mijn jonge hartvriendin, hij vlood van 't aklig flot,
„„ Antwerpen bied hem reeds beschérming in zijn muuren,
„ Ik wacht geduldig hier der Staaten uitspraak af,
„„ Hoe moedig zal mijn ziel, geweld en wraak verduuren,
„„ Men geef dees' Kerker vrij, mijn leven tot een graf!""

„ Is 't mooglijk! (barſte ik uit) de wraak mist 't dierbaar offer,
„ Hoe werd 't nauwlettend oog, van 't wakend volk misleid,
„„Ik ſloot mijn huwlijksvriend (was 't antwoord) in een Koffer,
„„„ 'k Vertrouwde het gerust aan Elsje's waakzaamheid!"""
Bewondring — vreugde en hoop, verzelde al de oogenblikken,
Daar wanhoop — angst en ſpijt, ſtâag Pronink's ziel verteerd,
Ten top van eer gevoert, ziet hij door bleeke ſchrikken,
Zijn trotſche glorie ligt, door Maurits haat vernêerd.
Ik volg hem naar den Haag! 'k zie hem beſchroomd verſchijnen,
In de Achtbre Raadzaal, daar de nijvre ſtaatszorg waakt,
Ik zie op Pronink's komst, de rust der ziel verdwijnen,
Van veelen uit den raad, wijl 't wroegend hart nog blaakt,
Wijl 't heilig recht, zijn vloek nog dondert in 't geweeten,
Om 't heilloos vonnis, dat 's lands glorie heeft gedoemt,
Hoe ijvrig poogt men 't ſlot voor eeuwig te vergeeten!
Dat Slot, dat op 't geweld der laffte trotschheid roemt.
Nu waant me, op nieuw, van 't lot der Staatsgevangen Heeren!
Iets, dat het hoog gezag zal gelden, te verſtaan,
Dan, 'k zie elk ogenblik haat — woede en ſpijt vermeeren,
Terwijl menschlievenheid der braven borst doet ſlaan;

Geen

Geen woeſte tijger, in de Lijbieſche Woestijnen,
Brand meer door woede en wraak, wen zijn geroofden buit,
Zijn klauwen word ontrukt, doet 's jager's macht hem kwijnen,
Daar een gepunte ſpies, op long en hartair ſtuit,
Dan nu de dwinglandij, in menschlijke gedrochten,
't Bloed kookt in de adren, wraak bepurpert 't woest glaat!
Triumph! zij die den val der moedige onſchuld zochten,
Zien hun gevloekt geweld, door tedre list verſmaad.
Men blijft op Pronink, wien de zorg vertrouwd was, woeden!
Daar hij vol moed en drift, zijn onſchuld thans bepleit,
Wie (zegt hij) kon een list, zoo ſtout bedacht, vermoeden?
Neen: nooit ontbrak het mij aan trouw en waakzaamheid,
Ik liet geen ſterfling toe, om af of aan te varen,
Ten zij hij vrijheid van 's Lands Achtbre Staaten hadt,
Ik deedt de trotſche Vrouw op 't allerſtrengst bewaren,
Dan, 't was uw last, zij moest zo vaak 't haar lust' naar ſtad!
Ik deedt met zorg en vlijt, al wat men bracht, doorzoeken!
Dan list, betooverde mijn zwakke gemalin,
Zij geeft haar vrij gelei, ſlechts aan een kist vol boeken,
En 's Lands verrader ſchuilt wie denkt dit ooit hier in!

Ik

Ik maakte ſpoed om ras uit Heusden's veſt te keeren,
Daar ik vol dankbaarheid, de roemrijkſte eer ontfing,
'k Verſchijn op 't Slot en vraag na de Arminiaanſche Heeren?
Men geeft voldoend bericht: nog had geen ſterveling
Iets van de vlucht bemerkt; men had het middageeten
Gebragt; doch zonder iets van Grootius te zien;
Dan vaak was hij nog in zijn ſchrijfvertrek gezeeten,
Wen ik de ſpijs aan hem en zijn gezin deedt biên;
Dit gaf geen achterdogt; doch de avondſtond verdonkerd,
De lucht, terwijl ik mij op 't hoogſte bolwerk vondt,
Mijn oog ziet Hugo's cel, daar ſtaag het kaarslicht flonkert,
Mij dacht de grond verzonk, waar op ik woedend ſtond!
Ja, 'k dacht een voorſpook reeds van 's ketters vlucht te aanſchouwen,
Ras viel mijn aandacht, op de ontvoerden boekenkist,
Nu bleek mij uit de rust en 't ſchimpende vertrouwen,
Der dienstmaagd, al te klaar de welgeſlaagde list!
'k Vlieg naar zijn kamer, 'k ſtoot de deur al bevend open!
'k Las in de vrolijkheid van 't juichend huisgezin,
Al 't geen ik vreesde! „ durft ge op gunst, op vrijheid hopen?
(Dus vraagde ik driftig aan het voorwerp van zijn min)

„ Ver-

„ Verberg mij langer niets ; mijn welgegrond vermoeden ,
„ Is op uw ſnoode list maar al te wis gevest !
„„ Ja , (zegt zij lagchend ,) na een reeks van teegenſpoeden ,
„„ Zoekt thans mijn huwlijksvriend zijn rust in 't vreemd gewest,""
Ik dreigde woedend ! „ nooit , nooit zal het u gelukken ,
„ Hem weêr te zien ! hij vind al zwervend haast zijn dood !
„ Gij zult uw leven hier , uw vrijheid zien ontrukken ;
„ Wat hebt gij thans bewerkt ?" „„ het heil van mijn de Groot !
(Was 't antwoord) „„ hebt gij last, de vrijheid mij te ontrooven ?
„„ Doch ſchoon dit waar kon zijn , ik vrees voor geen geweld !
„„ 't Bekoorlijkst denkbeeld , gaat het moeilijkst lot te booven ,
„„ Ik heb de vrijheid van mijn echtgenoot herſteld."
„ Wat ik door gramſchap zeide of deedt , niets doet haar beeven ,
„ Haar Dienstmaagd, even ſtout, ſpot met mijn woede en wraak;
„ Al wat zij deed , was ſlechts op last aan haar gegeeven ,
„ Mijn felle gramſchap ſchonk hun zelfs, zoo 't ſcheen, vermaak,
„ Ik deed me in 't holst des nachts naar Gorkum's vesting voeren,
„ 'k Vraag bij den Drost zelf hulp , 'k zie poort en veer bezet,
„ Zelfs doet het woedend graauw nog Daatslaars hart ontroeren ,
„ Dan alles is vergeefs ! 's volks muitzucht word belet ,

Het

„ Het Koffer achterhaald, doe ik voorzichtig brengen,
„Voor't raadhuis,'t word omringt door dienaars van ſtads recht;
„'k Ontſluit het zelfs, doch om mijn ſpijt ſlechts te verlengen,
„ Daar niets dan eenig linne en doek in 't Koffer legt,
„'k Keer dus verwoed naar 't Slot, en heb met ſmart vernomen,
„ Hoog edle Vadren, van 't gefolterd Nederland;
„ Dat hy te Antwerpen reeds was veilig aangekomen,
„ Nu wacht de Spanjaard wis, heil door zijn rijk verſtand!"
Ja, 'k zie de wrok alom op vaale vleuglen zweeven,
Daar heerschzucht en geweld, de tanden grimmig knerst,
Een heimelijke vrees, doet 't ſchuldig hart nog beeven,
Daar haat het gudzend bloed in zwellende adren perst.
Intuſschen ſnelt 't gerucht, door Hollands vrije beemden,
En wekt in 't edel hart, de lang verdoofde vreugd,
Vrees boeit de vrije tong, grootmoedig word door vreemden,
De zeegepraal gevierd, der lang getergde deugd.
'k Zie Frankrijk's Afgezant, door blijdſchap opgetoogen,
Hoe ſtreelt mij al het heil, dat ware vriendſchap ſmaakt,
o Ja, Maurier! ik zie in opgehelderde oogen,
De vonkjens van dien gloed, die in uw boezem blaakt,

Hij

Hij wenscht zijn vriend geluk, de vreugd beſtuurd zijn veder,
Zijn trouw, zoo onbevlekt, als 't hollandsch wit papier,
Smeekt, dat de Groot, den trotsch der lasterzucht verneder;
„Ga, (ſchrijft hij) Frankrijk reikt uw minzaam de eer lauwrier!
„Haat zoekt op nieuw, uw naam op 't ſchandlijkst te bevlekken,
„Zoo lang ge in 't lommer van de Spaanſche krijgsvâan leeft,
„Zal zelfs 't onſchuldigst woord, u tot bezwaring ſtrekken,
„Ik weet, dat dit reeds ſtof tot helſche lastring geeft.
„Kies 't Vaderland uw's vriends, daar leeft gij vrij en veilig,
„Vergeet daar nooit Maurier, maar Neêrlands ſchimp en hoon,
„Daar houd me uw grootſche deugd, uw achtbre wijsheid heilig,
„Bloei in de ſchaduw van de Koninglijke kroon:
„Daar zal geleerdheid u in de open arm ontfangen,
„Daar vind uw vlugge geest, alom de ſchoonſte ſtof,
„Uw Prinzelijken vriend Condé, wacht vol verlangen,
„Uw naam, zweeft op elks tong aan 't kunstbeminnend hof!
„De Mesme, Jeannin en Boiſize en duizend andren,
„Biên u hun vriendſchap gul, hun roemrijk ſtaatsbeleid,
„Bekoorde u lang, nog ſmeekt een aantal Nederlandren,
„Uw bijzijn, ja! dit ſpelt de ſchoonſte zaligheid,

„Hoe

„ Hoe zal uw komst de ziel van Uitenboogaard vleien ,
„ Ik ken zijn tedre zucht , voor edlen Grootius ,
„ 'k Zie Episkopius , 'k zie al die Achtbre reien ,
„ Verrukt ! ach , dat uw zorg het vuur der wanhoop blus !
„ Gefolterd , wreed verdrukt , uit 't Vaderland verdreeven ,
„ Ontzinkt bij velen reeds in 't vreemd gewest den moed ,
„ Daar zij door zorg beklemd , door angst bekommerd leeven ;
„ Terwijl geen hoop op recht hun kwijnend hart meer voed ;
„ Ga , dierbre vriend ! omhels daar mijn geliefden Broeder ,
„ Mijn vriendſchap teekend u reeds voor zijn aandacht af ,
„ Daar ſtreeld ge uw kroost eerlang in d' arm der trouwſte moeder
„ Verwaardig Nêerland nooit zelfs met uw rust in 't graf.
„ Nooit moet ondankbaarheid uw ſlaapende asch betreden ,
„ Of durft het monſter dit te roekeloos beſtaan ,
„ Dan ſchiete een blikſemſlits al ſlingrend naar beneden ,
„ En doe 't verſchroeide hart 't laatst op uw grafplaats ſlaan ! "

Thans buldert een Orkaan , van onderſcheiden driften ,
Door 't kwijnend Vaderland , dat reeds zijn kluisters voelt ,
Terwijl verraste wraak in laffe lasterſchriften ,
Door vlijerij geklad , laaghartig ſchimpt en woelt ,

Dan

Dan, tedre godvrucht zag haar vriend den dwang ontvluchten,
Een vonk van zachte troost gloorde in het kwijnend oog,
Vertrouwlijke eenzaamheid! tuig hoe op ſtille zuchten,
De dankbre blijdſchap zweeft, die 't vrije hart bewoog.
Ja, 'k zie het vreugdevuur op 't dankaltaar ontſtoken,
Wat heil ſmaakt Voszius! Schriverus edle ziel,
Voelt vriendſchaps tedre kracht, reeds met haar jeugd ontloken
Niets, dat hem ooit zoo ſchoon, dan Hugo's vlucht beviel.
Zij kan, Erpenius! uw denkende aandacht wekken,
't Genoegen lagcht u toe, de ſchoone lettervrucht,
Die hem uw vriendſchap zondt, moet 't ſchoon geheim bedekken,
En 't heerlijkst middel zijn, tot Hugo's grootſche vlucht.
Gints zweeft een ligte wolk, langs Govaart's oude muuren,
ô Delft! het is de koets van reine dankbre vreugd,
Zij band verdriet en zorg, zij danst op lagchende uuren,
In lente's poezlen arm, met 't blos der zomer jeugd;
'k Zie juichende oudermin, haar heete traanen droogen,
De liefling van hun echt, is 't wreed geweld ontrukt,
Het gul genoegen gloeit in 's broeders tintlende oogen,
Hij voelt zijn fiere ziel door edle drift verrukt:

Hij vliegt naar Braband, teld de ſleepende oogenblikken,
Hij ſnelt in Hugo's arm, hij voelt het broederhart,
Door reine blijdſchap vrij weêr op zijn boezem tikken;
„ Ach, vraagd hij, blijft mijn gaê nog door 't geweld benart?
„ Wat lot word haar geſpeld?" „„ Men houd haar nog gevangen,
(is 't antwoord) „„ dan, geen nood, de moed begeeft haar niet!
„„ Men moog haar kwellen, haast zal liefde recht ontfangen,
„„ Wat heil vind helſche wraak en haat in haar verdriet?
„„ Die dierbre haakt alléén na haar ontroofde vrijheid,
„„ Op dat ze alom, op nieuw, voor uw belangen pleit,
„„ Mijn Hugo! Ach, gij blijft der braven troost en blijheid,
„„ Had nooit 't gevloekt belang, 't verjestend gif verſpreid!
„„ Gij vind uw vrienden nog, in grootſche en edle zielen,
„„ Bij wien 't vertrapte recht — en troost — en ſchuilplaats vind
„„ Maar hemel! 'k heb zelfs die, al bloozend vaak zien knielen,
„„ 'k Weet, dat Prins Fredrik u vol teederheid bemind.
„„ Verſcheiden ſteeden, die, kon 't zijn, uw heil bewerkten,
„„ Dan alles is vergeefsch, de haat nog niet gekoeld,
„„ Heeft vaak, wen deugd en trouw der edlen moed verſterkten,
„„ Vol zinnelooze drift tot Neêrlands ſmaad gewoelt,

„„ De

„„ De ſchrandere Coligny, blijft om uw lot bekommerd,
„„ Dan niets, mijn broeder! geeft de hoop een waren ſchijn,
„„ Prins Mauritz heïrvaan, die de raatzaal ſtaag belommert,
„„ Bedekt uw vrijheid, als een aklig rouwgordijn!
„„ Kies 't moedig Frankrijk, 'k weet uw ſchuilplaats in deez oorden,
„„ Is reeds bij 't ſnood gebroet der dwinglandij veracht,
„„ 't Misleide volk wijt u de rampen, die hun ſtoorden.'"
Die taal, en 's vrienden raad, heeft op mijn Hugo kracht;
Hij moet zig uit den arm van dierbre vrienden ſcheuren,
Antwerpens letterkoor kwijnt in een diepen rouw,
Hoe ziet hij 't gul gezin, van Grevinghove treuren!
Dan, plicht gebied, hij volgt de ſtem der eer getrouw.
Zijn broeder wil hem zelfs naar Frankrijk's oord geleiden,
Elk windje voert op reis hun vreugd en welvaart aan,
Natuur wil 't bloemtapeet, langs 't ſpoor haar's vriends verſpreiden,
't Genoegen lagcht hun toe, in bloezem, botje en blaan.
De lente danst hun blij op Franſche lelie's tegen,
Mijn balling treet vol moed in 't oord daar hij voorheen,
Pracht, zwier en Staatsontzach, zag krielen langs de wegen,
Waar zijn vermoorden vriend, in Holland's naam verſcheen(a)!

(a) JOAN VAN OLDENBARNEVELD.

Toen elk zijne aankomst gul, als Hollandsch wonder vierde,
Nu leid de nedrigheid, hem aan haar blanke hand,
In de eigen voetſtap, daar eens eer zijn jeugd verſierde,
Verſchijnt hij onbekend, als vluchtling uit zijn land!
Dan, ſchoon zijn wislend lot, op 't golvend leven wiegelt,
Zijn naam, zijn glorie praalt, op 's waerelds wonderſpil,
Hij ziet hoe 't grootsch Parijs zich in de Seine ſpiegelt,
De Golven kabblen, langs haar groenende oevers ſtil,
Tot zij, in 't zilvren ſchuim des Oceaan's verzwolgen,
Weêr opwaarts dampen, wen de Zon heur gloed verſpreid.
Zoo wenscht mijn Hugo's ziel, Gods wijs beſtek te volgen,
Tot 't eeuwig licht hem wenkt, naar 't oord der eeuwigheid.
Nauw is zijn komst bekend, of 'k hoor de welkoom groeten,
Van blijde lippen vol verrukking omgevoerd;
Bloos trouwloos Vaderland! zie hier uw telg ontmoeten,
Door grootſche zielen, aan zijn kunde en deugd geſnoerd!
Wie vergt mijn Grootius, hier immer gunst te beedlen?
De Vorst bied hem vol vreugd, een roemrijk jaargeld aan,
Hij teldt zijn vrienden, bij de bloem van Frankrijk's edlen,
En d'Achtbre wijsheid juicht. Verſailles wandelpâan,

Weêr-

Weêrgalmen thans den lof der ſchranderſte geleerdheid,
De tolk van 't heilig recht gloort in der Gallen ſtaat,
Het bijgeloof door hem verlicht, ziet zijn verkeerdheid,
Mijn Hugo is de vreugd van Koning – Volk en Raad.
Wanneer de zomerzon, de middagboog doet gloeien,
Dan zwoegt de ſplijtende aard'; maar, word het vuur geſtuit,
In wolken, die verdund het groeiendrijk beſproeien,
Dan kwijnt weer 't leven, in een lagchje, op 't hijgend kruid;
Niet anders troost zyn komst, zijn dierbre landgenooten,
Nooit door een enkle vonk van ſtille hoop geſtreeld,
Door heerschzucht en geweld van have en erf verſtooten;
Ik zie hoe thans hun ziel in zachten wellust deeld.
De Groot, reeds van zijn jeugd, de toevlucht der verdrukten,
De vriend, de voorſpraak van verachte onnozelheid,
Wiens ſchranderhêen zoo vaak tot heil der deugd gelukten,
Dan, ach! thans is hem zelf recht — hulp en troost ontzeid.
Hij ziet der woede ontgaan, de zomerdagen rollen,
De ſchikking van zijn lot, vertrouwd hij aan die hand,
Wiens almacht met één wenk miljoenen waereldbollen
Doet wentlen, en 't heelal houd in onwrikbren ſtand,

ô Frankrijk! de eeuwen door zal de eer de grootheid ſchittren,
Van uw doorluchten naam; 't was in uw zachte lucht,
(Dit moog de dwinglandij in Nederland verbittren,)
Daar vrijheid's liefde zweefde, op elke boezemzucht.
Hoe minzaam reikte gij de hand aan Nêerlands braven,
Hier mag 't beklemde hart weêr ongedwongen ſlaan,
Ach, zag uw voorſpoed thans door rust haar zetel ſtaven,
Op malſche roozen, in een groene olijvenlaan!
Uw gullen aart doet nog mijn tedre boezem gloeien,
Uw Leli's, eens bemorst met 's Hugenooten's bloed,
Dat Staatszucht, door de hand van 't helsch verraad, deed vloeien,
Zien hun verwelkte jeugd, door milden dauw gevoed.
Neen, geen ſint Bartel's nacht, doe meer uw glorie taanen,
Die bloedvlak, de eeuwge leus van moord en burgertwist,
ô Kwijnend rijk! word thans door ſtille dankbre traanen,
Van Nêerlands vrijheids kroost al ſnikkende uitgewischt!
Hoe dikwerf waart gij niet de troosteres der belgen?
Uw ſchoot, ô Frankrijk! bleef, ten trotsch der dwinglandij,
De hoop, en toevlucht vaak van Bato's fiere telgen,
Nog aêmt hun edlen geest aan uwen boezem vrij,

Nog

Nog bloeid de Godsdienst, hier beſchauwt door rijksbelangen,
Rochelle was nog vrij, 's lands heil zag blij en malsch,
Vreugd – kunstmin – liefde en vlijt, haar aan den boezem hangen,
O Nantes! hadt gij nooit de ketens voor den hals,
Der vrije Godsdienst, tot 's Lands wis bederf, zien ſmeeden,
Dan had geen vaal gebrek ooit van 't verwoeste veld,
Den kommervollen angst, naar uw ontvolkte ſteeden
Gevoert, dan was uw ramp nooit aan uw kroost gemeld!
De Groot mag elken dag op nieuwe glorie roemen,
Zijn vrijen geest verheft zig boven 't ſtoflijk oord,
De vriendſchap ſtrooit zijn paân met eeuwge lente bloemen,
Terwijl zijn naam in 't koor der hemelwijsheid gloort.
Hier klinkt zijn heilge lier op hooggeſtemde nooten,
Hier volgt de Dichtrei hem met ſchelle toonen na,
Ja, dierbaar Koffer, dat mijn Christen hieldt beſlooten!
Gij leeft in zijn gezang, naast de eer der trouwſte gaê.
Mijn Vaderland! gij hoord ook de onverwelkbre glorie,
Der ſchoone Reigersberge op grootſche wijs geroemd,
Van Vondel! morgenſtar in Nederlandsch historie,
Gij die zoo vaak den dwang der trotscheid hebt gedoemd,

Gij wist een eerkrans om haar fiere kruin te ſtrenglen,
Een eerkans, die op 't ſchoonst haar bruine lokken past,
Ja, daar gij zwijgt, vervangt de rei der minzaame englen
Uw toon, ſchoon nijd en wrok nog de onſchuld tegen bast!
Mijn Hugo, ſchoon gevleid door rust en zaligheden,
Deelt nooit volkomen meer in 't zoet der aardſche vreugd,
Hij mist zijn heil — zijn troost — zijn wellust hier beneeden,
Hij mist het bijzijn van de liefling zijner jeugd;
Die tedre weêrhelft, op der Staaten last ontſlagen,
Van 't haatlijk Loeveſtein, ziet zich met 't weerloos kroost,
Volvrolijk toegejuicht, omhelst door dankbre magen,
Daar reine vriendſchap, door verrukking gloeit en bloost.
Mij dunkt, 'k zie die heldin het aklig Slot ontvaaren,
De blijde ſchepping lagcht, de God der zaalge min,
Verlust zich in zijn beeld: van gouden Cijtherſnaaren
Der Seraph's, rolt den lof der ſterflijke engelin!
Hoe moedig ſlaat zij 't oog op 's echtvriends eeuwgen kerker,
Hoe? nietig ſterfling! bloos, bloos, ijdle waterbel!
Geen Godlijk afgezant, geen ſchokkende aard, neen, ſterker,
Blijkt hier uw ijdle trotsch, een Vrouw tart uw bevel!

Een

Een Vrouw ontwringt uw prooi, geen wasch lijmt vlugge ſchachten,
Tot vleuglen, neen de hand, die hem in 't Koffer ſluit;
Mengt geen verdoovend gif voor ſluimerige wachten,
Zij dragen wakend hem den engen kerker uit!
Maria's liefde en trouw kan 't hart des vijands treffen,
De ontzinden haat ſchijnt door haar ſchranderheid bekoort,
Natuur doet hier de kracht der tedre min bezeffen,
Ik zie hoe de eerbied zelf in Pronink's trekken gloort.
Zijn gaê zegt haar vaar wel, met tranen op de wangen;
Maar, Hogerbeets! hoe grieft mij 't lijden van uw ſpruit,
Daar zij Maria thans ſtaag om den hals blijft hangen,
En deeze, 't meisje zacht in minzaame armen ſluit;
„ Mijn liefling! blijf de troost van uw bedroefden vader,
„ Denk dat mijn hart voor u door moederliefde gloeit,
„ Geniet hier al de gunst van den Alzeegenader,
„ Denk dat natuur en plicht u aan deez kerker boeit!"
(zoo ſpreekt ze) En moet zig van haar tedren boezem rukken.
Jozina gilt het uit! de ſmart wêerhoud elk woord,
Nog poogt zij haar vriendin aan 't bonzend hart te drukken,
Terwijl het jongst vaarwel! in 't hijgend ſnikken ſmoord.

Wat lijd mijn ziel! ik voel, ja 'k voel 't rampzalig ſcheiden,
Hoe vaak benevelt dit mijn treurig wentlend lot,
Dit denkbeeld blijft een floers voor 't vrolijk uitzicht ſpreiden,
Van Hugo's tedre gaê: Jozina maakt dit flot,
Voor haar belangrijk, daar 't gevoelig medelijden,
Zoo zacht, zoo vleiend voor 't aanminnig meisjen pleit,
Dat jeugd en krachten blijft een grijzen vader wijden,
Die om de hulp en troost der jonge ſchoone ſchreid.
Wel aan, mijn Zangnimph! kies thans vrolijker toneelen!
Kom, vriendſchap wenkt u blij naar Gorkum's ſchoone vest,
Hier zal 't gefolterd hart zich met dien wellust ſtreelen,
Die ons een ſchaduw maalt van 't eeuwig Heilgewest. ——
Daar zie ik 't vaartuig aan den blijden oever nadren,
De welkoomgroet golft door de zoele lentelucht,
Zelf ſtroomd 't misleide volk nu 't fijnst gevoel door de adren,
Zie roept elk, door deez Vrouw is Grotius ontvlucht!
Haar liefde dorst gerust, om hem haar vrijheid wagen,
Wie eert haar trouw - haar deugd - haar moed - haar grootheid niet,
Wie moet haar ſchuldloos kroost zoo weerloos niet beklagen?
Maria ziet hoe elk haar thans zijn bijſtand bied.

De

De zachte blijdſchap ſtraalt mijn Daatzelaar uit de oogen,
Hij leid haar gastvrij aan de hand zijn woning in,
Zij valt door tederheid, door wellust opgetoogen,
Nu ſpraakloos in den arm van Daatzlaar's echtvriendin!
Elk trekje teekend vreugd, die 't teder hart doet zwoegen,
De zachte omhelzing gloeit door reine dankbaarheid,
Den kusch der vriendſchap lispt het zaligst vergenoegen,
Daar 't drijvend oog een traan door englen weelde ſchreid.
Hoe blij mag Daatzelaar aan Hugo's vriendſchap denken,
Terwijl zijn telgjes hem, zoo ſchuldloos gul zoo zacht,
Op moeder's tedren wenk de liefſte kusjens ſchenken,
Daar vleiende onſchuld op hun ſtaamlend mondje lacht.
'k Zie reeds in 't grootſche Delft de tedre boezem's zwellen,
Daar elk door zuivre min en rein verlangen gloeit,
'k Zie de ouders van de Groot zijn gaê in de armen ſnellen,
Hoe word 't gevoelig hart thans door natuur geboeit!
'k Hoor Hugo's moeder, die, gedrukt door tegenſpoeden,
Haar leven wegkwijnd, in een ſombre treurigheid,
Nu juichen: 't is genoeg God wil mijn ſmart vergoeden,
Mijn zielverdriet verdwijnt, neen, langer niet geſchreid,

Mijn

Mijn Dochter! liefling van mijn Hugo's treurge dagen,
Mijn Dochter, die de vreugd mijn's levens hebt gered,
Gij zult mijn zwakke kracht door dankbre blijdſchap ſchragen,
De Schepper van 't heelal verhoorde mijn gebed;
Hij zag mijn traanen aan, zijn gunst hoorde al mijn klachten,
Hij zag de grievende angst, van 't lijdend moederhart,
Gekruiste Goël! 'k voel, ik voel al 't leed verzachten!
Gij kend die tedere band, zelfs in uw felſte ſmart,
Mijn Borg, toen 't doodzweet op uw bloedend voorhoofd ſtolde,
Zag nog uw ſtervend oog uw moeder vleiend aan,
Een godlijk woord, dat van uw bleeke lippen rolde,
Deed haar geſchokte ziel het heilgeheim verſtaan;
Dank zij uw liefde en zorg: na zoo veel boezemzuchten,
Zing ik het zeegelied der reine dankbaarheid,
Mijn telg, mijn jongen vriend, mocht 't wreed geweld ontvluchten
Terwijl uw hand, hem weer langs glorie paden leid:
Ik mag zijn weêrhelft thans in bevende armen knellen,
Hoe ſtreelt mij 't lief gevlei, van zijn onſchuldig kroost,
Kom, dierbren huwlijksvriend, laat onze boezems zwellen,
Door dankbre vreugd, wij zien ons door Gods min getroost!

Wie

Wie kan de zalighêen, waar voor dit tijdlijk leeven,
Nog vatbaar is, naar eisch ooit ſchildren? ... Word 't gevoel,
't Genieten van een geest, door woorden ooit beſchreeven?
De taal der gloenſte drift, is veel te ſtomp en koel.
Mijn dierbre Reigersberg vergeet de zorg en kommer,
Dan telkens vliegt haar hart naar 't rijk bevolkt Parijs!
Ze omhelst haar huwlijksvriend, vaak in Verſailles lommer,
En mind – en ſtreeld en kuscht, op Hollandsch tedre wijs!
Dan nog houd 't Vaderland haar in zijn kring beſlooten,
't Belang van mijn de Groot en zijn gelieft gezin,
Duld niet, dat nog zijn gaê haar heil mag zien vergrooten,
Door 't ſtrelend bijzijn van het voorwerp haarer min,
De vriendſchap drenkt haar ziel, hier nog met wellust teugen,
Ze omhelst Amelia, thans als een fiere bruid,
Elk wentlend tijdſtip, kan haar blijden geest verheugen,
Nu huwt de welkoomgroet aan 't juichend feestgeluit.
De jonge Amelia, aanminnig aangebeeden,
Sloot nu, met de eer der jeugd, het plechtig trouwverbond,
Die lieve ſchoone ſmaakt, de reinſte zaligheden,
Zij ziet haar aardsch geluk, op liefde en deugd gegrond:

Ze omhelst haar zielvriendin, de vreugd blinkt in haar oogen,
Zij bied haar Bruidegom, haar vol verrukking aan,
Ik zie de bruiloftsrei door blijdſchap opgetoogen,
Hoe vrolijk ſtrooid de jeugd, Jasmijn en mirtheblâan,
Wijl andren 't bloemfestoen, vol kunst met vlugge vingren
Bevallig ſtrenglen, om het brandend echtaltaar!
'k Zie zelf Maria, blijde een luchtig kranſje ſlingren,
ô Lieve Amelia! door uw gevlochten hair.
Men huwt, en juicht en dankt, den God der kuiſche liefde;
Dan, hemel! welk een lot ſtuit op 't bebloemt gordijn!
Der huwlijkskoets, waar op de dood den boezem griefde,
Der ſchoone Amelia? ... ô aardſche vreugd! verdwijn!
Verdwijn, ô lief geluk! ik zie de woeste golven,
Der wisſelvalligheid, verſcheur nu 't feestgebloemt!
'k Zie al de blijdſchap in een traanenvloed bedolven,
Den glans der blijdſte hoop ter eeuwge nacht gedoemd,
De lentemorgen had den galm der bruiloftszangen,
Nog hooren rollen, toen ze in 't purper kleed getooit,
Uit de oosterkimmen rees; dan, 'k hoor dien galm vervangen,
Door 't doodelijkst gegil, daar rouw, cipreſſen ſtrooit!

Ik

Ik zie de tedre Bruid in 's echtvriend's arm beſtorven,
Daar nog den kusch der min op blauwe lippen zweeft,
Zij heeft de Bruiloftskrans der eeuwge vreugd verworven;
Terwijl haar Bruidegom in foltrende angſten leeft.
Een wrede kwaal deed haar op 't onverwachtst bezwijken,
Terwijl zij ſluimerde op huwlijks rozenblâan,
Filint ontwaakt, en ziet de ontwijffelbaarſte blijken
Des doods, en bied vergeefsch zijn tedren bijſtand aan,
Hij gilt vergeefsch om hulp, maar ziet, na weinig ſtippen,
Zijn veege ſchoone door de ſchicht des doods geveld,
Hij kuscht het laatst vaarwel op haar verſtijfde lippen,
En houd haar ſnikkend aan zijn barſtend hart gekneld.
De weêrhelft van de Groot, gewoon de felſte ſchokken
Van 't wisſelvallig lot, grootmoedig doorteſtaan,
Voelt nu haar fiere ziel, haar grootſchen kring onttrokken,
Zij voelt het lijdend hart door doodelijke angſten ſlaan,
Geen zucht, geen enkle traan kan 't foltrend leed verzachten,
'k Zie haar bij 't ſterfbed van haar zielvriendin gekneld;
Dan, Christen Godsdienst wenkt, en 'k hoor haar tedre klachten,
„ Nu krijgt de boezem lucht, Amelia ontzield!

(Dus

(Dus treurd zij) „ Lentebloem! moest u de dood ontrukken,
In 't vrolijk oogenblik, toen al uw vleiend ſchoon
Ontlook, ach, mocht ge alleen uw wenſchen zien gelukken,
Tot dezen prijs, ach! ſchuilt dan in uw huwlijkskroon,
Mijn zielvriendin! de ſlang die wreed uw jeugd verpeste?
Ó Liefdrijk God! ach geef haar vriendenrei gedult,
Filint, die al zijn heil in haar bezitting veste,
Filint, die eenzaam om uw liefling treuren zult!
Waar vind gij troost! waar vind haar afgeleefde moeder,
Nu 't zacht genoegen, in haar klimmende ouderdom,
Dan, 'k bloos mijn God! ik zwijg, ó zalige Albehoeder!
Waakt niet uw menſchenmin voor ons behoud alom?
Mijn lieve Amelia, zou 't aardsch geluk nog ſmaken,
Indien dit waarlijk tot haar heillot had gedient,
Hier was haar kring voltooit, zij moest 't beſtek volmaken,
Dat eens gevormt werd door den zaalgen menſchenvriend:
Ligt wordt zij thans begroet, door blijde hemelreien,
Die haar verzellen, voor den throon van 't Godlijk Lam,
Zij ziet de juiste rêen waarom wij troostloos ſchreien,
En knielt verrukt, en dankt bij de eeuwge liefdevlam,

Ja,

Ja, 't eeuwig wijs beſtuur, ontroerde feeſtelingen!
Droog eens, aan 't eind des tijds, uw heete traanen af,
Filint! gij zult ontwaakt den toon der liefde zingen,
Wen ge uw Amelia, onſterflijk voert uit 't graf!
De ſchoonſte lentedag, bewolkt door zoelen regen,
Kwijnd, wen de wolk verdrijft met zachter zuiver pracht,
't Aandoenlijk ſchoon, alom geſpreid langs veld en wegen,
Vertedert 's aardlings ziel, daar Godsdienſt plechtig lacht,
Zoo zie ik thans de deugd van Hugo's gaê wêer pronken,
Met zachten luister, daar zij 't ſlapend lijk beſchreid,
Hoe word haar geest ontgloeit, door zuivre hemelvonken,
Ze oogt haar vriendin nog na, in 't rijk der eeuwigheid!
De ſpeelgenootjes, die de lieve bruid bekransten,
Beſtrooijen weenend nu het witte doods gewaad,
Met bloemtjes wreed verſcheurd, zij die om 't Autaar dansten,
Verzellen 't ſluimrend ſtof, met traanen op 't gelaat,
In 't vaal Cijpresſenſchauw verwelkt het mirthenbloezem,
De blos der liefde kwijnt, in 't zuiver wit der deugd,
Voor 't bruiloftstuiltje dekt 't gewormt uw blanken boezem,
Een droeve rouwkreet dooft den galm der reinſte vreugd,

Dan 't lust mijn nimph niet meer in 't dal des doods te zingen,
Daar zwarte ſchaduwen, op wolken van 't verderf,
Al domlend zweeven en elkanderen verdringen;
Mijn Goël! dat uw glans mij voorſtraal, als ik ſterf!
'k Zal thans de vreugd, de troost van mijn de Groot geleiden,
Naar 't rijk, dat haaren vriend een vrije ſchuilplaats ſchenkt,
De bruine zomer lagcht op Delfts bebloemde weiden,
Daar hij de vette room uit ſchuimende emmers drenkt,
Zij wier verheven geest, zoo edel zoo grootmoedig,
Zoo meedelijdend deelt in 't lot van 't wisſlend ſtof,
Staard op de zegekroon, die eens haar borg zoo bloedig,
Won, toen hij zegepraalde op Satan's jammerhof,
Zij voelt haar boezem thans door nieuwe vonken blaken,
Door reine vonken van ontgloeide huwlijksmin,
Zij blijft vol moed en trouw haar Hugo's heil bewaken,
Hoe treft haar 't waar belang van haar geliefd gezin:
Elk blad, dat ze uit de hand haar's echtvriends mag ontfangen,
Vertedert 't edel hart, en ſterkt haar grootſchen moed;
Dan elke regel wekt ook 't heigende verlangen,
Hoe haakt ze elk oogenblik naar 't zielverrukkendst zoet,

Naar

Naar 't zalig oogenblik, dat, na een reeks van zorgen,
En tegenſpoeden haar in 's lieflings armen voert!
'k Zie, hoe de hoop, als 't licht des ſchoonſten zomermorgen,
In 't vleiendst zachtst verſchiet, 't beminnend hart ontroerd;
Dan nog eischt zijn belang in 't Vaderland haar' ijver,
En onverwrikbre moed, hoe pleit zij voor zijn recht!
Span! tedre Zangeres! ſpan hier uw ſnaaren ſtijver,
'k Zie door ondankbaarheid, de deugd hier troost ontzegt,
Hoe doet haar bil'ken eisch de laage ſchraapzucht bloozen,
'k Hoor hoe ze in Rotte's vest het loon der Staatszorg vergt,
'k Hoor haar in Hollands raad beklemde zuchten loozen,
Terwijl geweld en haat haar ſchimpend hoond en tergt.
Intusſchen blijft de Groot zig elke dag ſteeds vleien,
Met 't dierbaarst voorwerp aan zijn zwoegend hart te zien,
Geen voorſpoed, geen geluk, geen vreugd der hoofdſche reien,
Kan hem den waren troost in 't eenzaam zwerven bien.
't Doorſchijnend fluier, lugt van ſpinrag zaamgeweeven,
Bedauwt door 't klamme zweet der zwijmende natuur,
Had 't lagchende gelaat der ſchepping reeds omgeeven,
De ſluimring naderde, op elk vluchtig rollend uur,

De herfst verdreef de jeugd, uit Frankrijk's ruime bosſchen;
Terwijl de toon der vreugd langs wijngaards heuvlen klonk,
Daar poezle voorſpoed blij, de ſijpelende trosſchen
Afplukte, en 't wrang verdriet in zoeten most verdronk,
Toen ſchoone Reigersberg, in 't vrolijk oord mogt landen,
Verrukking – liefde en vreugd vliegt de edle te gemoet,
Hoe voelt zij 't vrije hart door 't heiligst vuur ontbranden,
Daar Hugo ſpraakloos haar in bevende armen groet!
Hoe vrij klopt nu haar hart, 't voelt niets dan hemel weelde,
Al wat hun meer omringt, kwijnd weg; hun ziel geniet
Een wellust, die zoo ſchaars een ſterflijk aardling ſtreelde,
Een wellust, ſlechts geſchikt voor 't vrije Godsgebied,
De Algoedheid ziet het heil dier tedre lievelingen,
Op 't wentlend rond nog met dien Goddelijken lust,
Als toen om 's levensboom de Mirthen kransjes hingen,
En maagdlijke onſchuld werd door zaalge min gekuscht.
De Groot, door vreugd verrukt, vergeet nu aan haar boezem,
't Ondankbaar Vaderland, zijn hechtenis, ſmaad en hoon,
Een zacht genoegen ſpreid 't aanminnig lentebloezem,
Van kommerlooze rust op 's levenspaân ten toon,

Ma-

Maria blijft alom bewondrende aandacht wekken,
Haar tederheid — haar moed, bekoort, zelfs 't koudſte hart,
Zij blijft beſchroomde liefde een ſchittrend voorbeeld ſtrekken,
Hoe gloênde tederheid den wreedſten dwingland tart.
Elk haakt om haar te zien, door blijdſchap opgetoogen,
Charlotte, de echtgenoot van moedige Condé,
Omhelst haar als vriendin, — uit helder tintlende oogen,
Straald blanke oprechtheid af, naast liefde en zaalge vreê!
„ô Glorie mijner kunne! 'k blijf u mijn eerbied wijden,
„Hoe vaak zocht ik vergeefsch een ſchoon bedachte list,
„Om mijn geliefden Prins van banden te bevrijden,
„Dan had mijn liefde en trouw u de eeuwige eer betwist;
„Doch,'k bleef ſtaag vruchtloos hulp en veilige uitkomst zoeken!.."
(dus ſpreekt ze) en knelt de gaê van Hugo aan haar hart,
Laat gluipende afgunst nu 't geluk der onſchuld vloeken,
Zij ziet zig door den bloei der ſtille deugd gefart,
Wie mijn de Groot waardeert, wil zijn gezin ontmoeten,
Elk mint de telgjes, van dien grootſchen wonderſtam,
Elk wil reeds Vaders trouw in 't minzaam wichje groeten,
't Onnozel trekje tuigt reeds vrijheids edle vlam,

Ja, 't jonge hartje gloeit door grootheid, deugd en liefde,
Door heilige eerbied voor Gods groote Majeſteit,
De vrijheids min, die vroeg 't ontwiklend zieltje griefde,
Is in elk lachje zacht in 't jeugdig blos verſpreid.
Hoe vrolijk bloeit het kroost, bewaakt door tedre zorgen,
Der trouwſte moeder, die het huizelijk geluk,
Weêr zacht doet rijzen, als een zoele lentemorgen,
Uit donkre nevlen van verdriet en angst en druk.
ô Vaderlandſche Vrouw! niets kan uw naam ontluistren,
Dat Frankrijk's maagdenrei al triplend bloemtjes ſtrooi,
'k Hoor de achtbren vrouwenſtoet vol gul genoegen fluistren:
„Wel aan, dat onze hand haar met een eerkrans tooi!"
Nooit, ô Maria! zal, uw roem, uw eernaam taanen,
ô Morgenſter! gij kon voor Hollandsch glorie ligt
Door 't zwartste wolkgebergt het bloozend heilſpoor baanen,
Daar de akeligſte nacht voor uwen luister zwicht.
De Groot! laat haat en wraak vrij op uw welvaart woeden,
Zij bloeit aan 't Franſche hof, door Lodewijk beſchauwt,
De laster, aan de borst der nijd met zulfer gloeden
Gezoogd, braak vrij heur gif; uw rust blijft mild bedauwt,

Gij

Gij ſmaakt de zaligheên van 't ſtil – het amptloos leeven,
Terwijl geleerdheid haar trezooren u ontſluit,
Ik zie een vlugge faam bekranscht met lauwren zweeven,
Zij galmt aan 's aardrijk's pool, de Groot! uw grootheid uit.
Hoe plechtig ziet zig elk der achtbre weetenſchappen,
De heilige offers door uw vluggen geest gewijd;
De reine Godsdienst ſpreid, langs zilvren glorietrappen
Des eerentempels, u 't bepurpert voettapijt!
Geen dwaalziek bijgeloof zal ooit uw ziel bekooren,
Geen eigenbaat geleid uw voet aan 't beeldenkruis,
Gij ziet het godlijk licht in 's heilands ſterfuur glooren,
En volgt zijn zuivre ziel, in 's Vaders heilrijk huis!...
Het lauwe bloed, dat uit zijn wreede wonden vloeiden,
Wascht zacht, de Christendeugd, op 't dwaalſpoor vuil bemorscht,
Dit ſchonk de Groot die pracht, die luistrijk – godlijk gloeiden,
Voor 't oog des Seraph's, ja, voor 's waerelds glorievorst!...
Hij ziet vol ſmart Gods kerk in donkre nevlen kwijnen,—
Met welk een edle drift — met welk een fieren moed, —
Doet hij den morgenglans der heldre waarheid ſchijnen!...
Dan, ach! het ſcheemrig oog pinkt, door dien hemelgloed. —

Ô Frankrijk! eeuwig zult ge op de eer — den luister boogen,
De roem van 't menschdom mag, aan 't woest geweld ontvlucht,
Omringt door vreugde en heil, — omhelst door 't mededoogen,
Vrij ademhalen in uw zachte — uw zuivre lucht,
Mijn Hugo mag geſtaâg zijn ſtille rust zien bloeien,
Terwijl 't gezellig hart, een edle vriendenſtoet,
Daar al zijn uuren zacht door lauwerbeemden vloeien,
Op 't heilig ſpoor der eer, zoo gul als vrij ontmoet,
Hij blijft de vreugd de lust van al wie deugd waardeeren,
Zijn weêrhelft is het beeld der eerſte huwlijksmin,
Elk poogt in haar 't geluk van eden's beemden te eeren,
Men vind vermaak in elk van Hugo's vrij gezin.
Zijn van de Velde zelf deelt in der braven achting,
De liefde voor zijn Heer, — zijn kundigheid, zijn deugd,
Kroont hem met eer en roem, de vrolijkſte verwachting,
Van 't heilrijkst huwlijk ſtreeld, zijn hart met tedre vreugd!
't Aanminnig Elsje blijft al 't loon der trouwheid ſmaken,
Elk heeft 't bewondrend oog geſtaag op haar gevest,
Laat valsch geleenden zwier, op trotſche ſchoonhêen blaken,
Mijn blozend Elsje is de eer van Hollandsch fier gewest!

De

De grijze Jeanin, is begeerig haar te aanſchouwen,
De Groot, moet aan zijn vriend, de jonge ſchoone bién;
„'kMoet(zegt de Grijzaard)haar aan wien ge u dorst vertrouwen
„Het lentebloemtje, dat uw vrijheid waasemt, zien." —
Hij ziet zig daaglijks door de zoetſte vriendſchap ſtreelen,
De vriendſchap, eens gevest op Hollandsch vrijen grond,
Doed hem, belangrijk, nog in vreugde en lijden deelen,
Van elk, wie ooit vermaak in de eer van 't menschdom vondt,—
Nu doed eens Voszius hem de eelſte troost ontſangen,
Dan ſchenkt Herpenius, Schriverus of Maurier,
Door ſchrift voldoening, aan zijn uitgerekt verlangen
De broeder van zijn gaê, zoo ſchrander, trouw als fier,
Meld hem geduurig, 't lot der trotſche dwingelanden,
En maalt hem 't Staatsgeheim met grootſche kleuren af,
Terwijl hem dagelijks de kracht der teêrſte banden
Van Bloedverwantſchap,— vreugde en ſtillen wellust gaf.
Geen ſtaatszorg boeit zijn geest, zoo vrij – zoo onbekommert,
Geniet hij 't vreedzaam heil, dat vlijtige oefening bied, —
Zijn voorſpoed, door de zorg der vriendſchap ſtaag belommert,
Bloeit weelig, – dan, eerlang, doet huisſelijk verdriet,

Al de aardſche zaligheid door doodlijke angst verſtikken,
Een heir van kwalen valt den vriend der godheid aan,
De pijnelijkſte ſmart zweeft nu op de oogenblikken,
En voert, zoo 't ſchijnt, mijn held aan 't eind der levensbaan.—
Door kwelling lang vermoeid, zijn de afgematte krachten
Niet meer geſchikt, om 't woen der pijn, op 't logge dons,
Te tarten, — dan, Gods gunst, hoord al de jammerklachten
Der liefde, — Levensvorst! toon — toon uw trouw aan ons! ...
Aan ons, die neérgeknield, u om beſcherming ſmeeken! ...
Dus zucht zijn echtvriendin, — terwijl hij ſluimrend rust,
Doch ras ontwaekt, — nu ſchijnt zijn liefdrijk oog te breeken,
Hij voelt zig in den arm der lieffte gaê gekuscht,
Terwijl zijn telgjes om het veege ziekbed ſchreien,
Zij ſtreelen 't klamme zweet met zachte handjes af,
En blijven ſnikkend hem met tedre namen vleien,
Met namen, die alleen de reinſte teêrheid gaf....
De ſchicht des doods verſtompt op zijn beklemden boezem,
Terwijl hem 't leven, met een ſchild van roozeblaân,
Verdedigd, 't gloeiend gif der kwalen dat het bloezem,
Der welvaart zengt, verdooft, in liefden's tedre traan.

Ik

Ik zie gezondheid gul de poezle-hand hem bieden,
Hij rijst, Gods liefde dekt mijn waaren Christen zacht; ....
Zij wenkt, en de aklige angst moet uit zijn woning vlieden,
Des levens engel houd voor zijne koets de wacht,—
Allengs keerd nu de vreugd op Englenwiekjes neder,
De zaalge vriendſchap wijd een traan, door deugd geplengt,
Die 't heiligst — 't fijnst gevoel, zoo gloeiend - zacht - zoo teder,
Met liefde op 't dankaltaar der reine godvrucht mengt! ...
Ja, Frankrijk's zachte lucht voed weêr de tedre krachten
Mijns helds, zijn zielsvriendin — zijn vrolijk groeiend kroost,
Zien weêr het knellend leed elk oogenblik verzachten,
Daar 't gul genoegen ras op rozenwangen bloost.
Ja, moet het grootsch Parijs, voor gloênde ſchichten beeven,
Die de onverzoenbre dood, terwijl de lente ontwaakt,
Op vuurge vleuglen, der rampzaalge pest, doet zweeven? ....
De Groot ziet hoe de zorg der tedre vriendſchap blaakt! ....
De Mesme, in Frankrijk's raad, door ſtaatkunde aangebeeden
Smeekt, dat de Groot, de Stad, daar wanhoop woed, ontwijkt! ...
Zijn landgoed, 't ſtil verblijf van aardſche zaligheden, —
Daar wufte weelde en pracht in 't ſchomlend loof bezwijkt;

Dit

Dit landgoed bied hij gul de Groot ter veilge wooning
„ Ontvlucht, (dus is zijn taal,) daar met uw lief gezin,
„ Mijn edle boezemvriend! de onzaligſte vertooning
„ Altijd belommert door Gods tedre menſchenmin, —
„ Geen woeste dartelheid ſtoord hier uw oefeningen, —
„ Geen woelende ondeugd treft daar uw verheven ziel, —
„ Natuur voerd u omhoog, op dichtbeſpiegelingen,
„ Daar vind ge, al 't geen uw ooit in 't leven best beviel,
„ Een rijke boekzaal kan uw denkkracht voedzel ſchenken,
„ De rust die uw verzelt begunstigd daar uw vlijt,
„ De Schepping zal alom uw zwevende aandacht wenken,
„ Daar zig 't vertedert hart aan dankbre blijdſchap wijd."—
Dit aanbod ſtreeld de Groot, vermoeit door 't rustloos woelen
Van Hof en Stad, verlangt zijn geest na ſtille rust,
Ja, op dit Landverblijf zult gij uw zelf gevoelen,
De Groot! — hier word gij blij door vrede en heil gekuscht. —
Hier wijd hij elke dag aan edle bezigheden; ——
Natuur, die 't groen gewaat weêr om heur leden plooit,
Bied gulle lagchjes, daar de lente alom haar treeden,
Met zacht-ontluikend kruid en malſche bloemtjes ſtrooid.

Zijn

Zijn weêrhelft ſmaakt hier 't zoet van 't ongedwongen leeven,
Geen hooffchen dwang bekoord 't vrij kloppend hollandsch hart,
Hier ziet ze in 't lagchend groen, de blijde kind'ren zweeven,
Terwijl geen norfche zorg hun lieve jeugd benart:
Hier zal geen dartle list het jonge hart verpesten,
De lieve moeder vleid zig op een zodenbank,
En poogt den throon der deugd voor 't ſpeelend kroost te vesten,
Zij toond hun 's Hemelsch gunst: de ſtamelende klank,
„ Van kinderlipjes, ſtreeld het liefdrijk Alvermoogen!"
(Dus ſpreekt zij) vleiend, plaatst ze een liefling op haar ſchoot,..
Elk leest de dankbre vreugd in Moeders minzaame oogen;
Zij voelt zig onverwacht, omhelscht door haar de Groot,
Hij zet zig naast zijn Gaê, elk wichtje vleid om kuschjes, —
De knaapjes huplen door de dichte lindenlaan,
Of plukken bloemtjes, voor hun vriendelijke zusjes,
Die kransjes vlechten, in de jonge roozenpaân. —
De vrolijke onſchuld kan deez grootſche ziel bekooren,
Elk trekje der natuur ſchetst de eeuwge grootheid af,
Van hem, die liefde en zorg voor 't wormtje zelfs doet glooren; —
Intusſchen keert de ſtad in een verſlindend graf; —

De

De vaale pest, geteeld in 's afgronds zwavelkolken,
Vliegt op de vlerken van de zuiderkoeltjes aan,
Verſchrikking – doodlijke angst en wanhoop treft de volken,
Waar zij verſchijnt, de dood volgt haar verwoeste paân.
Dit monſter, doet de vreugd uit Frankrijk's hoofdſtad vluchten,
Zij blaast het doodlijk gif met blauwe lippen uit,
Het feestgezang verſmoort, in bange boezemzuchten,
De toon der liefde kwijnt, in 't akligst lijkgeluid! . . . .
Hier ziet een jonge gaê haar zielenvriend bezwijken! —
Hij ſlaat 't verwilderd oog, op 't voorwerp van zijn min,
Zijn paers gevlakte hand doet klemmend kennis blijken,
Hij zucht, hij kuscht, hij ſnikt — en ſlaapt de doodſlaap in! . . .
De blijde Bruidegom, die 't echtaltaar ziet gloeien,
Ziet, hoe de wellust van zijn fiere jeugd verbleekt,
Zij knielt, de Priester ſluit hun zaalge huwlijksboeijen,
Terwijl haar drijvend oog in 's jonglings armen breekt;
Hij voelt haar hijgend hart nog op zijn boezem tikken, ——
Terwijl haar gloênde mond den kusch der liefde bied;
Nu gilt Filant, daar hij, in de ijslijkſte oogenblikken,
Zijn jonge zielvriendin in wreede doodangst ziet;

Zij

Zij poogd zig worstlend uit zijn ſiddrende arm te rukken,
'k Sterf (zegt ze,) ſchuw, ach! ſchuw, mij die uw jeugd verpest! —
Hij blijft haar ſtervend aan zijn tedren boezem drukken,
En lieve Julia ontvlucht het ſterfgewest;
Haar jongſten adem, door haar vriends beklemde lippen,
Al heigend weggekuscht, vergift zijn gudzend bloed,
Zijn arm beſterft, hij laat de laatſte zuchten glippen,
'k Zie 't minnend paar verééénd door een onzaalgen gloed,
Het liefdrijkst huisgezin vergt 't teederst meedelijden,
De Vader, onlangs blij door 't lagchend kroost geſtreeld;
Toen 't vleiend ſtaamlen 't hart des nijv'ren kon verblijden,
Ziet hoe elk oogenblik nu nieuwe rampen teelt, —
Zijn reeds bezweken kracht, word nog voor 't laatst verzamelt,
Terwijl zijne echtgenoot den jongſten ſnik verbeid,
En 't ſtervend kindje om hulp, in 't moordend lijden, ſtamelt,
Of, heigend aan haar borst, om 't laatſte teugje ſchreid!....
Nu breekt het moederhart; zij kuscht de onnozle traanen,
Van 't moê geworsteld kind, en daar haar veege mond,
Gods vaderlijke trouw voor 't heigend kroost blijft maanen,
Scheurd ſtraks de hand des doods het heilrijkst echtverbond!..

Zij

Zij ſterft! . . . haar zielenvriend blijft haar in de armen klemmen,
Haar zuigling, wreed verteerd door onuitblusbren gloed,
Knelt 't mondje aan haar borst, terwijl reeds de adren ſtremmen,
En zuigt voor moedermelk, vergiftigd ſtollend bloed! . . .
Dit jammervol tafreel, kan 't teder hart ontroeren;
Veredelend gevoel! gij kund verbeeldingskracht,
Al ſchreiend, in 't verblijf der wreedſte rampſpoed voeren,
Parijs! hoe golft uw lucht, door de akeligſte klacht! . . .
Ik zie de wanhoop door uw ruime wijken waaren,
Terwijl zij 't zwoegend hart der moedloosheid bezielt,
'k Zie zaalge vriendſchap, die gints met ontvlochte hairen,
Voor 't godlijk zoenaltaar haar's zaalgen heilborg's knielt! . . .
Zij zag op 't wreedst alom haar heilge banden ſcheuren,
Lucinde ſterft, in de arm der trouwſte zielvriendin,
Die, door verdriet vermoeid, nu in 't angstvallig treuren,
Haar jongſte toevlucht zoekt, bij de eeuwge menſchenmin! . . .
Zij voelt het gif der pest door zwellende adren vloeijen,
Elk ſchuwde haar vol angst, zij voelde in eenzaamheid,
Haar jongen geest getroost, van 't wislend ſtof ontboeien,
Lucinde hoord haar lot, en zaalge vriendſchap pleit,

Op

Op tedre liefde en trouw; zij vliegt om hulp te bieden,
Zij koelt haar gloende dorst, zij ſchenkt het hijgend hart,
Der ſtervende vriendin verzachting; de angſten vlieden,
De krachten, afgemat door folterende ſmart,
Herſtellen zich, nu kuscht de dankende Lucinde,
Weer 't welvaarts blosje, dat op zachte wangen kwijnt,
Dan, de ijsſelijkſte kwaal vermoord de zielsbeminde,
Van ſchreiende Annet, de wreede dood verſchijnt.
ô Hemel (gilt zij) moest Annette u overleeven,
Ach! word uw liefde, uw trouw verſchriklijk dus beloont,
Ik word rampzalig, dus 't verdriet ten prooi gegeven;
Lucinde! ach, had gij nooit me uw dierbre hulp getoond,
'k Moet leven, om uw dood op 't ijslijkst te gevoelen,
Mijn zwakke kracht bezwijkt, ja eeuwig liefdrijk God!
Dank zij uw gunst, de dood blijft in mijn boezem woelen,
Lucinde! ô uw vriendin geniet het troostrijkst lot.
Zij ſterft op 't koude lijk, haar heete traanen ſtollen,
Op 't maagdelijk gelaat; ô jammervolle ſtad,
'k Zie de akligſte uuren u voorbij naar 't eeuwig rollen!
Dan de eeuwge goedheid ziet uw naam op 't duurzaam blad,

Van zijn gedenkboek, dat het lot der volken reegelt:
Verwoesting drijgt vergeefsch; een drom van eeuwen wacht
Nog op uw glorie, 't plan der godheid moet bezeegeld,
Gij moet de wieg nog zijn, van 't wisselend nageslacht.
Gevoelige de Groot voelt Frankrijk's wreede rampen,
Wat lijd zijn teedre ziel, hij ziet elk oogenblik,
't Bevolkt Parijs, bewolkt door vaale neveldampen,
En hoort het bang gegil van wanhoop, smart en schrik,
Hij huwt zijn zuchten aan de beê der Christenschaaren,
God ziet vol teedre zorg hun smeulend offer aan,
Straks blinkt zijn liefdevuur vertroostend op de altaaren,
En 't leven strooit alom weêr jonge roozenblaân,
Gods wenk gebied, de pest verschuilt in 's afgronds hoolen,
Terwijl zig 't aklig graf verzadigt, eindlijk sluit.
Nu stroomt een zuivre lucht, van 't ijs der noorder poolen
En deelt gezondheid, kracht en werkzaam leven uit.
Zoo ziet mijn held gestaag de lotverwisselingen,
Van 't vrolijk bloeiendst rijk, met staarende oogen na,
Dit alles voert zijn geest ver boven de aardsche kringen;
Daar knielt hij voor den troon der eeuwige gena,

Het

Het lief genoegen ſtrooit nog blij zijn levenspaaden;
Daar zie ik Daatzelaar en jeugdige Maurier,
Met jonge Reigersberg, 't verlangend hart verzaaden,
De zachte vriendſchap ſchenkt zijn dagen jeugd en zwier.
Ik zie zijn tedre drift in duizend vraagen leeven,
Die drift die elk op 't nauwst verbonden hout aan 't oord,
Daar 't hart, den eerſten ſlag ontwiklend heeft gegeeven,
Daar de eerſte lichtſtraal heeft in 't ſluimrig oog gegloord.
Mijn Daatzelaar, gewoon aan Hollandsch ſmaak en zeeden,
Vind bij zijn ouden vriend op 't land zig zelven weêr;
Hij meld hoe Holland thans zelfs zijn beroemdſte ſteeden,
Ziet vliegen op den wenk van Nasſauw's trotſchen heer,
Hoe 't land, vermoeit door tijd en geld en volk te ſpillen,
Naar vrede hijgt, ondanks Prins Mauritz heldenmoed,
Doch hoe de woeste orkaan van wreede Kerkgeſchillen,
Nu 't oogmerk is bereikt, zoo 't ſchijnt heeft uitgewoed;
De zoon van Reigersberg, brengt tedre liefdegroeten,
Van ouders, maagen en een dierbre vriendendrom,
Elk wenscht mijn Hugo weêr in 't Vaderland te ontmoeten,
Hoe lang (vraagt elk) zwerft nog de deugd als balling om?

't Bevallig landverblijf keert in een vrolijk eden,
Voor 't dierbaarst huisgezin, dat liefde en onſchuld voed,
De reinste blijdſchap daalt, al juichend hier beneeden,
En lagcht hun vleiend toe, verzelt door de englenſtoet!
Ja 't ſtil verblijf der deugd, daar godvrucht vrij mag bloeijen,
Daar geen verraad, noch list natuur te wreed verkragt,
Daar doet de aardsch englenrei den ſchoonſten luister gloeijen,
En houd voor de onſchuld op godsliefden wenk de wacht.
De Groot, door Staatsbewind, noch norſche zorg gekluisterd,
Wijd al zijn kracht aan 't nut der maatſchappijen toe,
Daar geen vergetenheid zijn glorie ooit verduisterd,
Zij praalt in vollen glans. De wraak, 't vervolgen moê,
Zal eens de grootheid zelfs mijn's edlen Christens kennen,
Ja, blozend zal zij vaak, wanneer het recht verſuft,
Door woeste twist, zig ſtil aan Hugo's uitſpraak wennen,
Wanneer de nevel vlucht voor 't ſchitterendst vernuft.
Maurier blijft aan zijn zorg een dierbren zoon vertrouwen,
„Gelei zijn fiere jeugd naar Themis heilig koor,"
(Dus ſmeekt hij) en de Groot doet hem den glans aanſchouwen
Der wijsheid, die hem wenkt naar 't ſtijgend eerenſpoor.

ZES-

* * * * * *

ZESDE ZANG.

De hoogſte Ceder, die zijn wolkenſteigrend lommer,
Al ſchomlend uitbreid, op den grootſchen Libanon,
Terwijl zijn donkre ſchauw zorg, angst, verdriet en kommer,
Verbergt voor 't vrolijk licht der heldre middagzon,
Blijft in den grond waar eerst zijn teder ſcheutje groeide,
Stout de eeuwen tarten; dan verplaatst hem's ſterflings hand
Door werktuigkunde en kracht, terwijl hij groenend bloeide,
In andre luchtſtreek, ver van 't eigen Vaderland,
Zoo kwijnd de friſſche jeugd, die op zijn bladen lagchte,
Ja, ſchoon een vetten grond hem gul zijn voedzel bied,
Schoon telkens de avonddauw den gloed des daags verzachte,
Zijn fiere kruin pronkt met die grootſche ſchoonheid niet;
Zoo blijft ook mijn de Groot in Frankrijk's vruchtbre ſtreken,
Schoon gulle vrolijkheid al dartlend hem omringt,
Berooft van waare vreugd, niets kan dien gloed ontſteken,
Die elk gevoelig hart tot zuivren wellust dwingt.

Nog kan verbeelding hem door hollandsch beemden voeren,
Elk voetſtap toond hem 't merk van kommerlooze vreugd,
Hoe kan 't herdenken nog zijn teder hart ontroeren,
Door 't luchtig ſchaduwbeeld van zijn verwelkte jeugd!
Nog blijft hij voor 't belang van 't worstlend Neêrland waken,
Elk Vaderlander vind in hem een trouwen vriend,
Geen laage wraakzucht doet zijn edlen boezem blaken,
Ik zie zelfs hoe zijn deugd Oranje viert en diend,
Dan 't trouwloos Vaderland blijft de onſchuld wreed vervolgen,
't Vertrapt zijn dierbaar kroost, daar 't helſche ſlangen voed,
Ik zie hoe heerschzucht, nog op mijn de Groot verbolgen,
Op zijn verdeediging met Tijgers wraaklust woed.
Mijn Christen, van 't geweld zijn's vijands thans beveiligd,
Had zijn beſchuldiging met ſtoute taal weêrlegt,
En aan zijn vriendenrei grootmoedig toegeheiligd,
Zijn ſtem verdreef de ſlaap, uit 't oog van 't machtloos recht,
Hij deed het zilver wit der heiligſte onſchuld ſchittren,
Der onſchuld, die vol ſmart troost zocht bij Neerlands God,
Dan die verdeediging kon haat en wrok verbittren,
En ſchoof de grendlen weg van 't Loeveſteinſche ſlot.

Daar

Daar bleef nog Hogerbeets den avond van zijn leeven
Weg kwijnen, door zijn kroost in 't akligst leed verzeld,
De Groot bleef om zijn vriend, ſchoon zelf van 't juk ontheeven!
Door wrede zielenſmart, te jammerlijk bekneld.
Kon zijn verdeediging den heldren glans doen lichten,
Die waarheid recht en trouw, op 't plechtigst heeft verſpreid,
Dan zou zijn Hogerbeets, 't rampzalig lot zien zwichten,
Daar Hugo's heilig recht ook voor 's mans onſchuld pleit!
Doch vruchtloos; 't wreed geweld ſlaat weer op nieuw aan 't woelen,
Men doemt op nieuw de Groot, daar nijd de tanden knerst,
De ſnoode heerschzucht moet den gloed der wroeging voelen,
Daar Staatslist, nu ontdekt, door ſpijt en ſchaamte berst.
Gewijde drukkonst! die tot heil der maatſchappijen,
In vrijheids zachten arm met zuivre ſchoonheid bloeit,
En vaak de rampſpoed maalt der helſche ſlavernijen,
Word door geweld in haar geboortelucht gebocit.
Men durft de fiere ſtem der moedige onſchuld ſmooren;
Dit treft der braven ziel! hoe grieft dit mijn de Groot!
't Gerucht doed hem al ras, die ſombre treurmaar hooren,
Nu vlucht de laatſte hoop! 't Is waar, Prins Mauritz dood,

Kon eens verandring aan 't beſtuur der landen ſchenken;
Dan welk een flauwen troost! mijn Hugo! 'k voel uw leedt,
'k Zie liefde en vriendſchap u in Neêrlandsch beemden wenken,
Dan de eer verbied, dat ge ooit verneert hun tegen treed.
Neen: eerst moet wrevlen haat uw fiere deugd erkennen,
Eerst word het wraakzwaard van 't ontwaakte recht gekuscht,
Door heerschzucht, die zig aan geen wet, noch plicht wil wennen,
Offchoon zij bloozend al heur misdaan is bewust.
Mijn edlen Christenheld ziet vast zijn jaaren zinken,
Ver achter 't zichtbaar ſtof, in de arm der eeuwigheid,
Zijn naam blijft de aardbol door met grootſche glorie blinken,
'k Zie hoe elk Rijksmonarch, hem om zijn vriendſchap vleid;
Nu ziet hij zig genood, aan 't hof der logge Deenen,
Dan bied den fieren Zweed de ſchittrendſte eer hem aan,
Gints wenkt hem 't Duitſche rijk, daar welvaart is verdweenen,
't Heil, langs den Rhijnſtroom kwijnd in jonge wijngaard blaân;
Maar, de edle balling wil zig aan geen vreemden wijden,
Hij gruwt op 't denkbeeld, dat 't belang der maatſchappij,
Waar aan hij zig verbond, ligt met 't geluk kon ſtrijden
Van Neêrland, thans in 't ſchauw der krijgsbanieren vrij.

Hij

Hij blijft grootmoedig, ſchoon door huiszorg vaak bekommerd,
Hij voelt het wanklen ſtaag van 't ondermaanſche lot,
Maar blijft door de eeuwge trouw van 's waerelds vorst belommert
Daar hij met eigenbaat en laage vleizucht ſpot.
De waare Godsdienst, door geen bijgeloof ontluisterd,
Zij, die bevallig bloeit in blanke Lelieſchauw,
Zij, die 't weldenkend hart van 't logge ſtof ontkluisterd,
Vertroost mijn Hugo, door haar zuivren hemeldauw;
Zijn wooning is 't verblijf van godgewijde zeeden,
Hier offert zuivre deugd, op 't gouden reuk altaar,
Van Jezus eeuwge min, haar vrije ſmeekgebeden,
Hier leeft de wellust, der verdrukte Christenſchaar.
'k Zie Uitenbogaard hier een vrijen adem haalen,
Zijn hart, dat voor de Groot door zuivre vriendſchap gloeit,
Verbeelding doet hem vaak nog door die beemden dwaalen,
Waar Hugo's jeugd zoo vrij, zoo ſchittrend heeft gebloeit,
Zijn vaderlijke zorg bleef toen het zwellend bloeſem,
Der kennis koestren, door den gloed der reine deugd,
Zijn raad, zijn minzaamheid, kweekte in den tedren boezem
Des jonglings, toen al 't ſchoon van onverwelkbre vreugd:

Door al de wisſling heên, van 't doorgeworsteld leeven,
Was Uitenbogaard voor mijn Hugo de eelſte vriend,
De trouwſte raadsman, die hem veilig voort deed ſtreeven,
Op 't ſpoor des heils; hier werd de Godheid blij gediend;
'k Zie Episkopius wiens achtbre Godgeleerdheid,
De trotſche nijd verblind, en door haar zuivren gloed,
Aan 't oog der Godvrucht toond, hoe ſchaadlijke verkeerdheid,
De tedre ziel berooft van al 't verrukkendst zoet.
't Huis van mijn Grootzius, de Godsdienst toegeheiligd,
Pronkt als een ſchaduwtrek van 't hemelsch heiligdom,
Daar Neêrlands Christenſtoet, voor zielendwang beveiligd,
Zag hoe den glans der hoop langs zwarte wolken klom.
Dan welk een naare nacht van ijsſelijke rampen,
Verſmoort de glorizon aan Frankrijk's heldren trans?
De paerſe blixem, golft door aklig zwarte dampen,
De zaalge vrêe bezwijkt, en voorſpoeds zachten glans
Verdwijnt; de tweedracht zweeft in gloênde zulferwolken,
Zij blaast haar gif in 't hart van 't koninglijk gezin,
Zij wapend 's broeders hand, met ſcherpgewette dolken,
En wekt de woeste wraak, in 't oog der Koningin!...

De

De ondankbaarheid, geteelt in 's duivels gloênde poelen,
Treet aan het Franſche Hof in Prieſterlijk gewaat,
En doet de Medicis haar helſche wreedheid voelen,
De purpren hoed beſchauwt het nooit ontroerd gelaat,
Het hart ſints lang verſteent, doet door geen ſchaamte de adren,
Meer zwellen, Richeljeu in Staatslist uitgeleerd,
Durft moedig tot den troon des jongen konings nadren,
Daar hij den ſchepter meer dan 't kerkbewind waardeerd.
Zijn oogmerk moet bereikt, zijn ſtaatsgezach moet klimmen,
Hij wind allengs de gunst van goeden Lodewijk,
Hij doed zijn glorie reeds van achter de Alpen glimmen,
Daar hij het oorlogsvuur beſtuurd, tot roem van 't rijk,
o Frankrijk! 'k ſchuw vol angst dien chaos uwer twisten,
'k Zie 't hof verwart, natuur in 't zwoegend hart verſnoord,
Gevoelig offert hier elk edeldenkend Christen,
Een traan daar zij de ſtem der menscheid ſtaamlend hoort.
'k Zie hier een Koningin van kroon en troon verſtooten,
Èen Zoon, te wreed misleid, vertrapt het hijgend hart
Waar onder hij met zorg met al zijn kroongenooten,
Gedragen werd, wat angst! — wat wrede boezemſmart!

Vors-

Vorstin! gevoelde gij, terwijl ge angstvallig vluchte,
Uit 't oord, daar gij vol pracht het vorstlijk huwlijk floot,
Daar gij in 't baren van drie Rijksmonarchen zuchte,
Waar van één, thans den dolk naar 't Moeder hart u floot.
Gevloekte burgerkrijg, fnelt door de vruchtbre ftreeken,
Ik zie 't verwoeste veld befpat met 's landmans bloed,
Ik hoor de tedre Vrouw, den wreedften moorder fmeeken,
Om deernis met haar kroost, vol kommer opgevoed.
Ontzinde drift geeft zelf den fchijn van Godsdienst ijver,
Aan 't onmeedogend woên, van ftaatszucht en verraad,
Een helsch gedrocht, fpan' hier zijn helfche fnaren ftijver,
En fchetst de gruwlen van den wreedften menfchenhaat.
Doet 't buitenlandsch geweld de blonde voorfpoed vluchten,
Terwijl verfchrikking wreed op oorlogs dondren rolt,
Vloek zweeft in de angst des doods, op de afgebroken zuchten,
Daar 't bloed der helden op der paarden hoeven ftolt:
Dan dwaalt verwoesting langs den platvertrapten akker,
Terwijl de veldling bij 't verbrande ftulpje fchreid,
Doch 't onheil blikfemt ftraks, trouw, moed en wraakzucht wakker
En krijgsdeugd huwt zig fier, aan 't fchranderst krijgsbeleid,

Maar

Maar muitzucht! vloekgedrocht! ſcheurd gij de heilge teuglen,
Van 't waakzaam ſtaatsgezag, dan zweeft 't afgrijslijkst lot,
Der ſchoonſte maatſchappij alom op vuurge vleuglen,
Dan vloekt de wanhoop ſnood deeze aard — zig zelf — en God!
Ô Frankrijk! wat al ramp heeft uw geluk beſtreeden,
Men trapt de Godsdienst wreed op 't vry en ſchuldloos hart,
Bearn hoe zwoegde gij, toen door rampzaligheeden,
Hoe werd uw heil, uw rust, door zielendwang benart!
Gevloekte Burgerkrijg, gij doet natuur bezwijken,
Terwijl gij zinloos in uw eigen boezem wroet,
Uw eigen hart doorknaagd, uw zetel vest op lijken,
Uw heeten dorst verkoelt, met gudzend broederbloed,
Rochelle bleef vol moed den ſlaafſchen dwang verduuren,
Rochelle, de eer en roem van Frankrijk's grootsch gebied,
Die nijvre koopmanſchap, in haar verſterkte muuren,
Gul in den forſchen arm der Zeevaart bloeien ziet;
Rochelle, 't vrij verblijf van edle heldenzielen,
De veilge ſchuilplaats, van elk trouwen hugenoot,
Die moedig weigerden voor Romen's dwang te knielen,
Daar Staatszucht voor 't Altaar 't ſtaal in zijn boezem ſtoot,

Ô Fie-

O Fiere Vest! uw moed heeft dwinglandij beledigt,
Uw grootheid moet verneert, uw edle vrijheids min
Kwijnt, ſchoon natuur op 't ſterkst uw vestingbouw verdedigt,
Gefolterd en benauwt het bloedig puingraf in.
De wraak en 't krijgsgeſchrei, dat reeds de lucht vervulden,
Omringt uw trotſchen wal, waar word uw hulp geböon?
Heerschzuchte Richeljeu, kan nergens vrijheid dulden,
Haar naam zelf kwetst zyn ziel. „Wreek, edle Vorst! uw hoon,
„Op de aanhang van Calvijn, gij moet hun trotscheid dwingen,
„Brittanje vliegt ter hulp van dien gevloekten ſtoet,
„Uw krijgsroem moet na de eer van al uw Vadren dingen,
„Wreek aan den Hugenoot uw's Vaders ſchuldloos bloed!"
(Dus ſpreekt hij) en ontfonkt de wraak in 's Konings boezem,
Rochelle wordt berent, den toevoer afgeſneên,
Der burgren hoop verwelkt, als 't mollig lentebloezem,
Door een orkaan verſtrooit, en wreed in 't ſtof vertreên.
Is 't mooglijk, Lodewijk! kund gij uw bloeddorst koelen,
Met 't onwaardeerbaar bloed aan uwen dienst gewijd,
Zoo ras het burgerhart zig zelven kon gevoelen,
Dan werdt het door uw roem, en door uw deugd verblijd.

Welk

Welk ijslijk denkbeeld moet uw ziel niet doen ontroeren,
Terwijl gij 't moordgeſchrei der woeste benden hoort!
'k Zie hier een Jongling wreed door dwang ten ſtrijde voeren,
Die, met den eerſten ſchoot, zijn grijzen Vader moort,
Hij werpt het moordtuig weg, en vliegt in 's vijands drommen,
Daar hij langs ſtervenden den Grijzaart tegenſtapt,
Hij valt, de doodangst doet zijn bleeke mond verſtommen,
Terwijl een briezendpaard zijn bekkeneel vertrapt.
Daar ſtoot de hand een dolk in 't hart des dierbren broeders,
Terwijl den jongſten ſnik den laatſten vloekwensch ſmoort,
Hoe galmt gints 't naar gegil van Ega's — Telgen — Moeders,
Wier liefſte panden reeds door tweedracht zijn vermoord!
Bij elken uitval der verwoede ſteedelingen,
Ontbrand op nieuw de wraak, terwijl de wanhoop groeit,
Niets kan de trouw en moed der fiere burgren dwingen,
Daar nog een vonk van hoop op Britſchen bijſtand gloeit.
Dan, vruchtloos! hongersnood waart door de ontvolkte wijken,
Terwijl de pest den dood naar heilige offers leid,
Ik zie den grootſten held naast 't hulploos kind bezwijken,
Dat hem al ſtervend nog om 't laatſte kruimtje vleid! ——

De

De bange moeder, lang berooft van 's levens blijheid,
(Haar Gaê viel aan haar zij, daar ze op de wallen ſtreed,
Rochelles vrouwenſtoet, kend 't zalig heil der vrijheid,
En tart vol moed, voor haar, in rouw het grievendst leed,)
De bange Moeder treurt, omringt door tedre kindren,
Die, op haar zorg gerust, nu vruchteloos om brood
Haar vragen, 't vaal gebrek doet reeds hun krachten mindren,
Om 't veege wiegje zweeft de pijnelijkſte dood,
Den laatſten voorraad ſtrekt, om nog haar lievelingen,
Voor 't laatst verkwikking, in hun ijslijk lot, te biên,
Zij ziet door honger thans hun ingewandjes wringen,
Daar zij vergeefsch om troost haar ſtaag in de armen vliên,
De maagre handjes, om haar zwakken hals geſtrengelt,
Verzaamlen nog voor 't laatst al de uitgeteerde kracht,
't Verbleekte mondje kuscht, en 't zieltje word verengelt,
Terwijl de wreedſte ſmart, nog in de doodſtuip lagcht;
Zij gilt door zielverdriet, daar zien haar brekende oogen,
Haar pas gebooren wicht door gloenden dorst verſmoord,
Haar boezem, lang verdroogt, gloeit thans door mededoogen,
Daar zij de laatſte kreet van 't ſtervend kindje hoord!

On-

Onzalig treurtoneel ! dat tedre harten griefde,
De lucht, door 't naar gegil der ſtervenden vervult,
Voert 't treurgeluid alom ; 'k zie gints hoe zuivre liefde,
In d' arm des doods bezwijmt, door ſmart en ongeduld,
De jonge Bruidegom bleef op de ſtadsmuur waaken,
Daar fiere Laura hem geen oogenblik begeeft,
Nog blijven zij het zoet der reinſte wellust ſmaaken,
Terwijl de bleeke dood op gloênde kogels zweeft;
Een dringt 'er onverwachtst in ſtoute Amintas boezem;
„ Mijn Laura! 't is genoeg, 'k ſterf voor mijn Vaderſtad!"
Waak, eeuwge liefde ! waak voor 't jeugdig levensbloezem
Van haar, die ik mijn trouw mijn min gezworen hadt,
Mijn lieſling! wees getroost! God zal uw jeugd beſchermen,
'k Verbeid u in 't gewest der onbevlekte min!
Hij valt op Laura's borst! ach, zoudt ge uw niet ontfermen,
ô God der liefde ! zie zijn jonge hartvriendin,
Dus ſmeekt zij, laat mijn ziel in 't ſchaduwdal veréenen,
Gij hoord mijn zucht ik voel, 'k druk zijn verſtijfden mond,
De Algoedheid wilde haar vol gunst gehoor verleenen,
Daar men het meisje in d' arm haar's vriends beſtorven vond.

Pest, hongersnood en vuur, doen 's burgers fierheid buigen,
Vorst Lodewijk zag reeds een wentlend jaar voltooit,
Hij zelf moet de edle trouw der ſtrijdbre vest getuigen,
Terwijl de zeege in 't eind bebloede lauwren ſtrooid.
Niets kan de zwakke ſtad bij de overgaaf bedingen,
Ze ontſluit de poort: de Vorst treed door het rookend puin,
Nu koelt de moedwil zig aan veege ſteedelingen,
Welke overwinnings krans ſiert 's dwinglands trotschen kruin!
Is dit uw zeegepraal, op eigen grond bevochten,
Op burgers, die weleer op 's Konings wenk gereed,
De krijgsvâan volgden, in de ſtoutſte legertochten,
Verdienen zij dien haat, zoo zinloos woest als wreed?
ô Lodewijk! kund gij het gudzend bloed zien rooken,
Van hun die dankend op uw erfgrond eens verheugd,
Uw wieg beſchermden, toen het twistvuur ſnood onſtoken,
Den bloei verzengde, van uw pas ontloken jeugd?
Rochelle! voedſter van het lâgchend vergenoegen!
Geruste en vrije wieg van ſpelende overvloed,
Die, daar de ſcheepsbouw voor haar bloeiend heil bleef zwoegen,
De Franſche welvaard heeft met jeugd en kracht gevoed,

Nu

Nu moest gij, diep vernêerd, in 's dwinglands kluister kwijnen;
De woeste krijgsknecht, door 't geleeden leed verwoed,
Doet nog de laatſte vonk van veege troost verdwijnen,
En trappeld ſchimpend in 't geplengde burgerbloed!
Ik zie de Maagdenrei vermoord, of ſnood geſchonden,
De Moeders, 't vleiend kroost naakt uit den arm geſcheurd,
De veege Held, die nog zijn Gaê beſchermt, gebonden,
En naar het wreedst verblijf ter hechtnis heên geſleurd!
Onzalig wroet de wraak in eigen ingewanden,
De Moeder vlockt haar Gaê, als moorder van zijn Zoon,
Ik zie de wanhoop wreed in 't Zusterhart ontbranden,
Haar Broeder thans beſchauwt met de overwinnings kroon,
Doorgriefd het kloppend hart van Milkas haar' Beminden,
Haar Milkas, die haar nog in ſtervende armen hield,
Hier kan oud Romen weêr Kamillas Zuster vinden;
Zy word door de eigen wraak, door de eigen drift bezielt!
Hoe lang dwaalt nog mijn geest langs donkre ſchaduwpaden?
Daar mij de naam van mensch doet blozen? 'k vlucht; op 't ſpoor
Der eer, dank ik verrukt door edle gloriedaden,
Dat ik tot de eigen rang, als mijn de Groot behoor!

Onſterflijke de Groot! tot eer der ſtervelingen;
Schonk de eeuwge wijsheid u het aanzijn op deeze aard,
't Verſtand ontwikkeld hier, maar in verheevner kringen,
Word 't heerlijkst oogmerk eens van uw beſtaan verklaard?
Hij treurd om Frankrijk's ramp, en 't lot der Hugenooten,
Verwarring heerscht alom, men ſpreekt nog denkt meer vry,
's Volks heil en welvaard is in keetenen geſlooten,
't Vertrouwen, onlangs nog den band der Maatſchappij,
Is nu op 't wreedst verſcheurd, het vleiend vergenoegen,
Is voor verraad en list, 't rampzalig oord ontvlucht,
Alom doet wreed verdriet der braaven boezem zwoegen,
De ſombre treurigheid ſlaakt telkens zucht bij zucht.
Mijn Hugo's tedre ziel door wisſlende berichten
Uit Nêerland, ſtaag geſchokt lijd nu eens bittre ſmart,
Of voelt bevallig zig tot dankbre vreugd verplichten,
Wen Nêerlands heil 't gevoel van 't wislend noodlot tart.
Ontrolt de Zeegepraal hun fiere legervaanen,
Beeft Spaanſche dwinglandij, dan roemt de Groot zijn God!
Hij offert op 't Altaar der Godvrucht dankbre traanen,
En voelt al 't ſtrelend zoet van Nêerlands heilrijk lot,

Dan

Dan, hoort hij de onſchuld ſoms in wreede doodsangst zuchten,
Wen 's vijands magt de trouw der helden overwind,
Wanneer 't Bataaffche heir het flachveld moet ontvluchten,
En Spanjaarts wreedheid dorp, en veld en beemd' verſlind.
De Groot, wat heeft uw hart veel knellende angst geleeden?
Om 't lot van Groeneveld; hij die, door wraak misleid,
Den ſnoodſten aanſlag tot Prins Mauritz dood hielp ſmeden,
En 't heilloos offer werd van zijn toegeevenheid (*a*).
Den fieren Stoutenburg, het wakend recht onvlooden,
Erkend in geen gewest nu meer zijn Vaderland,
Nu zie ik eens zijn dienst aan Holſtein's Vorst gebooden,
Dan aan den vijand zelf van 't Vaderland verpand,
Maar Groeneveld, misleid door zijn wraakzuchten Broeder,
Vind, door de hand een's beuls, op 't wreed ſchavot den dood,
De laatſte toevlucht van een moêgetreurde moeder,
De lieſde en wellust van een jeugdige echtgenoot,
Vergeefsch poogd 't moederhart, 't mêelijden te doen gloeien,
Vergeefsch is 't ſmeken zelf der lieve onnozelheid,
Zijn eenig telgje word veracht, zijn bloed moet vloeien,
't Is vruchtloos ſchoon zijn Gaede om's lieflings leven ſchreid,

(*a*) Schoon de Historie leert, dat de Heer van GROENEVELD nimmer zich geheel aan het voorſtel van zijnen Broeder, den Heer van DYKVELD, in dit geval, overgaf, en hem het oog des wijzen altijd als een martelaar van

Ô Grijze Weêuw! gij moest dien ramp dan overleeven,
Uw glorierijk geſlacht word dus op 't wreedst bemorst,
Wat heeft, ô Groeneveld! uw tedre ziel gedreeven?
Gevloekte wraak! gij ſpreid uw gif in de eelſte borst.
De Groot leest dit bericht vol ſmart en meededoogen,
Maurier had dit getrouw zijn boezemvriend gemeld,
Maria ziet hoe thans in Hugo's drijvende oogen,
Een zucht, een gloênde traan, van ſpijt en deernis zwelt,
„ Is 't mooglijk (zucht hij) moest, na zoo veel tegenſpoeden,
„ Beroemt Bataafsch geſlacht! ach moest, na zoo veel hoon,
Ô Barnevelds! nog eens 't misdadig offer bloeden?
Mijn vriend, mijn Groeneveld! wat pronkte uw deugd niet ſchoon,
Kon moord, kon laag verraad uw zachte ziel bekooren,
Heeft wroeging niet uw hart met foltrende angst doorknaagd,
Zaagt gij in 't ruim verſchiet uw Vaders ſchim niet glooren,
Hij, die Prins Mauritz zelf nog ſtervend heeft beklaagt?
Moest gij door dit bedrijf langs 's Grijzaarts voetſpoor ſtreven?
Is dit de heilleer der zachtaarte Christenheid?
Zij toont 't grootmoedig hart in ſchulden te vergeven,
Daar ze in den wreedſten nood voor 's vijands misdaân pleit!

Ach!

van eene te ver gedreven goedheid des harte zal beſchouwen, vermeent de Dichteres geen misſlag bij deeze ſterke uitdrukking te hebben begaan, als men ſlechts de wreedheid des aanſlags inziet.

Ach! zoo Gods eigen Zoon, wiens bloed voor moorders vloeide,
Met liefdrijke oogen zag op 't ongeveinst berouw,
Zoo hij, die in den arm des doods door liefde gloeide,
Mijn vriend omhelst heeft, 'k weet hij bied aan elk zijn trouw.
Dan dankt uw Vader God voor 't liefdenrijk verzoenen,
Daar ge aan den troon naast een gekruisten moordnaar knielt,
'k Zie Eden's vreedepalm bevallig om u groenen,
Terwijl verrukt gevoel en eerbied u bezielt.
Uw Vader, met den glans der schoonste Zon omscheenen,
Ziet zijn verloste telg door Goëls min getroost,
Waar ben ik? 't Paradijs is voor mijn oog verdweenen,
'k Hoor 't droevig snikken slechts van Moeder, gaede en kroost!
'k Hoor helschen laster nu op wreede schimptaal zweeven,
Het lot van Groeneveld, voed de onverzoenbren haat,
„ Wie (zegt men) ziet den aart van Barnevelt niet leeven,
In zijn vloekwaardig kroost, gewoon aan 't snoodst verraad?"
Dien hoon zal Hoogerbeets, dien hoon zal mij doen lijden,
Daar 't onrecht weer op nieuw, haar zeegeteekens vest,
Ja, Grotius! wie kan de deugd van schimp bevrijden,
Wen wraak en lasterzucht de laage ziel verpest?

Maar 's hemels goedheid blijft voor lijdende onſchuld waken,
Spreekt niet haar heilig recht in elke boezem zucht?
Behaagd zijn wijsheid niet haar kluisters te doen ſlaken,
Hij kent haar angst zoo vaak ze in nood om bijſtand vlucht.
Ja, Hogerbeets! ſchoon gij 't verrukkend zoet moet derven,
Dat zaalge vrijheid bied, gij zult in Hollands oord,
In vrijer ruimer lucht gerust en vreedzaam ſterven,
Daar de eeuwge vrijheid in uw brekende oogen gloort.
De Groot zal zelfs uw dood met lijkgezangen vieren,
Daar Neêrland op uw asch gevoelge traanen ſchreid,
Het nakroost zal uw Graf met lentebloemtjes ſieren,
Door dankbaarheid gewijd, aan grootſche onſterflijkheid.
De tweedragt, die ſints lang aan Neêrlands welvaard knaagde,
Bezwijmt voor 't ſterfbed van de fiere Oranje held,
Van Mauritz, die zijn bloed voor de eerlauwrieren waagde,
En vaak de glorie was van 't rookend oorlogsveld,
Een heimelijke kwaal verteerde lang zijn krachten,
Een wroegende onrust zweefde op 't vorstelijk gelaat,
Vaak tuigde de eenzaamheid van hoopelooze klachten,
Geen blijdſchap kon zijn ziel meer ſtrelen in dien ſtaat,

Hij

Hij ſterft, geen lauwerkrans beſchauwt zijn bloênde wonden,
Hij ſterft op 't lauwe dons, door ſmart verzwakt, verflauwt,
Zijn krijgsroem word alom verbreid, door duizend monden,
Daar 't klamme doodzweet wreed 't gemarteld lijk bedauwt.
Mijn Hugo hoort zijn dood; ontroering ſluit zijn lippen,
Dien Mauritz, eertijds eens zijn vriend, is thans niet meer,
Hij laat een ſtille zucht aan 't kloppend hart ontglippen,
En ſtaart op 't wijs beſtel van 's waerelds Opperheer.
Prins Fredrik, onder 't hart van Colignij gedraagen,
Dat hart, dat voor de deugd, zoo vrij, zoo ijvrig pleit,
Zal nu de morgenglans van 's Lands geluk doen daagen,
Reeds lagcht de blijde hoop, door 't zoet der rust gevleid;
Verdraagzaamheid keerd weêr, in Hollandsch zachte ſtreeken,
Vervolgzucht word geboeit, daar vrijheid weêr herleeft,
Beminlijke eendracht, lang 't gefolterd oord ontweeken,
Daalt, daar ze om Vrijheids Speer een mirthenkransje weeft,
Nu ſchept de vriendſchap moed, haar pijnigend verlangen,
Waant zij op 't zaligst reeds door Hugo's komst voldaan,
Verbeelding doet hem reeds door 't minnend hart ontfangen,
Ja, ſtille hoop lagcht blij mijn edlen Chriſten aan.

Prins Fredrik toonde lang aan hem zijn liefde en achting,
Nu boeit hij Neêrlands Volk aan 't zorgend Staatsgezach,
Elk vrijheidsvriend vest nu zijn vrolijke verwachting,
Op 's Prinſen zachte deugd, wiens invloed veel vermag,
Op de achtbre Staaten, die het Stamhuis van Oranje,
Eerbiedigde om de zucht van 't Volk, dat hun waardeert,
Als vrijheids vestigers, beteugelaars van Spanje;
Dan nog ſchuilt de ouden wrok, ſchoon door belang vernêert,
Ja, nog blijſt de ouden wrok in laage zielen woelen,
De vriend der vrijheid blijft nog 't doel van wrevlen haat,
Nog zoekt de wraak zig zelf in 't heimelijk te koelen,
Terwijl hij 't offer blijft der tweedracht in den Staat.
Op nieuw doet heimlijke angst de tedre blijdſchap vluchten,
Der dierbre Vriendenrei, ô Delft! 'k hoor de oudermin,
Door zachte hoop gevleid, op nieuw weêr troostloos zuchten,
Mijn ziel gevoelt uw leed, gefolterd huisgezin!
Zie lieve hoop, vol vreugd, de Lentezon verſchijnen,
Daar ze in een tedre wieg van poezle bloeſems lagcht,
Hoe vaak ſlaat zij vol angst in de arm des doods aan 't kwijnen,
Al krimpend voor 't geweld, der wit berijpte nacht;

Niet

Niet anders kwijnd de vreugd, die 't minnend hart reeds ſtreelde,
Elk had zig met de gunst van Frederik gevleid,
Daar zig de Groot al 't zoet der vrijheid reeds verbeelde,
Hij kende 's Prinſen aart en zucht tot minzaamheid;
Dan 't is vergeefsch gewacht, 'k zie al den troost ontvluchten,
De troscheid dult niet dat men 't wetloos vonnis breekt,
't Beſluit is, dat de Groot geen weigring heeft te duchten,
Wanneer hij ſchuld belijd, en om vergifnis ſmeekt;
Dan, zou een edle ziel zig zelf dus ooit ontluistren?
ô Heerschzucht! zou de Groot, die voor uw ketens gruwt,
Zig aan uw zeegekar met eigen handen kluistren?
Neen! eer aan 's waereldspool zijn Vaderland geſchuwt!
Een Vaderland dat aan geen telgen recht wil ſchenken!
Tuig, fiere zielvriendin van mijn de Groot! gij zaagt,
Toen ge u naar Rottes vest, door huisbelang, zaagt wenken,
't Stads heilig zegel, door de ſchraapzucht weggeknaagd;
Vergeefsch pleit ge op de trouw van uwen zielsbeminden,
Men kende al 't nut, men ſmaakte al 't heil van zijn beleid,
Maar, edele ſchoone! zoudt ge ooit recht, ooit bijſtand vinden,
Bij 't Bazeliskus hart, der helſche ondankbaarheid?

Zij

Zij zag haar Hugo, lang bekommerende angſten lijden,
Daar hij door norſche zorg bekneld, vaak 't lot betreurd,
Van dierbre telgen, die al vroeg met onheil ſtrijden,
Maria, had zig, uit zijn knellende arm geſcheurd,
Zij ſuelt naar Holland, doet weêr nieuwe hoop ontgloeien;
De trotſche Richeljeu liet 't jaargeld onvoldaan,
Dus waant men Grootius aan 't Fransch belang te boeien,
Dan nooit zal 't edel hart, door ontrouw, wroegend ſlaan!
Eer doet hem yaal gebrek, naar 't brood der armoê hijgen,
Eer tart een Regulus den ijsſelijkſten dood!
Eer een verheeven ziel de ſtem der deugd doet zwijgen;
Die ſtem ſchenkt moed en troost, in 't hart van mijn de Groot!
Ach, kon zijne echtgenoot den bilkſten eisch verwerven;
Maar Hemel! daar haar ſchrift hem niets dan onrecht meld,
Doet 't knellendst zielverdriet, zijn vreugd, zijn welvaard ſterven,
Daar 't afzijn van zijn Gaê, hem niets dan ramp voorſpeld.
Die dierbre ſleet vol rouw een reeks van treurge weeken,
In 't Vaderland, daar niets haar zwoegend hart vertroost,
Haar lang gevergt geduld, voelt zij in 't eind bezweeken;
Terwijl eene edle wraak in zachte trekken bloost,

Zij

Zij haakt vol tedre drift reeds om een oord te ontvlieden,
Waar geen gerechtigheid voor weêrlooze onſchuld waakt,
Ik zie haar de afcheids kusch aan dierbre vrienden bieden,
Terwijl haar boezem door het zoetst verlangen blaakt,
Naar Walchren, daar wel eer haar ſchoonſte lentejaaren
Ontlooken; 'k volg haar, 'k tree met haar langs 't vruchtbaar land
Dat bloeiend worsteld met de tuimelende baaren,
Daar ſterkte en veiligheid zich vest in 't ſtuivend zand.
De vriendſchap treed haar gul uit Zeelands hoofdſtad teegen;
Zij word verrukt begroet, door elk wie deugd waardeert,
Elk ſmeekt voor haar de keur van 's Hemels liefde en zeegen,
Daar vrijheid haar vriendin in Zeelands glorie eert,
Het vaartuig dobbert reeds belaaden op de ſtroomen,
Voor 't moedig Middelburg, dat Hugo's Gaêde eerlang
Naar Frankrijk voeren zou, niets doet mijn fiere ſchroomen,
De Franſche Vlag beſchut haar ſtout, voor ſpanjen's dwang.
De blijde morgen daagt, die 't ſcheidensuur bepaalde,
De zon had reeds natuur met paerelen beſtrooit,
Daar zij met roozengloed op zilvren duinen ſtraalde,
En blauwe golven had met ſchittrend ſchuim getooit,

Toen

Toen de allertrouwſte Gaê vol zielenangst ontwaakte,
Geen vreugd ſtraalt met het licht in 't treurig kwijnend oog,
't Zachtaartig Elsje, dat door reine vriendſchap blaakte,
Voor haar meestres, die vaak heur ziel tot vreugd bewoog,
Leest ras de boezemſmart, in al Maria's trekken,
Zij vleid de reeden haar van die verandring af,
„ Wat (vraagt ze,) kan dien rouw thans in uw boezem wekken?
„ Ach! (zegt ze,) 'k zag deez nacht een aklig gaapend graf,
„ Ik zag de bleeke dood een offer derwaarts leiden,
„ En ach! dit offer was de wellust mijner ziel!
„ Mijn Hugo zag zig reeds de blauwe doodverw ſpreiden,
„ Terwijl hij rillend in mijn bevende armen viel;
„ Mij dunkt, 'k zie nog zijn angst, 'k hoor nog zijn jongſte ſnikken!
„ 'k Ontwaakte, 't kloppend hart zwoegd in deeze enge borst,
„ Elk ſluimrig oogenblik, deed mij op nieuw weêr ſchrikken,
„ Word dit mijn geest gemeld, door 's leevens Glorievorst,
„ Of is 't verbeelding ſlechts, die ſombere tafreelen
„ Afteekent, wen zij vrij van al 't zintuiglijk werkt? "
Vergeefsch poogt haar de Maagd met zachten troost te ſtreelen,
Daar niets haar lijdend hart, in 't grievendst leed verſterkt.

Al-

Alleen het uur, dat haar deeze oorden zal ontvoeren,
Schijnt haar ontroerde ziel zomwijl vermaak te biên,
Het nadert reeds. Dan, 'k voel mijn boezem thans ontroeren!
Men brengt een brief; de drift doet haar ſtraks 't opſchrift zien;
ô God! zij kend de hand van trouwen Van de Velde!
Zij ſcheurt het zeegel los! zij leest – haar kracht bezwijkt!
De brief ontvald haar hand! heur droom, die ramp voorſpelde,
Leeft voor haar geest, terwijl de waarheid duidlijk blijkt.
'k Zie haar bezwijmen in haar Elsjes knellende armen,
't Bevallig meisje ſchreid, elk traantje dat zij plengt,
Terwijl zij 't leven, dat reeds vluchte, wil beſchermen,
Word met het koude zweet in de angst des doods gemengd.
Niets geeft de droefheid lugt, 'k zie vriendſchap bijſtand bieden,
Men waant Maria reeds aan 't wentlend ſtof ontboeit,
Het hart verflauwt, geen bloed kan meer door de adren vlieden,
Dan, nog een levensvonk, die in haar boezem gloeit,
Ontvlamt 't werktuiglijk ſtel, 't behaagd de God der liefde
Nog, dat Maria leef, hij die haar Gaê bewaakt,
Die door de reinſte drift hun zachte boezems griefde,
Wil niet, dat nog de dood die tedre kluisters ſlaakt;

Ze

Ze ontſluit het oog, en ziet verwildert heên en weder,
Zij rukt zig los en wil haar liefling bijſtand biên,
Dan, ach! zij valt al ras in nieuwen onmacht neder,
Die, ſchoon zij vlucht, de hoop op 't reizen doet ontvliên.
Een doodelijke koorts ſnelt rillend door haar leeden,
Verzelt door wreede ſmart, daar zij door zielenrouw,
Die met elk rollend uur vermeerdert, word beſtreeden;
Maar de Almacht ziet haar leed, zij kent haar liefde en trouw,
De dood wijkt op Gods wenk, een ſtroom van zegeningen,
Vloeit op de veege nêer; bedroefde Vrouw! houd moed,
Gij zult nog de eeuwge gunst met dankbre lippen zingen!
Reeds drijft vertroosting in een heete traanenvloed,
Na weinig dagen mag het blij bericht haar ſtreelen,
Dat Hugo leeft! ja zelf, dat blonden welvaart weêr,
Met rozenlippen, hem op 's leevens woeltoneelen,
Aanminnig toelacht, daar 't genoegen, keer bij keer,
Nog zachten wellust ſpelt, voor volgende oogenblikken,
Zijn lieve Dochter, die in 't grievendst hartenleed,
Zijn lijdend Vaderhart, op 't tederst kon verkwikken,
En in den jongſten nood haar tedre klachten ſleet,

Met

Met voor het leven van haar vader ſtaag te zorgen,
Die dochter, zoo geliefd, doet met al 't huisgezin,
De reinſte tederheid nog in haar levensmorgen
Op 't heerlijkst ſchittren, door de oprechtſte kindermin;
Cornelia, de vreugd van al die haar omringen,
Voelt weêr haar zacht gemoed, na knellende angst, geſtreeld,
Zij ziet weêr 't zoet geluk, de wreedſte ramp bedwingen,
De norsſche zorg ontvlucht voor welvaarts ſchaduwbeeld,
Zij ſchrijft, de blijde hoop zweeft, op haar vlugge veder,
Daar Hugo op 't papier den kusch der liefde drukt,
't Gevoel kent dit vermaak, zoo ſchuldloos zacht als teder,
Wanneer de zoetſte vreugd de blijde ziel verrukt.
Het eeuwigwijs beſtuur waakt voor het kwijnend leven,
Der echtgenooten, die zelfs aan den rand van 't graf
De reinſte wellust zien op roozenvlerkjes zweven,
En danken voor het lot, dat hun Gods wijsheid gaf,
Deins, bleeke dood! gij moogt geen dierbaar leven blusſchen,
Gezondheid vlecht een krans van poezle roozenblâan,
Eerlang zal 't minnend paar elkander welkoom kusſchen,
Gods liefde wenkt hun nog op 's levens kronkelpâan:

Ik zie in 't ruim verſchiet, uit vaale morgenwolken,
De Groot! uw gloriezon zacht rijzen in haar gloed,
Ontluikt de Olijvengaard, ik zie de noordſche Volken,
Reeds juichen in uw glans, bekoord door 't vleiendst zoet.
Zoo ras Maria's kracht den overtocht kan dulden,
Omhelst ze in Frankrijk weêr haar dierbren echtgenoot;
De blijde galmen, die de zachte lucht vervulden,
Verbanden 't denkbeeld zelf van een gevreesden dood;
Nu gloeit de dankbaarheid weêr op verrukte lippen,
De vreugd der Englen juicht, in 't hevig kloppend hart;
Aan u, ô fijn gevoel, zijn thans deez zaalge ſtippen
Gewijd, ô liefde! die de wreedſte wisling tart.
De Groot herſteld, zijn Gaê ziet haar geluk herleeven,
Terwijl zijn boezem voor 't ondankbaar Vaderland
Nog tedre zuchten ſlaakt, hij voelt zijn wensch weêrſtreeven,
Dan vriendſchap reikt alom aan hem de vrije hand,
Zij ſmeekt en vleit de Groot, om weêr in Hollandsch ſtreeken,
Ondanks het vonnis, dat hem wreed den grond ontzegt,
Al 't heil te ſmaken, dat de reinſte deugd kan kweeken;
Zijn ziel aan al het ſchoon der heiligſte eer gehecht;

Wraakt

Wraakt dit verzoek, doch 't leed, dat weenende oudren lijden,
Verſcheurt 't gevoelig hart, de vrees voor Hugo's dood,
Toen hij op 't veege dons met angst en ſmart moest ſtrijden,
Heeft nu de kwelling om zijn afzijn ſtaag vergroot,
„ 'k Zal dan door ſmart verteerd (dus treurd zijn dierbre moeder,
Daar zij haar Echtvriends hand met bleeke lippen drukt,)
„'k Zal dan, dit ſchijnt de wil van 's waerelds Albehoeder,
„ Mijn wenſchen zoo vol drift op aard nooit zien gelukt,
„ Mijn Hugo! liefling van mijn kwijnend moedloos leeven,
„ Mijn Hugo! 'k zal u nooit met ſterflijke oogen zien?
„ Is 't mooglijk! ach wie zou, wie kon uw heil weerſtreeven,
„ Kwaamt ge aan uw moeder ſlechts de laatſte omhelzing bien.
„ Beleedigt dit uw eer? kunt gij de ſtem verſmooren
„ Der tederſte natuur, die in uw' boezem pleit?
„ Ach, kom mijn Zoon, geen hoon, geen leed is u beſchooren!
„ Vlieg eens nog in mijn' arm, in 't rijk der ſterflijkheid,
Haar ſmeeken treft de ziel van Hugo's dierbren Vader,
Daar hij zijn telg 't verzoek der trouwſte moeder meldt,
Waar aan hij 't zijne huwt, natuur! uw kracht treft nader,
Dan de uitgezochtſte taal mijn' edlen Christenheld,

't Beſluit is reeds bepaald, dit ſtreeld in 't kwijnend ſterven
Zijn moeders lijdend hart, 'k zie al zijn vriendenſtoet,
Nu zij hun' liefſten wensch, na zoo veel ſmart verwerven,
Door dankbre vreugd verrukt, hoe blaakt de kracht van 't bloed
In dierbre Maagen! 'k zie de vriendſchap traanen plengen,
Van dankbren wellust, ja 't geheim ſnelt vluchtig voort,
'k Hoor zig den vloek der wraak met dankbre toonen mengen,
Terwijl Prins Fredrik zelf 't beſluit goedkeurend hoort.
Mijn Hugo! voelt ge uw ziel niet door ontroering gloeien,
Bij elken dag, die u het tijdſtip nader voert,
Dat liefde en vriendſchap u in 't Vaderland zal boeien,
Daar telkens 't denkbeeld u der ballingſchap ontroerd.
Houd moed, mijn Christen, zou ooit de onſchuld angſtig beeven?
Begunſtigt 't hoog gezach niet heimlijk uw beſtaan,
Hoe veilig mag niet elk verbannen Leeraar leven,
Op zijn geboortegrond, kom, vriendſchap lagcht u aan,
Vlieg in haar arm, dan, ach, uw ſcheiden kost reeds traanen,
In Frankrijk, daar ge al 't zoet van 't gastvrij leven ſmaakt,
'k Hoor hoe Condé, vol ſmart, gints in Verſaljes laanen,
Om 't ſcheiden van zijn' vriend beklemde zuchten ſlaakt,

Ma-

Maria voelt de vreugd in 't hijgend hart herleeven,
Zij haakt om 't dierbaar kroost, op hun geboortegrond,
Het juiste denkbeeld van het vrij beſtaan te geeven,
Om hen te omhelzen, daar eens 't wanklend wiegje ſtond;
Dan, haar Cornelia, ontgloeid door zuivre liefde,
Blijft aan het Franſche rijk door d' engſten band gehecht,
Haar' trouwen Mombas, die haar zuivren boezem griefde,
Heeft zij onwrikbre trouw voor eeuwig toegezegd.
De herfst deedt reeds de vreugd op 't veld in ſluimring zinken,
Toen de Egae van de Groot, met haar beminlijk kroost,
De Zeeuwſche duinen weêr in 't blauw verſchiet zag blinken,
Haast volgt haar echtgenoot, eer nog de Wijnoogst bloost,
En zingend darteld, langs de vruchtbre heuveltoppen,
Is Hugo tot den tocht naar Nederland gereed,
Hoe voelt hij 't dankbaar hart door ſombre droefheid kloppen,
Hij ziet de wreede ſmart, het zieldoorgrievend leed
Van trouwe vrienden, die in Frankrijk hem beminnen,
De Koning bied als vriend, als vorst, zijn' bijſtand aan,
„Kon ik door voorſpraak iets op wrevlen haat verwinnen,
„'k Wil alles voor de Groot, dien ik waardeer, beſtaan."

(Dus ſpreekt de Rijksmonarch,) inden gij 't waardig rekent,
„ Tot uw geluk een brief aan Neêrlands achtbren ſtaat,
„ Is met mijn eigen hand, op 't plechtigst onderteekend,
„ Welhaast gereed" de Groot, die lage vleizucht haat,
Dankt Frankrijks Vorst gerust: de oprechtheid ſiert zijn trekken,
Al 't Hofgezin betreurt het ſcheiden van mijn' held,
Schoon hij geen hoofling is, die 's trotschaards gunst kan wekken,
'k Lees ſmart in elke traan, die thans in de oogen zwelt,
Condé omhelst hem, blijft hem om zijn vriendſchap ſmeeken,
Ach, zucht hij! moet ge in 't eind, uw trouwloos Vaderland
Weêr ſchuwen, kies, aï kies dan in deez zachte ſtreeken
Weêr ſchuilplaats! Hugo drukt hem ſprakeloos de hand,
Zijn dankbre ziel gevoelt veel meer, dan ze uit kan drukken,
Erkentnis, tedre ſmart en zorg voor 't nadrend lot,
Doen beurtlings 't zwoegend hart, gewoon aan de ongelukken,
Zig zacht verliezen, in de wijsheid van zijn' God.
Thans ziet hij 't Franſche Rijk, zijn ſtaarend oog ontweeken,
Aandoenelijke vreugd vertederd door een ſmart,
Die 't zoet der hoop bewolkt, bezielt hem, daar de ſtreeken,
Waar vrijheid ſcheen gevest, in zijn gevoelig hart,

Weêr

Weêr al de zuivre drift bekoorlijk doen ontfonken,
„Ach (zucht hij) liefdrijk God! 'k zie weêr 't aanminnig oord,
Daar mij uw wijs beſtuur het aanzijn heeft geſchonken,
Al vroeg heeft mij 't geluk van dit gewest bekoord,
'k Zal weer dien vrijen grond, door uw beſchermt, betreeden,
Maar Hemel! niet als vriend, als vrijheids voedſterling,
Neen! als een balling, die, door wroegende angst beſtreeden,
De ſtraf van 't wrekend recht voor 't wreedst bedrijf ontfing!
'k Moet, ſchoon onſchuldig, 't oog van ſnoode rechters ſchuwen,
Van rechters, 't muitend grauw vervloekt mijn' naam welligt?
Ja, gintze golven, die aan 't zandig ſtrand zig huwen,
Zien mooglijk mij reeds weër tot laffe vlucht verplicht,
Het reinst verlangen geeft mijn wenſchen arendsvleuglen,
Al wat mij dierbaar is, rust eerlang aan dit hart,
Dan, ach, een heimlijke angst kon zelfs dien drift beteuglen,
Veracht als balling lijd mijn ziel de wreedſte ſmart"
Hij landt: de fiere Zeeuw voor teder meededoogen
Nog vatbaar, voelt het hart getroffen op het zien,
Daar lijdende onſchuld, die bij 't liefdrijk alvermoogen,
Nog ſmeekt om trouwe hulp aan 't Vaderland te biên,

Een trouwe boezemvriend verbergt hem in zijn wooning.
Dan, daar zijn hijgend hart naar Hollandsch beemden haakt,
Dankt hij zijn' edlen vriend, voor deeze trouw betooning,
En volgt de zuivre drift, die in zijn boezem blaakt.
Juich, lugtig Rotterdam! juich blijde welkoom groeten,
Uw raad, uw voorſpraak treed uw grootſche poorten in,
Hier zie ik hem vol vreugd door liefde en trouw ontmoeten,
Hij kent nog Hollandsch aart aan de edle vrijheids min,
Hier ſteunt hij op de zorg der achtbre Stadsregeering,
Nog aan hun' dienst verpand, word hun zijn komst vermeld,
Hij acht zig veilig, dan de treurigſte verkeering
Van het belooft geluk wordt hem al ras voorſpeldt.
Verheide, in wiens gemoed de reinſte vriendſchap gloeide,
Biedt huis en hart hem aan: dit vreedzaam gul gezin,
Dat haast de norſche zorg mijn's dierbren Christens boeide,
Zag hem al ras in d' arm der zaalge huwlijks min.
Maria, mag haar Gaê in Neêrlands oord weêr ſtreelen,
De zelfde ſtad, die eens al 't zielverrukkendst zoet,
Dat 't ſterflijk leeven ſchenkt, zag in hun wooning ſpeelen,
Die zelfde ſtad hoort nu de blijde welkomgroet.

Ô Zilvren Rotte! daar zijn heil op roozen rustte,
Daar hij de zaligheên der ſterflijkheid genoot,
Wen hij een lagchend wicht aan 's moeders boezem kuschte,
En haar door vreugd verrukt in minnende armen ſloot,
Thans ziet gij weêr de vreugd door zwellende adren zweeven,
Dan, ach het denkbeeld aan het grievendst zielverdriet,
Knaagt heimlijk, als een ſlang, de bloeſems van zijn leeven,
Daar hem geen eigen erf meer vrije ſchuilplaats biedt.
Verheide, poogt al 't leed, waar 't mooglijk, te verzachten,
De Burgrenrei begroet hem als zijn trouwen vriend,
'k Zie hem vol minzaamheid door jeugd en grijsheid achten,
't Heugt de armoê nog, hoe hij heeft tot haar heil gediend.
Hij weigert zig aan 't oog van 't wuft gemeen te onttrekken,
Het bloeiend ſchoon der ſtad treft nu zijn ſtaarend oog,
Hoe kan hem 't grootsch metaal tot ſtatige eerbied wekken,
Uw beeld, Ô Dezideer! was 't dat zijn ziel bewoog,
Erkentnis gloeit in 't hart van mijn' verheeven Christen,
„Dit (zegt hij) ſtrekt tot eer van 't kooprijk Rotterdam,
„'t Waardeert verſtand en deugd, het wraakt religietwisten,
„Doof, liefdrijk God! alom de gloende tweedrachts vlam!"

* * * * * *

ZEVENDE ZANG.

In Delft zag reeds natuur haar heilige Outers gloeien,
Gefolterde Oudermin, verrukt door 't fijnst gevoel,
Deedt heete traanen langs verbleekte wangen vloeien,
Nu tarten zij vol moed het reedenloos gewoel
Van haat en woeste wraak, reeds telt zij de oogenblikken:
Mijn Zangnimph volgt de Groot in zijn geboorte ſtad;
Hoe doet verrukking thans zijn' tedren boezem tikken,
Hij ſmaakt het zaligst heil, dat 't ſterflijk oord bevat,
Wie vormt een juist tafreel dier reine zaligheden,
Geſchikt voor burgers van verheevner Maatſchappij,
Die in 't onſchuldig loof van 't eeuwig groenend Eden,
Elkâar omhelzen van al de aardſche kluisters vrij,
'k Zie d' edlen Grijzaart zig in Hugo's armen werpen,
Mijn Zoon, mijn Vader, dus ſpreekt 't heiligſte gevoel,
Vergeefsch zou zich 't vernuft op ſterker woorden ſcherpen,
Zachtgloeiende natuur, welſpreekenheid is koel;

De

De ſchoonst bedachtſte taal zegt minder dan uw zwijgen,
Een afgebrooken woord, een lang verkropte zucht,
Die onuitdrukbre vreugd, 't ſterkkloppend hart doet hijgen,
Dat overſtelpt door vreugd als uit den boezem vlucht.
Dit, ô natuur, dit zijn uw altijd kenbre merken,
De moeder van de Groot, beſwijmt door tedre vreugd,
Zou 't zoet haar 's levens thans haar wisſen dood bewerken,
Hij knelt haar aan zijn hart, ô leidsvrouw van mijn jeugd,
Mijn dierbre (zegt hij) neen God zal me uw leven ſchenken,
Zij opent 't kwijnend oog, verzamelt al haar kracht,
Ze omhelst haar' Zoon, verrukt daar 't zaligſte herdenken,
Haar lang verwelkt geluk geleden ſmart verzacht.
Elk valt hem om den hals, hier ſnelt een dierbre Zuster
Hem met haar ſpeelend kroost al juichend te gemoet;
Terwijl zijn Broeder hem in Delft nu veel geruster,
Dan ooit in 't vreemd gewest, in ſpijt der wraakzucht groet,
Ik zie een' vriendendrom vol vreugd elkaar verdringen,
Elk haakt om hem te zien, elk zucht en juicht en ſchreit,
Nu daalt een luchte wolk met zaalge hemellingen,
Hier zien zij 't heiligdom van 's aardlings tederheid;

Dan ach, niet lang mocht 't heil op hemelſchachten zweeven,
Gevloekte nijd ontwaakt, de galm der dankbre vreugd
Doet ſluimerende wrok in 's trostchaarts ziel herleeven,
Haar oog pinkt door den glans der onbevlekte deugd,
Men ſlaat op nieuw aan 't woên, men vergt zelf de Overheden
Van Rotterdam, dat hier de balling wordt geweerd,
Die tegens wet en recht den grond nog durft betreeden,
Weleër door hem op 't ſnoodst door landverraad onteerd;
De Stad pleit op haar recht, haar lang geſtaafde keuren,
Op 't recht, dat nog de Groot op haar beſcherming heeft,
Daar nimmer iets den band der eendracht kon verſcheuren,
Dien Hugo door zijn trouw aan hun geheiligd heeft,
Een drom van ſteeden eischt het vonnis te verbreeken,
Eens tegen mijn de Groot zoo wetteloos geveld,
Het oproer (zegt men,) kon toen ligt die ſtrengheid kweeken,
Waar om ligt vrijheid nu in boeien nog gekneld;
Doch haat en wrevle nijd, op Hugo's roem gebeeten,
Ontſteeken 't heilloos vuur, daar kruipende eigenbaat
Haar adders ooren ſluit voor de inſpraak van 't geweeten,
En ſnood haar' trouwſten vriend om goud of eer verraadt;

Men

Men vergt Prins Fredrik thans, 't geſchil naar recht te wijzen,
Dan deez door zucht naar roem, door list van 't ſpoor geleid,
Ontzegt 't beſlisſend woord, 's Volks ongunst doet hem ijzen,
Hij voegt zig veilig bij der Staaten meerderheid.
Men wil de Groot op 't ſterkst tot ſchuldbelijdnis dwingen,
Zoo blijkt het onrecht nooit, men zegt hem heimlijk aan,
Wen hij vergifnis vraagt, elk naar zijn heil zal dingen,
En zelfde wraak 't verzoek gulhartig toe zal ſtaan.
Dit weigerd mijn de Groot, ondanks het ſmekend vleien,
Van dierbre Vrienden, aan zijn bijzijn nauw verknocht:
„ Schoon ik voor eeuwig moet van 't geen mij 't liefst is ſcheien,
„ Nooit (zegt hij) word door mij vergeving hier gezocht,
„ 'k Heb niets misdreeven, 'k heb gewaakt voor 's Lands belangen;
„ 'k Deedt niets, dan op den last van Rotte's achtbren raad,
„ Ik ben in vreemden naam, dus wetteloos gevangen,
„ En wreed veroordeeld door een wetteloozen haat."
Geen dreigend woên, geen angst van tedre vrienden-harten,
Beweegt mijn' fieren held, hier pleit de tedre ſtem
Der lijdende natuur, daar treffen hem de ſmarten
Der vriendſchap; ja, haar taal heeft op zijn ziel nog klem,

Dan

Dan kan zich de onſchuld ooit met misdaân wreed bevlekken,
Met misdaân, op wier naam zij angſtig, blozend gruwt,
Wat kan 't weldenkend hart tot wreeder rampſpoed ſtrekken,
Dan wen 't door ſchijn bemorst, ziet hoe de deugd het ſchuwt,
Mijn Hugo weigerd zelf den ſweem van ſchuld belijden,
Hem word de ruime Vest van Rotterdam ontzegd,
Dan 't moedig Amſterdam, durft hem haar bijſtand wijden,
ô Koopvorstin, die daad heeft 't ſchoonst juweel gehecht,
Aan de eeuwige eerkroon, die uw lokken zal verlieren,
De vrijheid grift uw' naam, met haar gepunten ſpeer,
In Godvruchts gouden ſchild, de ontrolde veldbanieren
Dier edle tuinmaagd, zijn beglanst met Amſtels eer.
Nog eens valt vriendſchap op haar Hugo's tedren boezem,
„ Ach! (gilt ze) toon aan mij, wat ge op u zelf vermoogt!
„ Ach, zie uw telgjes! moet 't ontwiklend levensbloeſem,
„ Hier aan de reine borst der Christendeugd gezoogd,
„In 't vreemd gewest, door 't vuur der Godsdienst ijver kwijnen,
„ Ach verg vernietiging van lang getorschte ſtraf."
Neen (zegt hij) de eeuwge God zal tot mijn troost veſchijnen,
En bieden mij eerlang het vreedzaam ſluimrend graf,

Ver-

Vermoeid door tegenſtand aan uw geſmeek te bieden,
Voel ik mijn kracht vergaan." Zijn moedige Echtgenoot,
Noopt hem om 't haatlijk oord, dat hem veracht te ontvlieden;
Zij, zij blijft d' eernaam waard van de Ega van de Groot:
Zijn Vonnis is op nieuw bekrachtigd door 's Lands Staaten,
Na twee paar dagen moet mijn Hugo 't Vaderland,
Neen, 't oord der Dwinglandij voor eeuwig weêr verlaaten,
Ontzinde ſnoodheid, gij, die blanke deugd verbant;
Beef voor den wreeden vloek der laatſte nageſlachten,
Beef voor rechtvaarde wraak van hem, die Godvrucht mind;
De Groot, blijft moedig op zijn God, zijn' ſchutsheer wachten;
Daar hij alleen zijn troost in Goëls liefde vindt:
Rampzalig affcheid, 'k voel mijn teder hart bezwijken;
'k Schets de oogenblikken niet waar in natuur ontroerd;
De grootſche zeegenpraal der Christendeugd ziet blijken;
ô God! 'k word aan mij zelf, ik word aan 't ſtof ontvoerd!
Uw menſchenmin zag neêr, indien ooit de englen treuren;
Gevoelvol deelen in des ſterflings grievend lot;
Dan zagen zij mijn' held, zig zelf, uit de armen ſcheuren;
Van ſtervende oudren; ja, dan ſmeekten zij hun God!

Om zelf de traanen der verdrukte deugd te droogen,
Ô Reine vriendſchap, ach! wat hebt ge al ſmart geleên,
Hoe word mijn boezem door uw knellende angst bewoogen,
Verbeelding ſchuwt 't toneel der treffendſte akligheên,
Nog eens verlaat, de Groot, 't verblijf der dwingelanden,
Door tedre wenſchen van een' vriendenrei verzeld,
MijnNimph ziet hem vol zorg in 't vruchtbaarDuitschland landen,
Daar kommervollen angst zijn fiere ziel bekneld,
De Algoedheid ſterkt uw' moed, mijn glorierijke Christen,
't Geluk ſnelt u voor uit langs 's levens wentelpaân,
Geen laage trotschheid zal uw glorie meer betwisten,
'k Zie voorſpoed in 't verſchiet, gul, ſtrooid zij rozenblaân,
Zij lagcht, wen gij verſchijnt, hoe blij ziet ge u ontfangen,
In 't volkrijk Hamburg, daar geen dwang de welvaart boeit,
Daar 't ſchoon des overvloeds op 's bruinen Zeevolks wangen,
In 't onverwelkte blos met edlen weêrglans gloeit,
Ook hier is 't vrij verblijf voor Hollandsch vluchtelingen,
Elk vliegt mijn' balling hier vol blijdſchap in 't gemoed,
Elk ziet hij hier om ſtrijdt, hem om zijn bijzijn dwingen,
Een, in zijn vroegſte jeugd reeds met hem opgevoed,

Biedt

Biedt hem zijn landverblijf; dit kan de Groot bekooren;
Door al den rampſpoed, die ſints lang hem trof, vermoeid,
Zal hier het vleiend ſchoon der lieve lente glooren,
Wier poezle hand, Natuur, al ſtreelend, weêr ontboeit;
Hier, van 't gewoel bevrijd, wijdt hij zijn ſtille dagen,
Daar hij zijn lieve Gaê met ongeduld verbeidt;
Daar hij elk ſchepzeltjen Gods grootheid hoort gewaagen,
Vol dankbren wellust in diepdenkende eenzaamheid:
Ja, edle Christen! leef voor haat en list beveiligd;
De glorieſaam tog galmt alom uw' eernaam uit:
ô Hamburg! 'k zie mijn' held uw' zorg niet lang geheiligd,
Daar 't glorierijkst tooneel zig voor mijn oog ontſluit:
Nog weinig maanden en uw heilzon is aan 't daagen,
De Groot! ge omhelst uw Gaê, gij ſtreelt uw vleiend kroost:
Welaan! niet langer meer van trouwen dienst ontſlaagen,
Het menschdom eischt, dat gij de onnozlen minzaam troost.
't Lust nu mijn Zangeres, tot eer van 't moedig Zweeden,
Den roem te zingen van zijn plechtgen Afgezant,
Die al zijn kunde en vlijt in Frankrijk zal beſteeden,
Aan 't lang geſchokt geluk van 't nieuwe Vaderland.

Gustaav had in 't verſchiet, lang Hugo's deugd zien ſchittren,
Hem lang vergeefsch zijn gunst, zijn zorg, zijn hulp geboôn;
Dit, waande mijn de Groot, zou Nederland verbittren;
Dan nu, op 't wreedst getergd door duldeloozen hoon,
Van alle hoop beroofd om ooit zijn heil te vesten
Op Hollands vriendſchap, neemt hij 's Vorsten voorſlag aan;
Hij wijdt zijn trouw, zijn vlijt, den ſtrijdende gewesten,
Sints lang beroofd van 't ſchauw der zachte olijvenblaên:
Dan, moedige Gustaav, die 't Duitſche rijk doet beeven,
Die held, al de eeuwen door geëerbiedigd en geroemd,
Verliest al ſtrijdende bij Lutzen, 't Vorstlijk leven,
Terwijl de vijand hem met heldeneerbied noemt:
Zijn dood doet nu den Zweed voor nieuwen rampſpoed ſchrikken!
Zijn jeugdige Prinſes, de wellust van zijn hart,
Wier jonge levensbloei, de rollende oogenblikken
Nog lachend naoogt, vrij van knellende angst en ſmart,
Dit teder bloemtjen, pas ontloken, moest beveiligd;
Een trouwe en achtbre raad kent Zweedens vrijheidsmin;
'k Zie 't ſtaamlend wichtjen ſtraks 's Volks liefde en trouw geheiligd;
Gustaav leeft zacht in 't blos der tedre Koningin;

'k Zie

'k Zie Okzenſtiern ſteeds trouw voor haar belangen waaken;
Men zet wel 't oorlog voort, doch heigt naar zaalge vrêe;
Ach, mocht die zucht in 't hart der bondgenooten blaaken!
Waar' Frankrijk eindlijk moê van 't dreigend oorlogswêe!
De Groot, genodigd om voor Zweedens ſtaatsbelangen,
Te waaken aan het Hof van 't weiflend Lelierijk,
Doet eindlijk Okzenſtiern, 't gewenscht bericht ontvangen;
Elk kent de zucht voor hem van Koning Lodewijk:
Wat vreugd ſmaakt nu de Raad! al 't volk voorſpelt den vrede;
'k Zie Neêrlands balling thans vol eerbied, zwier en gloed,
In 't Zweedſche rijk begroet, elk offert hem zijn bede,
Elk ſmeekt zijn' ijver af; zijn zorg voor 't Zweedſche bloed,
Reeds al te veel geplengd, zal in zijn daden ſchittren:
Wat glorie! 'k zie mijn' held door 't leger ingehaald;
Zijn grootheid moog' de nijd tot wanhoop zelfs verbittren,
'k Zie vriendſchap door zijn heil met zachte vreugd omſtraald:
Elk wenscht hem thans geluk, Europa ziet zijn' glorie
Met juichende oogen aan: ô Zweeden! dat de roem,
Van uw' Gustaav, met bloed gemaald in uw Historie,
Vrij pronke, en 't nakroost hem met plechtige eerbied noem',

De zachte luister, die elk blad ſtaêg blijf verzellen,
Waar op mijn Hugo's naam met heldre kleuren pronkt,
Doet nog menschlievendheid den dankbren boezem zwellen,
Daar zij den waaren moed en heldendeugd ontvonkt:
Maria mag verrukt haar dierbren echtvriend ſtreelen;
Hoe gloort haar dankbre ziel in 't vrolijk vleiend oog!
Ik zie 't aanvalligst ſchoon in blijde trekken ſpeelen,
Terwijl geen wolk van angst meer 't lief gelaat omtoog.
Daar wordt hij ingeleid in Mentz beroemde muuren,
Waar zig het opperhoofd van Zweedens raad bevond,
Dat hier de woeste drift des oorlogs blijft beſtuuren,
En waakte voor 't belang van Rijk en Staatsverbond.
De Groot, als afgezant naar Frankrijk afgevaardigd,
Ontvangt den hoogen last hier aan zijn zorg vertrouwd;
Hij, met de vriendſchap van 's Rijks opperhoofd verwaardigd,
Wordt reeds door 't hopend volk als 't heil des Staats beſchouwd.
Bewondrende eerbied houdt mijne aandacht opgetoogen,
ô Onbeſtendigheid! ô wieg van 's ſterflings lot!
Beſchaduwd door de hand van 't eeuwig Alvermogen,
Dat met het nietig plan des trotſchen aardlings ſpot:

De

De Groot, zoo 't ſcheen tot heil van Nederland geboren,
Met zorg, tot vrijheids vreugd, vol tedre trouw gekweekt,
Op dat zijn kunde en deugd in 'tNoorden 't ſchoonst zou glooren,
Daar hij het heilig vuur der godvrucht blijde ontſteekt;
Haat dorst voor eeuwig hem der Maatſchappije ontrukken,
Nu ſtraalt zijn heldre glans van 't ijs, aan 's aardrijks pool,
Te rug op zachter oord, en kan de ziel verrukken,
Die aan 't vijandlijk hof des trotſchen Spanjaards ſchool.
De Groot, zijn' eed getrouw, waakt voor 't heldhaftig Zweeden:
Met welk een grootſchen zwier begroet hem thans Parijs!
'k Zie hem met wijdſche pracht den Koning tegentreeden,
In naam van 't Zweedſche rijk, op Vorſtelijke wijs:
Verrukte blijdſchap doet de oprechte vriendſchap gloeien,
Zijn glorie bikſemt 't oog der greinzende afgunst blind;
Zijn eer knelt 't helsch gedrocht, de lasterzucht, in boeien,
Daar hij in Vorsten thans zijn trouwe vrienden vindt:
Ik zwijg van 't ſnood gewoel der helſche razernijen,
Die Hollandsch edlen aart verpesten; wraak en nijd,
Die al hun kracht en vlijt aan helſche gruwlen wijen;
Hun woede blijft bepaald, bij 't ſterfbed van den Tijd;

Maar moedige onſchuld ziet hier de uchtendglansſen bloozen,
Der eeuwge glorie, die door 't floers der ſterflijkheid,
Als door een luchten wolk, den gloed der lenteroozen,
Voor 't ſchreiend oog der deugd, hoe diep vernederd, ſpreidt:
De Groot, nu boven 't leed der dwinglandij verheeven,
Smeekt de Almagt om 't gelük der tedre Koningin:
Nu ſmaakt hij weêr al 't zoet van 't onbekommerd leven:
Hoe vaak wijkt ſtaatszorg voor de zachte huwlijksmin!
Dan de onbeſtendigheid blijft om zijn wooning rollen;
't Genoegen vlucht al rasch voor ſombre treurigheid;
Straks ziet hij 't jeugdig bloed in kronklende adren ſtollen;
Straks wordt een dierbre telg door mijn' de Groot beſchreid!
Een maagd, zoo jong, zoo ſchoon, in 's levens lentejaaren,
Wordt door den dood ontrukt aan 't lievend huisgezin;
Alleen de godsdienst kan den wreedſten rouw bedaaren:
Mijn Hugo ziet de ſmart der tederſte echtvriendin;
Zijn lijden wordt verzwaard door moederlijke traanen,
Die ſnikkend vloeien op haar vreedzaam ſluimrend kind:
God wil haar vroeg den weg door 't zwarte doosdal baanen:
„ Mijn liefling! (zegt de Groot,) Hij heeft haar jeugd bemind;

„ Uw

„ Uw lieve naamgenoot zal nooit meer kwelling voelen ;
„ Zij gaf den jongſten ſnik in uwen arm , gerust ;
„ De dood kon 't hijgend hart in 't ſchaduwrijk verkoelen ;
„ Werd niet haar angst , door hoop, op 't heillot weggekuscht?
„ Mijn dierbre ! zouden wij , wanhoopend , haar betreuren !
„ Zij zweeft ons als een duifje in Edens beemd voor uit ;
„ Daar maalt Gods liefdebloed der Amathisten kleuren
„ Op zilvren ſchachten af; het juichend feestgeluid ,
„ Der Seraphs leert haar reeds voor haare ontkluistring danken :
„ Omringt niet wreed verdriet , ons op deez wentlende aard ?—
„ Die jonge ſchoone leere ons eens de zaalge klanken ,
„ Der hemelrijen." — 'k Zie Maria thans bedaard ,
Het koud verbleekte lijk aan d'engen boezem knellen :
„ Rust (zegt zij) 't is genoeg , mijn dierbre was bereid :
„ Hier was haar'kring voltooid: God! 'k voel mijn'boezem zwellen,
„ Ik zoogde een burgeres gevormd voor de eeuwigheid :
„ Verheven Godsdienst ! ſchoon Natuur haar tedre banden
„ Voelt ſcheuren , gij verheft de ziel ver boven 't ſtof ,
„ En doet haar ſchereiend in 't gewest der blijdſchap landen ,
„ De wanhoop vloek' haar lot , de Deugd zingt Godes lof."

De Groot, thans al de troost, de hoop, de vreugd der Zweeden,
Strekt tot bewondring van het ſchranderſt ſtaatsbeleid;
Hun rijk, door ramp op ramp des oorlogs ſtaêg beſtreeden,
Ziet nog door Hugo's trouw, zijn ouden roem verbreid.
'k Zie Okzenſtiern op 't ſnoodst door lasterzucht beledigd,
Door Richellieu beticht, als of hij 't Staatsverbond,
Schoon hem de Groot vol moed en vriendentrouw verdedigt,
Ondanks den duurſten eed, uit ſtaatslist listig ſchond;
'k Zie d'edlen Staatsheld zelf, aan 't Franſche Hof verſchijnen;
Zijn ongeveinsde ziel leeft in zijn ſpreekend oog;
Eene edle zachtheid, blijft in fiere trekken kwijnen;
Der helden wraak, zweeft langs d'ontkreukten wenkbrauwboog:
Hoe ſtout bepleit hij de eer van 't lang gefolterd Zweeden!
De kroon, die 't ſchuldloos blos der fierſte jeugd beſchaauwt,
Is ſtrafloos reeds te lang door lastertaal beſtreeden:
De Staatsman met al 't ſchoon der blanke deugd bedaauwd,
Voelt door de godvrucht van mijn' Hugo zig verrukken;
Parijs heeft buiten hem, niets dat 's mans boezem ſtreelt;
De last der ſtaatszorg, die alom zijn' geest blijft drukken,
Duldt niet, dat hij in 't zoet der gulle blijdſchap deelt:

Met

Met weêrzin moet hij 't huis zijns Afgezants verlaaten;
Reeds haakt het worstlend rijk naar Okzenſtierne's raad
En trouwen bijſtand: 't heil van volken, rijken, ſtaaten,
Vind bij verheven deugd de trouwſte toeverlaat.
De jonge Broerſon, een van Zweedens edle braaven,
Had zijn doorluchten oom naar 't Franſche Hof verzeld;
De jonge Broerſon, rijk in onwaardeerbre gaaven,
Lag door een wrede kwaal aan 't logge dons gekneld;
Thans bleef hij aan de zorg van mijn' de Groot geheiligd;
Met welk een iever blaakt elk liefdrijk huisgenoot,
Voor 't veege leven, dat, vergeefsch door trouw beveiligd,
Rasch ſluimrend wegkwijnt in een onverwachten dood!
Zijn ſterfuur opent mij de aandoenlijkſte tafreelen;
Henriette, in 't bloeiendst van haar pas ontloken jeugd,
Kan 't edel denkend hart des Zweedſchen jonglings ſtreelen;
Zij voelt en kent al 't ſchoon van zijn verheeven deugd;
Ja, toen die tedre hem voor 't eerst, verrukt, aanſchouwde,
Bleek reeds, zijn ziel was zacht, op de eigen toon geſtemd:
Haar jonge ſpeelgenoot, die zij 't geheim vertrouwde,
Cornelia, hield haar in de armen vast geklemd.

„ Henriette (ſtamelt zij) zal 't zoet der liefde ook ſmaaken!
„ Kom volgen wij die drift, de Godheid wraakt dit niet:"
Henriette's boezem bleef door zuivre vonkjens blaaken,
Daar ze in haar Broerſon's arm de reinſte vreugd geniet.
't Bekoorelijk geheim blijft voor elks oog verborgen;
't Verſchil van Godsdienst zet hun lieflle wenſchen perk:
Hoe ſtrijdt hun tedre ziel met kommervolle zorgen!
Dit grievend lijden treft des jonglings hart te ſterk!
Nooit duldt zijn fier geſlacht, dat hij aan min zal denken,
Die gloeit voor haar, die aan de misaltaaren knielt;
Henriette mag haar hand nooit aan een' minnaar ſchenken,
Door heilige eerbied voor der kettren leer bezield:
't Gefolterd hart bezwijkt, en Broerſon's klagten vluchten;
Nu vergt zijn zwakke ſtem 't meélijden met zijn lot;
De Groot, vertrouwd hij thans zijn jongſte boezemzuchten:
„ Is 't mooglijk (zegt mijn held) moet dan het zoetst genot,
„ Dat ſtervelingen vleit, moet tedre, zuivre liefde,
„ De moordpijl zijn, geſchikt voor dit verflauwend hart."
„„'k Sterv' (zegt de Jongling,) maar de drift die mij doorgriefde,
„„ Is zuiver, als het licht dat vaale nevlen tart."

De

De Groot voldoet zijn' wensch, hij doet de Maagd geleien
Voor 't ſterfbed! ach, zij knielt, zij drukt zijn koude hand,
Beſproeit met traanen, die haar ſmeekende oogen ſchreien:
„Mijn dierbre, (zegt haar vriend) ſchoon wij den huwlijksband
„Aan deeze zij des grafs, voor 't hoog Altaar niet ſlooten,
„Ik ken uw teder hart, het blaakt door hemelgloed;
„'tVind nergens heul of troost,'t blijft de eeuwige eer vergrooten
„„Van 't kruislam; in den ſchoot der dwaling opgevoed,
„Zaagt gij den heldren glans der onbewolkte waarheid:
„Mijn bruid, zo rasch de ſtem der wekkende Almagt ſpreekt,
„Vliegt ge in mijn' arm,'k zie dan in 't licht der eeuwge klaarheid,
„Een Seraph, die het vuur der eeuwge min ontſteekt:
„Gij beeft, gij ſchreit, mijn bruid! ik voel uw gloênde traanen;
„Mijn hand, die reeds, verſtijfd, rust aan uw kloppend hart,
„Voelt hoe dat hart zig wil een' weg ter uitkomst baanen;
„Henriette, ik ſterf!ô dood!'k voel niets, gij dooft mijn ſmart."
Zijn ſtem verliest zig in 't naar adem hijgend ſnikjen;
Zij ſluit zijn ſcheemrig oog, hij lacht haar minzaam aan,
Haar naam zweeft op zijn tong, zijn hart blijft 't laatſte tikjen,
Daar 't in Gods liefde rust, voor zijn Henriette ſlaan.

'k Zie

'k Zie 't huis van mijn' de Groot, ten tweeden maal behangen,
Met aklig rouwfloers; 'k zie de roos der gulle jeugd;
Angstvallig kwijnen op Henriette's zachte wangen,
Schoon telkens mild verfrischt, door de avonddauw der deugd:
De Groot voelt al de kracht van 't Christlijk medelijden,
Terwijl 't vertederd hart van zijn Maria bloedt;
Dan, 't gul genoegen mag ook soms hun ziel verblijden;
Zij zien hun kroost gestreeld, door 't zielbekoorendst zoet:
'k Zie na een korte poos de huwlijksmirthen stroojen,
Cornelia, omhelst den wellust van haar hart,
Daar Frankrijks maagden haar met bruiloftsroozen toojen,
En haar gevest geluk, den woesten tijdstroom tart:
Smaakt dierbaare oudren, smaakt nu 't zaligst vergenoegen,
Uw telg streelt in haar' Gaê een tedren vriend, een' held,
Wiens onverwrikbren moed, zijn fiere borst doet zwoegen,
Zoo vaak hij 't huwlijksbed verlaat voor 't oorlogsveld:
Uw Zoons, al vroeg den dienst der helden toegeheiligd,
Vertoonen nog de kracht van het Bataafsche bloed,
Ja, slechts één van uw kroost voor 't oorlogsvuur beveiligd,
Wijkt zelfs zijn broeders niet in onverwinbren moed;

Hij

Hij mag de weêrglans van zyns Vaders roem verſpreiden,
Daar hij, aan ſtaatkunde en geleerdheid vroeg gewend,
Door 't roemrijk letterchoor van 't rijk belauwerd Lijden,
Vol vreugds, als de echte telg der wijsheid wordt erkend.
Nu rolden jaar op jaar met Hugo's leven heenen;
Van norſche ſtaatszorg moê, verlangde hij na rust;
Zijn fiere levenskracht, in moeite en angst verdweenen,
Werd telkens minzaam weêr door ſtille troost gekuscht:
Geleerdheid had zijn' geest de rijkſte ſtof geſchonken,
Dan, vaak gekluisterd door verſlauwde levenskracht,
Deed de onuitdrukbren gloed 't verfijnd verſtand ontvonken,
Reeds huwde aan de eeuwigheid, omſluiërd door den nacht
Der donkre ſterflijkheid; 't geluk der hemelingen,
Verſpreidde in 't zwartst verſchiet een liefelijken ſtraal;
Niets kon zijn zucht toch ooit voor Neêrlands welvaart dwingen:
„Gun dat ik eenmaal nog daar veilig ademhaal,"
Dit blijft geſtaêg zijn beê; de Staatszorg doet hem kwijnen;
Hij ſmeekt zijn Rijksvorstin die Zweedens troon beklom,
Daar elk Gustavus telg, vol eerbied zag verſchijnen,
Geſtaêg om deerenis met zijnen ouderdom.

In

In 't eind gelukt zijn wensch, 'k zie hem naar Zweeden keeren;
Een heimelijke drift beſtuurd mijn Christen held;
Zijn weêrhelft zoekt vergeefsch dien wondren ſpoed te weeren,
Daar die haar lievend hart bekommrende angst voorſpelt;
Dan, niets beweegt hem, zelfs de zorg voor huisbelangen,
Vertrouwt hij aan zijn Gaê, en hoopt in Neederland,
Ontflagen van zijn ampt, haar vrolijk weêr te ontvangen,
Terwijl zijn achtbren rang daar ſchimp en hoon verbant.
Alleen begeeft hij zig naar 't Hof van 't moedig Zweeden;
Zijn Franſche vriendenſtoet betreurt hun dierbren vriend;
Zijn liefde en minzaamheid, zijn ſchuldelooze zeeden,
't Had alles liefde, gunst, en edle trouw verdiend.
Maria blijft zijn reis in eenzaamheid betreuren.
'kVolg hem aan 't Zweedſche Hof daar elk hem juichend groet;
De jonge Rijksvorstin mag nu den troost gebeuren,
Dat zij de glorie, de eer der Wijsheid, blijde omtmoet;
Zij ziet hem voor haar' troon, na uitgerekt verlangen;
Nu gloeit haar jeugdig oog, zijn werk verrukt haar' geest,
'k Zie haar het eerengoud hem op den boezen hangen:
„Uw kunde leidt mij vaak(dus ſpreekt ze)op 't vrolijkst feest;

„Uw

„ Uw Godgeleerdheid houdt mijn aandacht opgetoogen ,
„ Gij toont mijn oog den glans van 't vaak beneveld recht ,
„ Uw Dichtkunst voert mijn ziel door lucht en wolkenboogen ,
„ Al wat gij ſchrijft heb ik mijne eerbied toegezegd ;
„ Uw reine vriendſchap moet mijn tedre jeugd belommren ;
„ De Groot ! gij ziet in mij een jonge hartvriendin ;
„ Leef hier met Gade en Kroost ; geen zorg moete u bekommren ;
„ Vertrouw u vrij en blij aan Zweedens Koningin ! "
Die taal kan 't dankbaar hart mijns Christen doen ontvonken ;
Dan , daar de tedre zucht voor 't Vaderland ontwaakt ,
Is alles vruchtloos , ſchoon haar vriendſchap , hem geſchonken ,
Met zachte erkentnis in zijn tedren boezem blaakt.
Ik zie hem dagelijks op zijne ontſlaging dringen ,
Daar , door dit uitſtel ſtaêg de zoete hoop verſpreidt ,
Dat Zweeden met den roem der eerſte ſtervelingen ,
Vereerd zal blijven ; dan , daar niets zijn aandacht vleit ,
Niets hem bekoort , durft hij de vlucht in 't heimlijk waagen ;
De ſchoone hoofdſtad wijkt reeds uit zijn ſtaarend oog ;
Christina hoort die drift , ſtraks word haar vriend ontſlaagen ,
Schoon zijn verhaaste reis 't vriendſchaplijk hart bêwoog.

Zij

Zij noodigt hem te rug; thans hoort hij haar bevelen;
Zij biedt met weêrzin hem in 't eind d'ontflagbrief aan;
De ontroering boeit haar tong, dit kan mijn Hugo ſtreelen,
Hij loont haar tederheid, door een gevoelgen traan.
Wanneer een donkre wolk den grootſchen nacht verduistert,
Den gloed der ſtarren ſmoort, terwijl de bleeke maan
Bezwijmt, dan ziet Natuur door 't zwart, het ſluimrend zwart ontluisterd,
Den ſombren hemel ſtaêg met kwijnende oogen aan;
Elk wijkend wolkjen biedt haar dan de gulle lonkjens,
Van het vertroostend licht; zoo ſtaart de Rijksvorstin,
Bekoord door zachten glans der ſchitterende vonkjens
Van vriendſchap, die zig vest op deugd en kunst en min:
Zijn ſcheiden kan 't verdriet bij Zweedens Grooten wekken;
Hoe veel gevoelt zijn ziel! — dan, welk een dof verſchiet
Zweeft voor mijn' geest! mijn Nimph voltooi de laatſte trekken,
Van uw tafreel, daar zelfs de Godsdienst kleuren biedt:
Daal, hemeldichtkunst! daal, leer mij verheeven toonen,
Ontvonk mijn' geest door 't vuur van 't gouden reukaltaar,
Zoo ſtuit mijn tedren galm van uw Robijnentroonen,
Op 't laag gewest te rug, ô zaalge hemelſchaar!

Mijn

Mijn Godsvriend ziet vol vreugd, de Zweedſche ſtranden wijken,
't Gewapend vaartuig ſnelt de Noordſche golven door,
Hij ziet in 't zilvren ſchuim, thans voorſpoeds gulle blijken;
Dan, welk een naar gehuil dringt in mijn luistrend oor!
Een bulderende Orkaan, aan 's aardrijks pool ontbonden,
Loeit woest van rots tot rots, daar 't ijs al dondrend kraakt,
Of tuimlend neêrſtort op de heuvelige gronden,
Terwijl het Noordervuur op zwarte wolken blaakt:
De naderende orkaan doet 't moedig zeevolk beeven;
Een doodſche ſtilte maalt de ſtervende Natuur;
Ja, 'k hoor verwoesting gints langs waterbergen zweeven;
Hij nadert, alles zwicht in dit verſchriklijkst uur.
Ik hoor 't geſlingerd zeil van forſche masten ſcheuren;
De kabels knappen, 't roer wordt van zijn plaats gerukt;
Nu doet een doodlijke angst de Schepelingen treuren;
Mijn Christen ſteunt op God, thans voor zijn' troon gebukt:
Het zwarte zwerk, waar langs de paerſche blikſems ſnellen,
Dreigt het verwilderd oog, daar de afgrond woedend loeit,
De trotſche golven, die tot aan de wolken zwellen,
Doen 't vaartuig ſlingren door geen ſcheepsbeſtuur geboeid;

Het barst in 't eind van een, de wanhoop ſchijnt volkomen,
Al worstlend brult de dood langs een gepunte klip;
Dan, de eeuwge liefde waakt; gints dobbren langs de ſtroomen,
Behoudnis, Troost en Hulp in een gefolterd ſchip:
De ſtorm heeft uitgewoed, verwoesting zinkt, al loeiend,
In 's afgronds kolken, 'k zie het ſcheepsvolk ſtraks gered,
Terwijl mijn Christen held, door reine dankſtof gloeiend,
Zijn ziêl tot God verheft op vleuglen van 't gebed:
Hij landt op Duitſchen grond, niets kan zijn drift meer ſtuiten;
Hij gunt zig nergens rust, hij wil zijne echtgenoot,
Van Lubek ſchrijven, om haar rasch te doen beſluiten,
Ter reis naar Nederland; maar hemel! mijn de Groot!
Uw tedre kracht bezwijkt! ik zie hem Stolbe nadren,
Daar Pommrens Hertogin hem gulle vriendſchap biedt:
Dan ach, reeds kruipt de dood door zijn verſlappende adren:
Een nacht, wen hij hier rust in 't vreedzaam dorp geniet,
Schijnt reeds het ſtervens uur al ſluimrend aan te voeren,
Dan nog ſtraalt 't morgenlicht in Hugo's ſcheemrig oog;
Hoe kan zijn veege ſtaat, zijn treurgen ſtoet ontroeren!
Hij zendt een ſtille zucht, om 's hemels hulp, om hoog.

Het

Het kleine Rostok, dat zijn' naam door Hugo's glorie,
Alom ziet ſchittren, waar men 't ſterfbed van de deugd,
Met grootſche verwen maalt in 's ſtervelings historie,
Ontſluit zijn zwakke vest: 'k zie Hugo's hart verheugd,
Terwijl 't na rust verlangt; ja, de Afgezant van Zweeden,
Kiest hier een ſtil verblijf, om zijn verſlaauwde kracht,
Door rust en trouwe hulp en vuurge ſmeekgebeden,
Waar 't mooglijk nog te zien in voorgen ſtand gebragt:
Maar welk gezicht! de dood verwt reeds zijn bleeke lippen,
De jonge Reigersberg, door kille ſchrik ontroerd,
Laat de akeligſte klagt, 't gefolterd hart ontglippen;
Geen Arts bied langer hulp; zijn geest, reeds opgevoerd,
Uit d'aardſchen kring, ſchijnt nog in 't ſtervend ſtof te keeren,
Nog blaakt de tedre drift voor 't voorwerp van zijn min:
„ Ach (zucht hij) groote God! gij blijft 't heel-al regeeren,
„ Gij zult de traanen zien der ſtoflijke engelin:
„ Mijn telgen blijf ik vrij uw' vaderzorg vertrouwen,
„ Ach, dat uw liefde thans mijn breekend hart ontvonk'!
„ Slechts nog een oogenblik en 'k zal den glans aanſchouwen,
„ Die gij aan 't kroost der deugd in 't oord der blydſchap ſchonk."

Ik zie Quistorfius het veege ſterfbed nadren;
Quistorfius, ontvonkt in heilig Godsdienst vuur;
Hij ſmeekt met mijn' de Groot den eeuwgen God der vadren,
Om liefde en tedre troost in 't bange ſtervensuur;
Hij wijst zijn ſlaauwend oog op Goëls zaalgen luister:
„Ja, (ſtamelt hij) ik zie het bloedig offerlam,
„Voor mij gekruist, 'k ontvlucht dit ziel verſchrikkend duister:
„Mijn Goël! 'k voel den gloed der eeuwge liefdevlam:
„Een koude rilling doet mijn bloed in de adren ſtollen,
„Een zachte, een kouden ſlaap, verdooft mijn laatſte kracht;
„Hoe ſchemert alles weg! waar ben ik! waereldbollen!
„Ik hoor uw wentlen, 'k zie der zonnen glans en pracht,"
Hij zwijgt, een gulle lagch zweeft door zijn doodſche trekken,
Hij geeft den adem weêr in Gods almagte hand,
Ik zie hem minzaam door een heilgen engel dekken,
Hij wijst d'ontboeiden geest het ſpoor naar 't Vaderland;
Zij ſnelt de Godſtad in, terwyl de zaalge zielen,
Van dierbre vrienden, door het reinst gevoel verrukt,
Met palmen in de hand voor Jezus heiltroon knielen,
Daar elk het welkomlied op gouden ſnaaren drukt.

De

De Groot door 's leevensboom in Edens beemd belommerd,
Ziet zig door Goëls bloed met godlijk ſchoon getooid,
Daar hij in 't Paradijs, nu voor geen ſlang bekommerd,
Op malſche roozen rust door Seraphs blij geſtrooid.
Waar heên mijn Nimph! het oord der vrije hemellingen,
Is nog door 't ſterfgordijn aan 't ſtaarend oog ontrukt:
'k Zie Hugo's ſluimrend lijk door ſmart en rouw omringen;
Nog woedt men op zijn asch; zijn deugd, te wreed verdrukt,
Nog ſnood gelasterd; 'k zie nog pas zijne ingewanden,
Ter vrije rustplaats hier in Rostok's kerk gewijd,
Of wreede ketterhaat doet d'ouden wrok ontbranden,
Daar de oefenende jeugd vol moeds dien haat beſtrijdt.
Zijn lijk, gebalſemd, word naar Hollandsch oord gezonden,
Daar't vrij in 't PrinslijkDelft ten trotsch desDwinglands rust:
Geen helſche laster heeft zijn' eernaam ooit geſchonden,
Geen tijdſtroom, die den glans van eeuwgen glorie bluscht;
Hij ſluimert veilig voor 't gewoel der Staatsorkaanen:
ô Delft! ik word verrukt; uw zucht voor kunde en deugd,
Uw tedre erkentnis vergt de aandoenelijkſte traanen,
Gij hebt zijn graf verſierd tot 's braaven troost en vreugd.

781580-

'k Zie glansrijke englen op het ſneeuwwit marmer zweeven:
Geleerdheid noemt dit graf haar God gewijd altaar:
Gewijde plaats! hier zal den Christen eens herleeven;
Hier klinkt eens de eerſte toon van zijn verrukte ſnaar;
Hier zal de reine deugd, gints dwinglandij ontwaaken,
Terwijl hier de onſchuld lacht, gints helſche wanhoop brult:
Triumph, getrouwe God! 'k zie 't heil der deugd volmaaken:
Slaap, heilige asch! uw geest verwacht u vol geduld.

* * *
* *
*